

Miroslav
Válek BĀSNE

*Slovenský
spisovateľ
Bratislava*

ZÁPALKY

OKIENKO

Netreba k tomu mnoho ambície,
stačí pár dosák, klinec hrdzavý
a veľká láska, ktorá ešte žije,
je zasiahnutá priamo do hlavy.

Stával tam vandrák, príliš na to pyšný,
že kráľovná má rada chudákov,
a zasnívaný nad halúzkou višňi
netušil ešte, koľko prázdnych slov

sa onedlho o okienku stratí.
Veď bolo isté: čosi zostane;
napríklad krížik z púte, ktorý kúpila ti
a položila prosto do dlane.

A zostanú aj mnohé krajšie veci,
tie, o ktorých sa teraz nevraví
a ktoré budú závidieť ti všetci,
až budeš ležať v hrobe meravý.

OBRÁZOK Z POSLEDNÉHO PLESU

Ručičky hodín stoja popoludní
lká starý klavír svieca zhasína
obrázok krásnej ženy bledne v studni
voda sa vlní kader rozpletá

O okraj studne bola opretá
je to už dávno spieva o nej jaseň
šedivým mrakom keď sa zhromaždia
Básnik sa teší Píše na to báseň
a zapína si kabát do dažďa

NÁVŠTEVA

Prší

tak úžasne tak mätko padá dážď na aleje
v nedeľné popoludnie prišiel Host
a zamknuté je

A v izbách horí svetlo pre radosť
Hostovi ktorý čaká viacej vari
a varí jedno slovo: Dost
Bolo by treba odísť tejto jari

Noc ako otázka na dvere srdca búši
Host nedá odpoveď Host čaká
Host neverí čo tuší

Prší

tak úžasne tak mätko padá dážď na aleje
v nedeľné popoludnie prišiel Host
a zamknuté je

TICHO NAD KRAJOM

Vo vetre prúdia zástavy labute vyblednuté
muži už dávno vyhasli jak voskovice žlté
Ráno sa slnko zastaví spýtavo nad krajinou
kde plavé vlasy človeka sú zaplavené hlinou

Lupene ruží nehybné vietor má prasklé struny
nad krajom svietia oči žien jak oči mrtvej luny
Počúva pánboh zďaleka čo hovorí si rieka
a rieka už viac nevraší a rieka nenarieka

Nad krbom závoj pavučín mŕtvi k nám vracia do sna
Hodiny nášho Odchodu tikajú z Neúprosna

Pomaly slnko zapadá v podvečer do jabloní
z kostolnej veže padá zvon
a zvoní zvoní zvoní

SONET NA OPAKOVANIE

Keď poézia stráca svoju váhu
a básnik nemá, čo by vyslovil,
hľa: »Hviezda jeho zmýlila si dráhu;
tak neplodne a nadarmo tu žil.«

Keď poézia svoje čaro stráca,
sám pred sebou tak vďačne by sa skryl;
na každý dotyk hneď sa zakrváca.
Mohol by zomrieť. Nadarmo tu žil.

Keď jeho život poéziu stráca,
je strašne nudný; stráca všetok pyľ.
Bolo by treba, keď sa zapotáca,

naznačiť jemne, aby pochopil,
aký je chorý a aká je s ním práca.
Nech uzná predsa: nadarmo by žil.

LIST PRE PRINCEZNÚ

Mám jedno srdce úbohé a choré
mučí ho pieseň vetra na javore

Huslista vietor husle s jednou strunou
rozzvučí každý večer nad lagúnou

To slovo láska vypovieme razom
a javor ticho odpovedá: Blázon

Keby ste chceli moje srdce darom
nehral by vietor na javore starom

a ja by som celkom zmenený a iný
pomaly potom klesol na periny

Susedia chodili by dlho pod oknami:
Povedzte prosím čo sa stalo s Vami

Vy by ste prišli cez trúchlu izbu spevu
s kyticou smútku v očiach na návštevu

a to by bolo krásne Mŕtvy ale
žil by som vo Vás svojím srdcom stále

SKLAMANIE

Vyhadzujem si svoje sklamanie
jak starý klobúk z minulého roku
a niekedy keď vietor zovanie
pozerám naňho vraviac bez nároku:

Sklamanie nie je hračkou pre mačiatka
jak klbko nití ktoré gúľajú si
Dávajte pozor To je krehké Skrátka
nech každý mlčí Nech to skúsi

Nech skúsi ako chutí úder do hlavy
ktorá je zvyklá iba na objatia
a keď sa pritom dobre pobaví
vie moje meno Môžeme byť bratia

MOŽNO

Možno že je to sneh čo rozsypal sa a letí
možno že je to túženie zrejúce v očiach detí
možno že pokým dorastieš to bude celkom iné
možno že chlapec nezahrá už nikdy na mandolíne
možno že kým sa priblíži nebudeš hrdá viacej
možno sa chvíľu zastaví pri každej žene spiacej
možno že srdce vezme jej možno že stratí svoje
možno že bude plakávať do noci cez závoje
Možno že lepšie bez srdca možno že Ale kto vie
možno že do tmy zavolá a nik mu neodpovie

Možno že niekto pochopí možno že nepochopí
možno že snehom zapadnú naveky jeho stopy
možno že je to bolestné možno že je to kruté
možno sa ešte otočí kým zmizne na zákrute
možno že hviezdy vyhasnú možno to budú oči
možno že niekto stratil ich pod krížom na úbočí

A darmo darmo hľadá ich nadarmo ruky spína
nikto už pre ne nesmúti neplače meluzína
A nikdy nikto neznal ich a nik im z lásky nedal
a hoci stále mlčali nik toľko nepovedal
a nik už pre ne nesmúti dorástli všetky deti
a nikto sa ich nespýta a nik im neodvetí

Možno že iba sneh čo rozsypal sa a letí

HMLISTÁ NOC

List, ktorý práve prišiel, nemá pána;
zrkadlo, ktoré zrkadlilo, nezrkadlí,
po komnatách tu vietor dul až do samého rána,
hodiny, čo sa ponáhľali, spadli.

Tu je jej obraz: mala modré oči,
tu leží zvädlý kvietok maličký;
v tú hroznú noc ho mala vo vrkoči,
no do hrobu jej dajú pátričky.

Preberať bude zrnká, ako na klavíri
preberali jej prsty klávesy...
– Ste ale luhár! Hľadte, veď sa pýri,
otvára oči, práve si
ružovým nechtom zdvíha mihalnice.

No jednako ju pochovali do pivnice,
tak ako zlodēja, čo kradol v kostole,
jej biele perly rozhadzujúc po stole.

ZÁPALKY

Zápalka smútku chytá potichučky
(už dávno nezáleží na mene),
samota prišla bez dotknutia kľučky
a pripomína veci stratené.

Cez polnoc tiahne; zrazu horia krute
i ostatné, čo boli spálené,
prst dažďa chytá vtáka za perute
a kvapky bijú na sklo ako kamene.

Zápalka dávna zažiha sa znova
a tak jak dávno pália ma jej plamene;
mal som ju rád; no škoda o tom slova,
už dávno nezáleží na mene.

Jej plavá kader ako zo sna vlaje
a šerejú sa oči zahmlené,
no ja som iný, ona zmenená je
a dávno nezáleží na mene.

Nad ránom celkom zápalka sa láme
a prúžok dymu, svedok váhavý,
prezradí všetkým, na čo spomíname,
keď nakreslí nám jemne nad hlavy
zlomené srdce a pery zmámené,
čo klamú: nezáleží na mene.

JESENNÁ LÁSKA

Láska je strašne bohatá, láska, tá všetko sľúbi,
no ten, čo ľúbil, sklamal sa a ten, čo sklamal, ľúbi.
Prach dlhých, smutných letných dní na staré lístie padá,
poznala príliš neskoro, ako ho mala rada.

Tak každoročne v jeseni svetlá sa tratia z duše
a človek, koník túlavý, od srdca k srdcu kluše
a pre každé chce zomierať, žiť nechce pre nijaké,
chcel by mať jedno pre seba; je mu to jedno aké.
Možno, že iba obrázok a možno tóňu iba.

No pred cieľom sa zastaví: Komu zas srdce chýba?
Zo všetkých mojich obrázkov mámivý ošial stúpa;
bola to láska? Sklamanie? Aj láska bola hlúpa,
veď chcela všetko naraz mať a všetko naraz stráca.
Koľko ráz v noci májovej hľadeli do mesiaca,
no máj im málo šťastia dal a krátke bolo leto.
Len jeseň, tá vie o všetkom, a jeseň nepovie to.
Šla zima dolu údolím a niesla odkaz máju:
túžieval, čakal, dočkal sa, odišla, nepozná ju.

Láska je strašne bohatá, láska, tá všetko sľúbi,
no ten, čo ľúbil, sklamal sa a ten, čo sklamal, ľúbi.
Prach dlhých, smutných letných dní na staré lístie padá,
poznala príliš neskoro, ako ho mala rada.

PRÍHODA

Začalo sa to popoludní,
svietilo slnko, padal dážď.

Niekedy sa to stáva,
to mohla vedieť...

(Nemala srdce ani plášť
a nedala ani odpovede.)

Potom len hrmelo a pralo,
triatridsať dní hnus stúpil z riek,
čo teda chudera tu zomrieť mala?

(Všetci, čo s úbohými súcítia,
triatridsať nocí budú hľadať liek
a najhroznejší nevďak pocítia.)

Lebo hľa, teraz, keď sa šerí
a búrka plná zášti
jak korbáč hnevu práska nad nami,
chodí si sadom v mojom novom plášti
a koketuje s mračnami.

HRDLIČKA

Hurtujú vlaky jak vlny na vzbúrenom splave
a ani jedným domov nechodíš.

Človek len zdvihne ruky k uzúfanej hlave;
ono sa povie: Zbohom buď a piš.

Na každom nádraží sveta som Ťa čakal,
každého som sa pýtal každý deň.

Nie, ona bude asi odinakiaľ
a na svete je toľko iných žien.

Nádražie, vlaky, ruka, ktorá máva...
Ach, na svete je toľko iných žien.
No kde je, kde, hrdlička moja plavá,
pod akým nebom blúdi vtáčik môj?

UŽ KOLKÚ NOC

Studený vietor okenicou plieska,
v ďalekých výškach bzučí hviezdny roj.
Už koľkú noc,
už koľkú noc tak ťažko je jak dneska?
Si jediná láska moja, šťastie moje, osud môj.

Bdiem celú noc jak postrelené zviera.
Strach obklopil ma ako bodľačie.
Čomu sa zdravá myseľ veriť vzpiera,
zúfale srdce stokrát oplače:

Ak neľúbiš ma, nemáš ma už rada,
tak aspoň jedným chladným riadkom vysmej sa.
Veď moja láska, čo tak kruto stráda,
nebude preto menšia, hrdosť pyšnejšia.

Studený vietor okenicou plieska,
v ďalekých výškach bzučí hviezdny roj.
Už koľkú noc,
už koľkú noc tak ťažko je jak dneska?
Si jediná láska moja, šťastie moje, osud môj.

KAPLNKA

Keby si rástla v záhrade a na slnku,
môčil by som každodenne z diaľky
s ňou do záhrady na fialky
a mojím nohám spravil by som kaplnku.

Keby si nohy, keby si si nesadla,
neby v nej dva ružové stípy,
keby vždycky – to vie už aj hlúpy –
keby klenbu, aby na ne nespadla.

Keby vionici, kde to bije zľahučka,
keby soko nad klenbou, no skrátka,
keby boli otvorené vrátka,
keby by som dve voňavé jabĺčka.

Keby som tak kaplnku ja takú mal,
keby ju som v nej nával,
keby by som sa s jabĺčkami hrával
keby na noc ju na sto zámkov zamykal.

SVADBA

Letné slnko leskne sa jak minca,
keby je ako v hnoji múch.
Keby husle z hrdzavého klinca,
keby plač, krčmár – zaplatíme dlh!

Keby každého príde ťažká chvíľa,
keby nemá tvár sa občas zadumá.
Keby ja nie. A nech si moja milá
keby stokrát s iným svadbu má!

Pime, chlapci, málo máme času;
polámali myrtu voľačiu.
V nočnom vetre osiky sa trasú
ako ženy, keď sa rozplačú.

Prestaň, srdce! Čo ťa ešte mrzí?
Chlap, ten vie, kde hľadať potechu.
Smejú sa nám za skrývané slzy?
Hlupáci! Aj nám je do smiechu.

Rednú tiene. Ale prečo zvonía?
Či už vyšli zore nad dvory?
Zahnal sny, čo spiace oči clonia,
jasným svetlom úsvit priskorý?

Nevyšli to zore ponad dvory,
nedotklo sa ráno sladkých snov.
To len mojej premilenej horí
jasným ohňom strecha nad hlavou.

LYNČOVANÝ

Zdalo sa mi, že som visel na povraze,
bez myšlienok, bez slov, bez sily.
Čierna tvár sa pozerala do hviezd;
čierna tvár
a všetci sa jej desili.
Ale tá tvár dívala sa do hviezd.

Nebojte sa, mŕtvy sa už nepohne.
To len vietor,
to len vietor ma tak kníše.

Asi žijete na stromoch
a kľest
a kľest.
Asi všetko inšie.
Nepohajte sa, mŕtvy sa už nepohne.

Keby ste okolo mňa chodili,
keby som nikdy ani nebol.
Keby ste okolo mňa chodili,
zabíjali sa za ruky,
zabíjali sa na hviezdnaté nebo...
Keby ste boli veselí.

Asi každý sa ma bojí,
pretože som taký opustený
a tak strašne sám.
Prečo sa ma každý bojí,
keď som tu tak sám?

ŠACHY

Asi sadnete si z dlhej chvíle k šachom,
pre šťastie lebo pre sklamanie hrať,
nezabúdajte, že je problém, na kom
závisí vaše šťastie či pád.

Nepokazujte svojmu súperovi päty
a samu strážte, ak ju máte rád.
Nepušťajte ju samu na výlety
– nevieme nikdy, čo sa môže stať.

Nakoniec sa to zvrtnie na zákone,
ke sila umu zdolá sila zrád.
V partii často vyhŕávajú kone;
keďže kráľ však môže dostať mat.

PROBLÉM

Si v mojom srdci kráľovnou a ja som
tvoj poslušný a verný poddaný.
Úsmevom svojím pútaš ma jak lasom,
keď slová tulácke ti šepkám do dlaní.

A možno ja som v tvojom srdci kráľ, no ktovie.
Ach, ktovie, keď uvidí ťa sedlať koníka,
či ti tvoj kráľ a ako ti len povie:
Stratil sa kľúč, čo bránu odmyká.

Ach, márne slová o stratenom kľúči!
Tu je ten problém, ktorý ma tak mučí:
Mať k tomu kľúču nedobytný hrad,
tak ťa tam zamknem samotnú a hladnú.

Ty si ma, milá, naučila vládnuť,
ja som ťa nenaučil poslúchať.

DOTYKY

Nite

PREHLIADKA

Keď sa prebúdam hodín ráno,
keď sa kvitnú, psi strážia pri dverách
keď sa spia.
Keď nechcelo sa mi myslieť na rýmy,
keď merám svoje svedomie
keď starý album s tvojimi fotografiami,
keď som sa už nepodobáš
keď sa ktoré si dávno zabudla.

Keď sa, nebudem ťa dlho vyrušovať.
Keď všetko je v poriadku,
keď sa zbraň!

S HLAVOU V OHNI

Keď by som bol, keby si bola ráno iskrou,
keď si mi vždy, keď svitá, padla do oka.
Keď v oku,
keď noc hlboká.
Keď tekej noci k nebu by som stúpал.

Keď popoludnie by si mohla byť môj úpal.
Keď o mne hovorili: Celý horí.
Keď som bol z teba trocha chorý.
Keď popoludnie:
Keď hlavou v ohni myslieť na teba.

O pol ôsmej večer: dlho hľadám struny.
Aby som ťa zahral
podľa zlata hviezd
a podľa krvi luny.
O pol ôsmej večer:
aby ťa bol celý vesmír plný.

A rád by som bol, keby si raz v noci bola: áno.
Áno na srdci a áno na ústach.
Iskra v oku, hlava v ohni,
noc, noc hlboká.
Padla si mi do oka.

VEČER

Sedí noc a čierne rúcho šije,
poľná zver aj vtáky dávno spia.
Padá hustý dážď, dážď bez melanchólie,
z povinnosti padá na zem dážď.

Letí havran ponad pusté lesy,
v pustom poli posteľ ustelie si
opustený spáč.
Nechaj, chlapec, lásku, čo ťa desí,
nechaj lásku, ktorá klame ťa.

Letí havran ponad pusté lesy,
ostrým krídlom nebo zametá.

0 4 2 0

0 0 0 zvoní nad vežami v zlate kupol,
0 0 0 aj rieka kričí do ucha.
0 0 0 deň nad mesto si čupol,
0 0 0 poprcha.

0 0 0 myslíš práve v tejto chvíli?

0 0 0 na to, prečo ma tak mylí
0 0 0 mesto na rukáve tvojho kožucha,
0 0 0 na mňa padá ako skala,
0 0 0 na plece si sa opierala
0 0 0 našu lásku čas tak ošúcha.

0 0 0 dažďa, lejak zlý a prudký,
0 0 0 na stromoch a bubny na strechách,
0 0 0 majú ti všetky moje smútky,
0 0 0 tiseň, všetok hlúpy strach.

0 0 0 zvoní nad vežami v zlate kupol,
0 0 0 aj rieka kričí do ucha.
0 0 0 deň nad mesto si čupol.
0 0 0 poprcha.

MYŠÍ SONET

Čo sa to len stalo medzi nami?
Čo sa stalo, že mlčíš ako myš?
Je smutná vŕba, je lavička, je kríž,
je nebo, ktoré práši perinami

mračien, je moja ruka položená na tvojej.
Ach, a ty nie si! Krutá predstava!
O kamene podopretá hlava boľavá.
Si smutný drozd a tebe ľahko je:

zajtra si krajšiu pieseň vymyslíš.
Ale tá moja, bezradná, tá stále vracia sa mi:
Je smutná vŕba, je lavička, je kríž...

A od teba len krátke listy chodia,
studená, chladná, padajúca voda...
Čo sa to len stalo medzi nami?

NEPOCHOPITELNÉ VECI

Nepochopiteľné veci medzi nami.
»Načo je to a čomu sa to podobá?«
Koliesko rozkrútené v prstoch vykonáva svoj zvrchovaný pohyb.

Ale hodiny nejdú.
Jabľoň rozkvitnutá koncom januára.
Ale zima neprestáva.
Zreteľný pocit, že ťa niekto volá.
Ale ulica je prázdna.

+ ...né veci,
 + ...počuté:
 + ...nechal, lebo ju mal rád...«
 + ...páčovali si život,
 + ...nemohli bez seba vydržať...«

+ ...prichádzajú tieto slová
 + ...logického odôvodnenia,
 + ...tajomných súvislostí,
 + ...nechopiteľné
 + ...občinné?

+ ...nechopiteľné veci,
 + ...viete ma k sebe,
 + ...viete do mňa všetkými zmyslami,
 + ...viete sa navzájom,
 + ...keď husieľ dotýka sa slák.

+ ...nechopiteľné veci,
 + ...viete v nás.
 + ...všetkým si ticho slová
 + ...viete, kým sa zažnete.

DALEKO

+ ...zo skrine sa skotúlalo na zem.
 + ...viete, kým sa zažnete.

+ ...sa chrbtom o dvere
 + ...viete očami:
 + ...viete, kým sa zažnete.

Ale ja som raz vedel, že mám toho dost;
vstal som,
zdvihol som jablko,
zaprášené a ešte zelené,
a položil som ho na stôl.
Neprestávala prosiť, prišla ku stolu,
plakala.
Pozerala na mňa, utierala jablko,
plakala.
Až som jej povedal: Polož to jablko a choď!

Udalosti sa zbehli, ako som predpokladal.
Čo na tom záleží, že v inom poradí!
Otvorila dvere,
zbledol som a povedal som: Zostaň!
Ale ona si zbalila svoje veci a odišla.

Jablko zo skrine sa skotúľalo na zem.

PO PÍSMENKU

Plakal by som, ale nemám za čím.
Myslel by som, nemám na koho.
Po písmenku si tú pieseň značím,
opíja ma ako alkohol.

Po písmenku, po písmenku ďalšie...
Ani toľkých v abecede niet,
koľko zrád a podlosti a falše.
Nepozeraj, nie, nedívaj sa späť.

Medzi nami je už všetko jasné;
aj tá láska, aj tie rozchody.

Kameň, kameň zahodený do vody.

SMUTNÁ RANNÁ ELEKTRIČKA

Smutná ranná električka

smutnej a ja v nej,

smutne vezú

smutne takve sklenenej.

Smutno zvonja pred nami

smutno nami smutno zvonja

smutne zvonce v smutnom dni,

smutny sprievod pohrebný.

Všetci keď idem takto k tebe,

všetci keď idem takto k vám,

všetci ako na pohrebe.

Všetci sa je vlastnej smrti.

Všetci sa niečo vo mne zrúti,

všetci sa niečo pochovám.

Čas mesto je dnes smutné.

Smutne parky, smutná pláž.

A ja smútim preukrutne:

Čas k tebe, keď ma voláš,

čas aj keď nevoláš.

STARNUTIE

Smútočný závoj na tvár. Ruku na kľučku.
Bolo by treba odísť. Blednú oči hviezd.
Zoľali pred večerom brezu. Staručkú.
Už nebudú k vám chlapi do okienka liezť.

Ešte sa zažni, mladost', hviezda zázračná!
Tak vidíš, moja krásna, stihlo ťa to tiež.
Pozerám k modrým výšinám, kde sa za mračná
pichľavé zimné slnko guľa ako jež.

MINÚTU PRED USNUTÍM

Videl som vtáka s purpurovým perím
Mám oči plné krásnych disonancií
V noci ktorú zapalujú jeho krídla
bývam vždycky sám
trápim sa
plačem
vymýšľam si
chvíľu s tebou medzi ružami
tam sa ťa učím celú naspamäť
tam ťa dýcham
až kým povieš Dost'

Ja viem že sa to nesmie

Ale kdekoľvek sa dotkneš môjho tela
stáva sa z neho zreteľne chvejúci sa tón
Tak dost' Už dost'
Som tvoja hudba
melódia ktorá nejde z hlavy
môžeš si ma písať
mysliac na iné

☐ kúska písaša
☐ kúska iné
☐ kúska nejde z hlavy
☐ kúska mi usnúť
☐ kúska mi usnúť
☐ kúska purpurový vták

NITE

☐ kúska soľ vzácnejšie sú pre človeka nite,
☐ kúska nemá, čím by prišil záplatu
☐ kúska čo bolí, čo má zostať skryté
☐ kúska nemá ruka pod rukávom kabátu.

☐ kúska zamkni všetko, čo ťa trápi.
☐ kúska zamkni slovo plačúce,
☐ kúska vody rozumu sa napi,
☐ kúska nehľad, nehľad na srdce.

☐ kúska čo ťa lúbia, pre ich lásku luhaj.
☐ kúska zvoníš zvony poézie v nociach tesknoty.
☐ kúska smutných vyjdi ako dúha,
☐ kúska v srdcom, ktoré nenôti.

CITLIVÍ

Zrkadlo aby bolo za chrbtom,
ruka v rukavici,
noha pod stolom.

Nedívajte sa.
To sú hrbatí,
s kratšou nohou,
s rukou, čo sa končí v zápästí.

Sedia, počúvajú.
Z rozhovoru, ktorý sa ich netýka,
zo slov, čo im nenáležia,
si každý vyberie to svoje,
napríklad:
...človek aby mal oči vzadu...
...žije na vysokej nohe...
...spočítaj si to na prstoch...

Ach, prečo sa celý svet dotýka toho, čo nás trápi?
Prečo musíme všade nosiť svoje viditeľné znamenia,
ale rovnaké
a ešte horšie znetvorenie ducha
je skryté pred každým?

Po smrti budete mať všetci krásny hrb.

STROM

Če-- dub chodí po lese

▼ Ma-- prst

Ma-- na zeme

Ma-- pravou

Ma-- pokoja

▼ Ma-- mest

Ma-- do mesta

Ma-- po trávnikoch

Ma-- do stien

Ma-- domy

Ma-- do sŕoči

Ma-- pomoc

Ma-- dopkom

▼ Ma--

Ma-- boláznil?

Ma-- dobrý strom!

Ma-- te. Hovoríte!

Ma-- te ne veci

Ma--

Ma-- travi človek

Ma-- sa z pôdy v ktorej žil

Ma-- sa od koreňov

Ma-- sa prst

Ma--

Ma-- sa svoje miesto na zemi?

Ma-- sa pokoj?

Ma-- sa pekný konár čo sa nezlomí

Ma-- sa strom?

Če-- dub chodí po lese

▼ Ma-- sa mu!

OHÝBAČI ŽELEZA

Na ulici Vuka Karadžiča
na rohu
dvaja muži ohýbajú oceľové prúty.
Je to práca tak trocha básnická.
Železo jak verš sa vzpiera vôli človeka.
Ale verš za veršom,
verš za veršom,
a je z toho jedinečná báseň.
Nad všetky tie verše,
na tretie poschodie
sa nasťahuje modrooká pointa.
Bude hladkať svoje štyri steny:
Ako je to pevne postavené
a koľko len sily potrebuje taký múr.

Mať väčšie svaly, stal by som sa ohýbačom železa.

SLUCH

Zdesený
vyskakuje z postele,
počuje šumenie vzdialených galaxií,
podivuhodne vysoké hvízdanie padajúcich hviezd,
uvedomuje si
znova a znova
svoj abnormálny sluch.

S rukami na ušiach stojí na prostriedku izby,
stále jasnejšie mu v nich hučí
dunivý príboj tmy.
Keď konečne usne,
v lipách pod oknom sa zobúdzajú vtáky.

Viete som ho zasa.

~~Keď~~ na schodníku

~~Keď~~ človek upútaný niečím, čo je v ňom,

~~Keď~~ sa krok.

~~Keď~~ kamihu náhle

~~Keď~~ sa trelí, čo sa trelí o seba,

~~Keď~~ sa škier,

~~Keď~~ sa čupot naliehavých slov.

~~Keď~~ sa.

~~Keď~~ masy, ktoré horeli,

~~Keď~~ horúci sladký závrat

~~Keď~~ sa.

~~Keď~~ sa, to je všetko vymyslené, povedal šofér.

~~Keď~~ som ako divý,

~~Keď~~ sa na tú hrdzavú,

~~Keď~~ som nehlo,

~~Keď~~ sa je tam.

~~Keď~~ sa to bol myslel,

~~Keď~~ pekný chlap,

~~Keď~~ sa ako poleno.

OSUDY

1943

Keď priviedli ho na okraj tej jamy
a dali mu do rúk vrece, aby ho tam vysypal,
nebolo to vápno,
ale kalcium.

Noc zdĺhavá jak kôrnatenie ciev
a plná krvi
tekla nad nimi,
vysoko v jedliach jej monotónny spev.

Ešte sa vystrel,
obloha sčernela a zhrbila sa zem.

Pes, s Mesiacom v zuboch, ušiel od splavu.

*

Hovoril, že nespí, kašle
a ukazoval na hrud' boľavú.

Ale ten druhý nevedel ešte, kde čo leží,
včera v tej tme stratili smer, dlho blúdili,
ordináciu prebral až ráno, musel
vylamovať dvere, celá tá vec mu bola
hrozne trápna.

Ani ho neprezrel,
povedal iba, že je to nákazlivé,
že to potrebuje odpočinok,
čas
a potom –
trochu vápna.

Keď mašli po ňu, umývala schody.

Keď mašratá,

Keď mašratá umývala schody.

Keď mašratá boli od blata.

Keď mašratá, keď sú v dome chlapi!

Keď mašratá robí všetko zo zvyku.

Keď mašratá je,

Keď mašratá spí

Keď mašratá sa trápi.

Keď mašratá zahynuli v Povstaní.

Keď mašli po ňu, umývala schody.

Keď mašla bála lúčenia a rozchodov.

Keď mašratá s kráľom posadili do saní,

Keď mašratá do zlatého hradu

Keď mašratá svadba dlhá, veselá,

Keď mašratá aj na zemi,

Keď mašratá aj pod vodou...«

Keď mašratá koniec,

Keď mašratá sa spí,

Keď mašratá zakrútim až po bradu,

Keď mašratá perín tej starej zlej ženy, čo zomrela.

Keď mašratá?

Keď mašla sa. spadla zo schodov.

POČASIE

Padá dážď, pršia chryzantémy
a ľudia oči div že nevyočia si.
Zatlčú rakvu, svieca dohorí
a sused susedovi hovorí:
Nebohý, chudák, bol mi ako brat...
A myslia si pritom:
Tomu je už dobre,
na toho neprší,
ten je rád.
Padá dážď, pršia chryzantémy,
ľudia oči div že nevyočia si.

A ty, básnik, nemáš iné témy?
Čo by ste chceli v takom počasí!

ESTETIKA

1

Podivní vojaci
v krčme na spadnutie
prevraciame nočnú oblohu
jak veľký čierny džbán.

Popíjame unavené dažde jesene.

A tak pozde
a tak márne
atak slnka začne sa.

... nás odtrúbili dávno svitanie.

... nás sa ľahla noc.

... nás nás bubnová paľba melanchólie,

... nás k zemi slzotvorný spleen.

... nás na pletie sa nám v pomätenej mysli

... nás malá násobilka odvahy:

... nás zotierame,

... nás zotierame,

... nás zotierame.

... nás ráno:

... nás si prateľ,

... nás mamy,

... nás v česi videná už tvár

... nás na mňa oknom kaviarne.

... nás kývne prstom, zahrozí,

... nás je plné ekrazitu

... nás nami detonujú oblaky.

... nás básnik, uteč, básnik, mlč!

... nás melaj si na obdratom mlynku

... nás

... nás snezdíčiek,

... nás lásky

... nás perníček.

... nás mlč!

... nás ja.

... nás večný učeň múz.

... nás som sa na krk životu,

... nás som sa jeho horkej krvi.

A teraz vystupujem zo seba
jak rieka z brehov
a nesiem slovo ešte žeravé,
slovo ešte nenarodené a slepé,
spravím vám z neho krásnu sponu do vlasov,
ostrý nôž a pluh
a všetko, čo sa vám len zachce,
každý predmet nevyhnutný pre šťastie.
Rozkážte, a budú kvitnúť stromy.
Povedzte, a bude zvonieť štrk.
Usínať budete s mojím slovom v srdci
a zobúdzat' vás bude k životu.

Ale keď raz
v studenom a hustom daždi
pocestujeme spolu do práce
a ukradomky dotýkať sa budem
vašich vlhkých plášťov,
usmejte sa na mňa
aspoň očami.

Rovina

DOTYKY

Čakajte, k vám chodia telegramy,
všetok dom zaplavuje dom,
všetky nazvonili v celej štvrti odrazu.

Tu nič nie je, to nič nie je,
lebo ja stále volám,
lebo mám prerušené spojenie.
Ako dobre, že uverili
v vás a v telefónnej centrále,
lebo nechám miliónkrát pozdravovať,
lebo povedať že ťa prosím:
lebo povedať sa, je to strašne dôležité,
lebo povedať už celý blázon,
lebo povedať ťa hrozne zamilovaný,
lebo povedať všetko tak, ako je,
lebo povedať nech horí voda,
lebo povedať nech tečie plyn,
lebo povedať nech sa v izbe točia pojašené zrkadlá,
lebo povedať prvým vlakom,
lebo povedať za mnou, na širokú rovinu!
lebo povedať ťa bude čakať sedem čiernych koní,
lebo povedať s hviezdou na čele,
lebo povedať kvátnúť jazmín,
lebo povedať padáť peľ,
lebo povedať ako tvoj púder Soir de Paris.

Ponáhľaj sa, na rohu
 už trúbi večer, maľovaný na modro jak starý automobil,
 mestské slnko, škrekľavá, obohraná platňa zasúva sa za obzor,
 ale naše, medená, vyleštená rajnica krásne zapadá,
 a keď sa dotkne Zeme, je to všetko čuť.

Čierny býk v družstevnej maštali
 zamatovým basom dospieval svoje lyrické intermezzo,
 rovina padá na kolená a ukladá sa spať.
 Nastal čas vyzúvania čižiem,
 dupot ako na slávnostnom defilé,
 lebo tu sú v každom dome chlapi ako železo
 a zvuk má dostatočné miesto na rozbeh,
 takže stačí vypnúť rádio
 a môžeš počuť, čo sa komu sníva...

Sníva sa:
 sklo,
 kamene,
 kovy,
 pohladenie rúk,
 zohnutý ukazovák, ktorý klope na okno,
 letmý úsmev, na ktorý si čakal,
 snívajú sa veci nevysloviteľné,
 veci zázračné a prosté ako snežienka,
 sníva sa mi tvoja hlava na mojom ramene
 a moje oči na dne tvojich očí,
 sníva sa nám,
 sníva
 a všetko je to ako v kúzelníckom klobúku.

Noc, čierny klobúk so širokou strechou, prevracia sa naruby, ráno.
 Až teraz vidíš, aké sú sny hmatateľné.
 Nervózne prsty televíznych antén prepichujú tmu,
 dvojstupy nových domov klušú do dedín,
 ráno je dusné ako tanečná sieň po bále,
 jediná smutná vrana na nebi sa krúti ako ventilátor,

Čas sa zamdliievajú úžasom,
Miestny rozhlas zachrípnuto volá:

Podte žať,
podte žať!

Čas je dedina prázdna ako vyfúknuté vajíčko.
Mama sedí vo dverách a potichu si spieva:
Spievala múčku
v teravom klobúčku...«

Mama. slepá, nebohá!
Ona mala dojsť kravy do Herzovho majera.
Ona mala sa, aby mala dlhý život a šťastnú smrť.
Zvonček prešiel, ako keď plesneš bičom – tak to bolelo.
A keď už vonkoncom nevie, čo je toto za svet.
Mama si mená svojich vnukov,
Mama sa strhne, keď je v dome smiech,
Mama prináša podivnú, cudziu vôňu spálenej nafty,
Mama keď ju vezme do prstov, je stále dobrá.
Mama stá pôda ako vtedy...
Mama šesťdesiatové šaty, šesťnásť rokov a dlhý vrkoč sú už preč,
Mama zostala, rovina je večná,
Mama rýchlejšie a nahlas.
Mama tu lietajú pečené husi,
Mama vec štartuje kolmo k oblohe ako raketa,
Mama bieloé dažde pršia do záhrad,
Mama šapky sliviek klopú na ustatú zem.

Mama vydala svoje plody, už nemá čo povedať, a mlčí.

Čas je...

Mama melasou a cukrom, oblieka si vatovaný kabát.

Mama padá prvý sneh.

ZEM POD NOHAMI

Blata po kolená. Leje sa. Spadli na nich olovené nebesá. Opustený havran, letíš sem? Kde je pevná pôda, kde je zem? Tvoja zem je to, čoho sa držíš. Pijú ako dúha mlčanliví muži. Pijú na odvahu, pijú na svoj strach. Ako hus sa kníše krčma na vodách. Ako pecne chleba, hlavy po stoloch. Žlté, smutné sviece dymia v kostoloch. Hluchá, ťažká voda padá od rána. A zem a zem, ty mlčíš, hrobmi zoraná. Tváre ukrývajú, slzy umývajú, ale neprestanú horké náreky. Ako na počiatku, tak až naveky.

*

Minútu pred usnutím, v úplnej nehybnosti času,
tvárou k tebe ustupujem dozadu.
Tam spí zelené slnko z mojich detských kresieb,
trojnohý pes hovorí tam jasným ľudským hlasom,
atramentový drozd ticho hvízda na pijavom papieri.
Objavuje sa pravá podoba a zmysel vecí.
Ďaleko, ale všetko tak, ako bolo,
nedotknuté a čisté, lebo každý má svoje detstvo
zamknuté jediným kľúčom, navždy strateným.
V ťažkých chvíľach prichádzame sem,
búchame na bránu a rozkazujeme: Otvor!
Ale nezastaví sa dom na stračej nôžke,
len nemý drozd splašene letí priamo do slnka.
Zamknuté. Zamknuté na milión rokov, navždycky.

Preto keď nahlas spomíname,
naše deti plačú a hovoria nám: Prestaň!
Prestaň s tou strašnou rozprávkou, v ktorej je všetko smutné.
Smutné sny, smutné svitanie, smutné klesajúce hviezdy,
odtrhnuté z nočnej oblohy.
Tak chodievala smrť, zapaľujúca belasé ohne liehu v hlavách otcov.
Čierny okruh chleba, visiaci nad ústami ako fantastický mesiac,
ale ubúdajúci stokrát rýchlejšie,
a zúfalé obežnice detských očí, sledujúce ho až do úplného zániku.

materskej materinskej a trpkosti dvoch slov celkom nevinných:

Mama, daj.

materskej vlastne vydáva slza padajúca v absolútnom tichu, číra,
priehľadná?

materskej zmysloch, rozmýšľame, či to bola pravda.

materskej zmysloch statkárskeho brádky,

materskej zmysloch tvojou tvárou ako osýpkou?

materskej zmysloch bírešská, zablatená a ustatá,

materskej zmysloch bláznov a obecných bláznov,

materskej zmysloch a obnažená,

materskej zmysloch sa pod plachetkou svojej chudoby,

materskej zmysloch spravodlivého boha,

materskej zmysloch na tri nohy plnomocných odpustkov.

materskej zmysloch sme na teba,

materskej zmysloch sme na vás,

materskej zmysloch považované za živa,

materskej zmysloch bez práce, bez konkrétneho zmyslu, zbytočné.

materskej zmysloch tme júlového večera,

materskej zmysloch tichu pred dozretím plodov,

materskej zmysloch zvrhnutia poslednej škridly na strechu svojho domu,

materskej zmysloch keď zavierate oči pred spánkom,

materskej zmysloch ktorí chválite svoj deň,

materskej zmysloch vtedy.

materskej zmysloch vtedy, ktoré uplynuli,

materskej zmysloch v s vodám v každej podobe:

materskej zmysloch sa dávne rieky, a tečte nazad starými korytami.

materskej zmysloch na hladine, zužujte sa až po osudný pád samovrahovho tela.

materskej zmysloch zapnite sa, slepé oči studní,

materskej zmysloch v zrkadlá, v ktorých je napísané: choroby, bieda a hlad.

materskej zmysloch pot. vystúp z hĺbok zeme,

materskej zmysloch hĺbk. čo ťa do nej siali.

materskej zmysloch te sa, oceány,

materskej zmysloch vodu soľ slzám žien a matiek, ktoré klesli

pod ťarchou života.

Spojte sa, vody minulé a vody predminulé,
vydajte svedectvo pre živých,
ktorí, dotýkajúc sa slnka,
potrebujú istotu poznania,
pevný bod,
zem pod nohami.

KRÍDLA

Tak to je leto. Slepci v Báhoni dvíhajú
hlavy nad múr, nad ostnatý drôt,
prezerajú si vlaky, dlhé a štíhle ako pískanie,
plejú burinu a kašlú.
Pri Cíferi sa opaľuje dievča s rukami
nad hlavou ťažné veže naftového priemyslu
sa plazia k trati, všetci kývajú
a myslia si to isté.

Podľa kalendára je 15. augusta, Márie, 16 hodín popoludní,
slnko je v pive, búrka v povetrí,
park plný sýtej zelene, a teba niet.
Vždy som ti vravel:
Príď v pravý čas,
príď za dunenia bubnov,
na pravé poludnie,
keď lastovičky rozdávajú vo vzduchu svoje autogramy
a veci mlčia,
príď plná hnevu,
keď si smutná, aj keď sa ti chce smiať.

Zas budú hlavy v oknách, veci v poriadku,
zas bude všetko na svojom mieste,
spravíme večer u vás v záhrade,
prstami lusknem, zapália sa marhule,
ich žlté ohne zas sa nad nás zohnú:

Keď stredy bola tráva modravá a studená jak studňa,
keď bodkovaný ako kravata visel šikmo z mračien,
keď sa začínal sa na nebi a siahal po náš bozk.

Keď už tá búrka dlho trvala
keď tíš hlasno tíkli na plech hromu,
keď vedala si, že ťa budú hľadať...

Keď som ťa videl letieť ponad dvor.

Keď noc sa Zem pohla v ložiskách,
keď tíš všetky hviezdy,
keď sa triasol ako ovečka
keď hľadal si svoj stred.

Keď prvý deň po stvorení sveta hralo rádio,
keď tíš po izbách,
keď tíš hovorili,
keď tíš chlieb,
keď tíš lyžicami,
keď tíš...
keď tíš krídla, priezračné a ľahké,
keď tíš nevšímal.

Keď sme ťa, slepota dospelého veku,
keď tíš nam dobre,
keď tíš stalo, stalo sa.
Keď tíš sobotu, po pätnástich rokoch
keď tíš povedal istý Ábel,
keď tíš sme kupovali lístky na futbal,
keď tíš to dávno prehrali,
keď tíš nijaké krídla,
keď tíš smutná vec.

Keď tíš doma, držím sa zeme,
keď tíš sa chodí so mnou,
keď tíš...
keď tíš malých ľudí,

robotníkov z Kovosmaltu a z atómovej elektrárne,
ktorí šesť dní v týždni zastupujú boha
na stavbe sveta, čo tak hriešne zaostala,
pretože všetci svätí,
zodpovední za poriadok, brali úplatky
a božie mlyny mleli iba pre pánov.

Som doma. Oči plné zeme a ruky plné rúk, rastiem do seba.
Leto vo vzduchu. Leto na každom kroku.
Leto žlté ako osa stále za nami.

Za krvavou čiarou horizontu,
v božích záhradách,
kde podľa tvrdenia teológov má byť raj,
kde sipí diablov hnev, vybuchujú granátové jablká
a anjeli v plynových maskách,
s horiacimi mečmi v rukách, uzavierajú svoj slepý kruh,
je napísaný osud človeka.
Ale my, odkedy sme poznali,
že hmota je len určitou formou energie,
ľahšie roztvárame svoje krídla,
pohybujeme sa rovnako dobre v priestore aj v čase
a vieme, že toto miesto je tu u nás, na zemi.
Odkazujeme vám,
vy sladkí, tušení, prichádzajúci z našej krvi:
Myslite na nás,
my sme boli váš osud,
práve tak ako vy ste osud tých,
ktorí prídu prekročiť po vás
hraničnú čiaru života.

PRÍŤAŽLIVOSŤ

Oslnenie

SLNKO

Ime žltne.
Sama na klobúky
kade dozrieva.
Drevo ako stvorený je na čítanie z ruky.
Drevo datle klopú do dreva.
Kade na svete to značí SOS.

Keď sa som vzduchu utopil sa les.
Keď sa v ňom sedia s bledou tvárou,
Keď sa slnko s octom,
Keď sa kyslé jablká,
Keď sa prsty na nohách a na rukách,
Keď sa, že k životu to stačí.

Keď sa les. Nad lesom sa mračí.
Keď sa mračien zrazu odlomil sa blesk.
Keď sa nahla.
Keď sa narazili čelom o čelo.
Keď sa zľakla, až sa zotmelo.

Keď sa ty som ti kúpil
Keď sa parku s kvetinami,
Keď sa blesk, čo by sa v nich pásol.
Keď som nemal na chleba a na soľ,
Keď sa slnka by som mal.

Ja ti nič nevyčítam.
Teba každý ľúbi.
Tebe to všetci vyčítajú z ruky:

Keď usmeješ sa,
vyjdú dúhy pávov
a tam, kde stúpaš, rieky pramenia.

Obilie žltne.
Slama na klobúky
práve dozrieva.

Ale ja stále chodím s nepokrytou hlavou,
plnou trápenia.

DOMOV SÚ RUKY, NA KTORÝCH SMIEŠ PLAKAŤ

To bolo vtedy rečí, keď zahynul Ivan Hrozný,
učiteľ dejepisu s večne smutnou tvárou!
Siahol si na život a ani nezaplatil nájomné.
A že tam tak visel a že tam tak visel ten uličník
a na celý svet vyplazoval jazyk,
to sa mu nedá odpustiť.
Tvárou do ulice, päťami ku dverám,
ako niekto, kto práve vošiel a stojí za záclonou,
ale hlavu naklonenú, akoby uhýbal pred úderom,
a pod nohami plná náruč vzduchu.
Ó, ustielajte vzduch pre tých, čo odchádzajú,
ustielajte plné hrste voňavého vzduchu,
ktorý ich oddeľuje od zeme.
Tam na ten vzduch si poskladajú svoje žiale ako košele,
na čistú ražnú slamu vzduchu.

Keď chodil niekto, čo tak visel,
keď musel hrozne hlavou kolembať,
keď musel hrozne hlasno zvoniť.

Keď deň si uväzujem kravatu,
keď znení zostával som v triede.

Pamätám sa: vždy nás upozorňoval na podivnú zhodu letopočtov
– naozaj – už roku 1638 zomrel Johannes Althaus, starosta
mestský, ktorý celý svoj život rozvíjal myšlienku o zvrchovanosti
táto. a o 300 rokov neskoršie sa čosi stalo s hranicami nášho
táto. Bude to iste tak, ako nám hovorieval: že totiž dejiny vytvára
na osobnosti a udalosti sa len prispôsobujú vôli génia.

Keď sme bolo v tom čase všetko ľahostajné.
Keď som futbal
Keď miloval Helenu Daňkovú z III. B.

Keď pred prvou púnskou vojnou sme sa držiavali tajne za ruky
Keď stran ďalej som už tušil,
Keď čím tak vonia, bude škorica
Keď pomiešaná s kôprom.

Keď telocvik sme sedávali na oknách,
Keď nohami
Keď počúvali monotónnu pieseň:
«Gallia est omnis divisa...»

Keď som ešte nevedel, že táto vec sa stane až o poznanie
neskoršie,
Keď čel som život, ako sa obracia k nám chrbtom.
Keď dňa som otvoril dvere triedy, v ktorej nebola,
Keď som nohu na xylolit
Keď horiacej trávy.
Keď deň si niesla svoje české meno do Prahy.

Myslel som,
že to bola nevyhnutnosť osudu alebo vôľa bohov,
proste čosi
ako náhly pád jablka na ostrie noža,
ale jadro veci bolo v niečom inom.

Aj trinásťročné lásky majú svoje dejiny,
krvavé
a ako voda smutné.

Ešte dnes ju vidím,
jej malé nohy s červenými sandálmi
v prachu ciest
– pivonky rastú koreňmi nahor,
zástavy vejú pod kvetmi.

Peši, peši, peši...
Ruky na tvári.

Napokon,
to pekné české meno bolo celkom nanič.
Čoskoro sa mnohým znepáčila jej olivová pleť
a modrý lesk vlasov,
pripomínajúci hlaveň pištole.
Za gotickými oknami biskupského gymnázia
sme práve rozoberali tajomstvo večnej pravdy:
»Memento, homo, quia pulvis es
et in pulverem reverteris...«
Tak sa teda obrátila na prach.

Veci sa ďalej vyvíjali normálne. Pretože dejiny vytvára sila osobnosti a udalosti sa len prispôsobujú vôli génia, rozhodol sa František Kaplánek, šofér Červeného kríža, a jemu podobní, každý s kvapkou cudzej krvi v rodnom liste, že premenia beh sveta v miestnom meradle. V tejto súvislosti si spomínam na istú báseň trochu sentimentálnu. Počul som v nej padať nočné motýle na sklá okien ako dážd a kamene.

Keď v tom období,
v tichách úplného zatemnenia Mesiaca a hviezd,
keď ľudia iné veci,
keď s ňou uchom nezachytiteľné:
keď pálenie piesku v okenných tabľách,
keď ňou úsilie stola
keď ňou dlážky,
keď ňou sa
keď ňou korunou,
keď ňou zrazu
keď ňou
keď ňou krik sviec.

Keď sme a tiché bratstvo kľúčov,
keď dávaj ruke ten, čo otvorí.
Keď na noc sedí na streche
keď ňou sľuže na deravom komíne,
keď ňou bazy hrajú v záhradách.
Keď ňou bit ten strach,
keď ňou dvere
keď ňou čo sa robí!
keď ňou Matka!
keď ňou na schodoch.

Keď doma umývala riad,
keď ňou slávu nedeľného obeda,
keď ňou zostal jeden tanier čistý.

Keď doma kvety polievala,
keď ňou prah dlážky,
keď ňou lesk okien
keď ňou mala obe ruky prázdne.

Keď ňou si ich večer pod lampou,
keď ňou ňou,
keď ňou ich k sebe a odľahovala,
keď ňou, odľahovala.
Keď ňou medzi nimi, nikomu nepovedala.

To bola práve tá zvrchovanosť národa:
ruky, ruky.

Ruky volajúce o pomoc,
čierne kmene spáleného lesa,
nad ktorým ani plavá žlna neprepláva,
len prostáček vietor tam zdvíha
škridlu popola.

Pominulo sa to,
rozplynulo sa navždy,
no hlboko v hrdle stále zostáva
horká chuť mandlí,
prehltnutých so soľou.

Slza a krv.
Miláčik, neplač.

Budeš raz chodiť do školy
a budú sa ťa pýtať.
Ale ty im povedz: Neviem.
Moja pamäť je zrkadlo, na ktoré mi dýchli.
Nepamätám sa.

Bude stará studňa
a bude vedro krvi.
Nepi z nej.
Krv Osvienčimu,
krv Kremničky,
krv Lidíc.

Krv nie je voda,
nepi z nej.

Aj trinásťročné lásky majú svoje dejiny,
krvavé
a ako voda smutné.

Kľúčik, neplač.
Tú sa toho nedožiješ,
nepoč.

Sú pum ti glóbus, čo sa pekne krúti,
a my máme cestovať.
Sú tam mŕtvych oceánov podomieľa brehy pamäti.
Sú tam mŕtvych oceánov, poviazaných reťazou.

Keď tam,
keď dosah ruky
zastane lampy hviezd.
Keď
Keď samelá voda na tvári.
Keď Franzišek Kaplánek, šofér Červeného kríža, a jemu podobní
operujú na nás,
Keď
Keď zlostné deti na výlete za mestom
Keď
Keď tam tu zima.
Keď
Keď sme ísť už domov.

Keď domov je chladná voda v zarosenom džbáne.
Keď domov sú ruky, položené na stole
v tichom tichu, po práci,
trpezlivo a čakajúce,
trpezlivo dúajúce,
Keď domov, ktoré vytvárajú dejiny.

Keď domov sú ruky, na ktorých smieš plakať.
Keď domov tvoju tvár, vlhkú od potu a od sĺz.
Keď domov prítúliť, zachrániť a zohriať.
Keď domov priložiť prsty na hrdlo a stisnúť.

Keď každý deň si uväzujem kravatu,
Keď každý deň myslím presne na to isté.

NEDEĽA

Cigánske dievča v žltých menčestrákoch točí žeriavom,
všade okolo je nedeľa, hrá dychovka a kypí mlieko.
Počujem činely,
rúti sa expres so sklom,
dve slnká narazili o seba,
ty o ničom nevieš.

A zatiaľ
v záhrade za oknom pes šteká celkom po dedinsky.
Na holých konároch
už vidno zreteľné obrisy budúceho lístia.
Zavialo chladom, priložili,
holub na komíne očernel jak orech
a horeznačky padol do trávy.
To všetko ešte pred obedom,
v hodine prebúdzania stromov,
v nedeľu.

Ale o minútu sa veci zmenia.
Hrebene vo vlasoch zaiskria a zhasnú,
ulica stíchne, zahrmí,
električky utekajú po prstoch a zaľahujú
siete nad mestom.

To je tá obruč, z ktorej neunikneš.
Spomeň si ešte na sľúbený prsteň,
na kameň dávno zahodený do vody,
na vodu prichádzajúcu vždy odinakiaľ,
na opakujúcu sa ako pesnička,
na jej kruhy,
na ich mlčanie.

Spievam si smutný šláger a chodím po kuchyni.
Plyn, modrozelený, ako tvoj sveter
mi pletie hlavu,

Tá by som spal,
vždy vedľa mňa nesedela Nedefa
maňatkom v lone,
prstom na ústach.

S Nedefou sme chodievali loviť ryby.
S Nedefou som čítal zakázané knihy.
S Nedefou sme sa kúpavali nahí v rybníku.
Nedefa je moje pokušenie,
Nedefu musíš ležať ako obrus na stole...
Nedefa. nedefa...
Zatvarajme okná!

Tak bez spomienok, ktoré horknú,
a bez zlých myšlienok
temnem si svoj chlieb,
na prsty,
na ktorých svietia tvoje slzy ako kvapky oleja,
na dnu dúhu na asfalte,
na kľe strechy,
na rúčkach, čo v námorníckych blúzach idú do kina.

Zrečerilo sa.
Zoban s tenkým krkom zaspieval
na rúčkach ako kohút,
keď si našli svoje miesto v temnote.
Zobnavam iba podľa hmatu, že si neodišla.
A keď sa so mnou krúti ako kolotoč...

Z gánske dievča v žltých menčestrákokoch točí žeriavom,
keď už ustato stojí na jednej nohe ako bocian.
Z schodoch
keď si soprán zbehol do prízemnia
keď sa pokľakol do šera:
Keď už, domov, už je neskoro...

Z domy okolo sa uložili k spánku.

OSLNENIE

Aká je tmavá noc!
Pri rieke, v sade
ľalie zapálili,
strieborné ryby zasvietili v prúde
a zem sa trasie od dupotu nôh.

Premiestujme sa!

Stále to isté:
otáčanie očí,
kolesá,
stúpajúce a klesajúce,
sústredené a uzavreté do seba,
pomalý pohyb na vrchol a pád.

Aká je tmavá noc!
Spať s rukami za hlavou
a myslieť
na skvelý okamih opúšťania zeme,
na nehmotné telo nad latkou!
Vtedy aj slovo letmo počuté má jasný zmysel,
vtedy je nebo blízko,
zem hlboko,
korene stromov celkom nepravdepodobné,
tvár vo hviezdach.

A všetko záleží len na odraze!

V studenom daždi
krátko pred úsvitom
mrzáka niesli po schodoch jak klavír,
drevenými nohami prekročili prah,
rukami hľadali pri zemi a našli,
dolu uložili,
čelami k sebe, poklonili sa.

Teraz je tu
v chvíľa, v ktorej ležíš
tam, kde sa pretínajú uhlopriečky izby,
všet ten bod,
vzhľad nad obilím,
všetko vidíš ukrytý
v trasieš stĺpmi vodorovného sveta, v márnej zlosti.
Nenakloní sa hladina,
nevidíš v nej slnko,
ne dážď,
ne seba.
Šťastná voda, stojatá,
v nej na dne horia.

Ale v tom istom smere, ďalej o pohľad,
všet žien idú za záclonou,
keby udierali na veselé bubienky,
všet mužov,
všetné. cieľavedomé,
všetna Zem pod sebou jak veľký velocipéd,
všet diažbe mesta,
všet dne oceánov,
všet tekutom kove hviezd, v skle piesku,
všet pradí premenenom na antracit,
všet. všade
všet py človeka.

Die bosé nohy po izbe mi chodia.
Tma visí za oknami ako negatív,
všet sa hľadám na tom obrázku,
všet padá ako zostrelený vták,
všetá i sprava peruť bombardérov,
všet a vzduch vystupujú na nebesá,
všetba na zem klesá zvonica.

Uvidieť Neapol a potom zomrieť!
 Navštívte Capri,
 svadobná noc je len jediná!
 Nahý muž v cylindri leží na peróne,
 nevesta je nedočkavá, vlak sa pohýna.
 Ne pas se pencher en dehors,
 nicht hinauslehnen,
 é pericoloso sporgersi,
 nenahýnajte sa z okien:
 mŕtvy muž v cylindri leží na peróne,
 družičky sa hlúpo chichocú.

Ďalej je voda stúpajúca k ústam, ktoré hovoria,
 ďalej je matná, nezaostrená
 čepeľ dažďa ponorená do noci,
 pod ňou muž s jablkom skáče ako rosnička,
 drží si palec na nohe a volá:
 »Všetky veci vrhnuté do výšok
 vracajú sa na Zem, nie naopak...«
 A naozaj, mali sme príležitosť presvedčiť sa o tom:
 príťažlivosť ocele a detskej tváre,
 príťažlivosť bômb a chodníka!

Ale tie tváre blednú v albumoch
 a strácajú sa v myslí.

Až jedného dňa popoludní
 plní pokory
 sadáme si k stolu,
 album otvárame,
 popamäti, siahneme si do pamäti:
 nič, nič,
 biele miesta,
 akoby si napísal na sklo okna: Lúbim ťa
 – a zotrel rukávom,
 akoby ich ani nikdy nebolo,
 pominuli sa,

Tamara, Tatiana, Teodor, Terézia, Tibor, Tichomír,
pominuli sa,
Magdaléna, Malvína, Marcel, Marek, Monika,
pominuli sa,
Ašam, Ábel, Anna, Alena,
pominuli sa, lež oceľ zostala.

Tichá a krotká,
nepoškvrnená,
zachovaná
ak kosa pred zajačikom,
v tme zelených ďatelín,
keď svitá
a biely prápor mračna veje nad poľom,
oslnujúca
ak telo ženy, ktorá vystupuje z jazera
v silonových plavkách.
Les naraz dvíha tisíc čiernych klarinetov,
aby zahral,
ale ty správne padáš na tvár.
Zachráň sa pred dotykom,
zachráň
predobu sveta dávno tušeného.

Dve bosé nohy po izbe mi chodia,
dve bosé nohy, ktoré nevidím.
Vychádza slnko, ihla na dlážke.
Máť zdravé ruky, zdvihol by som svet.
Otáčam hlavu,
stále to isté:
klesá,
stupajúce a klesajúce,
sústredené a uzavreté,
armota v pohybe.
Otáčam hlavu, ale teba niet.

Slzy a svetlo,
dojatie a prach.
Hučiace mesto vstupuje mi do zreničiek,
domy a veže,
žeriavy a sklo,
bazény a saltá nad bazénom,
purpurové motocykle s blondínkami v lodičkách,
ale aj veci zabudnuté
a veci povšimnuté iba náhodou.
Ja sám som mesto.
Mám ruky, ktoré brúsia krištále,
a ruky, ktoré ohýbajú plech.
Ja sám som mesto,
milión bežcov
beží vo mne maratónsky beh.

Cez steny akvária svet je tmavozelený.
Nehybná biela ryba visí na oblohe ako vzducholod'.
Ale ja idem cez vodu, cez kamene,
cez mlčiaci les
a centimeter od okna,
z miesta, kde kvitnú práve klívie
a žltá včela vyletuje z izby,
očami presne sledujúc jej let,
priezračný a ľahký, sa odrážam.

VZDUCHOLOĎ

1

Ešte ani keď si česala vlasy, nepochopil,
že znamená to množstvo detonácií tak nablízku.
Myslel na hrebeň,
na oneskorenú hviezdu, padajúcu za bieleho dňa.
Ale to mosty vyletovali do vzduchu,
pečen po druhom,
celkom malé mosty,
iba pre nich dvoch.
V prestávkach medzi výbuchmi vzduch hučal monotónne
ako vysávač,
časne triasli krvavými hlavami,
náhle a prudko dozrievalo obilie,
les hrdzavel jak škvrna po krvi,
až bola jeseň,
keď porozumel, že je sám.

Pohládadal klinec, vzal ho do prstov,
zatíkol.
Urobil uzol, ako keby uväzoval loď,
spravil slučku ako na vietor,
sadol si
a smutný, ako keby kopal hroby,
skladal košeľu.
Bola klzká ako ryba, šmýkala sa z rúk.
Plávala izbou ako utopenec
a ako z mračna padala z nej soľ.

Pot lejúci sa dolu tvárou,
pot maratónskych bežcov pred cieľom,
pot ťažných koní
a pot drevorubačov,
a pot, chvejúca sa voda úzkosti,
kto ťa pozbiera?

Izba je naraz plná malých kryštálok,
 ktoré zachytili veľmi tichú hudbu, veľmi zďaleka,
 slama vzduchu je už celá mokrá
 a cez jej stebľá, naplnené čistými šošovkami plaču,
 vidno do neba.
 Tam ružové a veľké kone, celkom slepé,
 vystupujú z vody,
 vchádzajú do slnka, stavajú sa na svoje miesta,
 otáčajú žeravý mlyn oblohy.

Díval sa a zazrel:
 asi na polceste,
 trochu bližšie k Zemi,
 nad vežami mesta
 – vzducholod'.

Visela tam nehybne a mlčky,
 bez príčiny, ako urážka.
 Ležala tam ako krava v plavkách pod belasým slnečníkom
 a celé mesto bolo z toho pohoršené,
 ako keby prežúvala jeho cyklámeny,
 jeho georgíny,
 jeho neóny.

2

»Vzducholod' nad mestom, v čase, keď dobyli sme vesmír, pôsobí ako provokácia, ba je to vlastne znižovanie vedy« – napísali miestne noviny – a ich redaktor, holohlavý Sokrates, ten nedoučený sochár, sám vylepoval žlté plagáty: PLES ASTRONAUTOV SA DNES NEKONÁ, na všetko odpovedajúc naučenými frázami: »Nepýtajte sa ma na podstatu vecí«, »viem, že nič neviem« a pod.

No milenec a dvaja hráči biliardu, ktorí už z praxe poznajú tak trocha neustále meniace sa postavenie hviezd, tí veľkí duchom, vraveli: Je toľko vecí medzi nebom a Zemou a človek potrebuje niečo ľahkého. Nevie sa napokon, či to nie je nová stálica – kto

Všetky hviezdy sveta spočítal? – my traja aspoň neručíme za to.
A možno je len púhym sprostredkovateľom, poslom z neznáma,
namätníkom začiatkov, hmatateľným symbolom odvahy a činu.
Nech visí!

Napriek dvojzmyselnej štylizácii tých slov ozaj sa v tej chvíli
predobala soche, ktorá odlieta.

Len Protagoras, filozof a holič, stvoriteľ namydlených bleskov,
temná povaha, bol lyrickejší v odhadoch. »Všetko je také, ako sa
nam zdá,« to bola jeho zásada. A iste je to iba zakuklený motýl,
vápčko mravca vynesené na slnko. Veď čo je život? Veľké
hravenisko. A čo je človek? Bublina.
Ďalší pán na holenie, moja poklona.

3

Ale ona, chladná, nevšímavá,
rastla ako fialový hríb,
padala, padala
a padala ako bomba.
Dunela ako býk,
keď beží k obloku,
vzrušený červenou nahotou tej spálne,
kde stojíš oslnený
v kriedových kruhoch jej dvoch Mesiakov,
keď trocha spomínaš.

Keď bol svet jak izba znútra zamknutý,
smrť visela celou váhou na kľučke.

A všade dusnota
a tma jak v katedrále.
A hrali organy,
ale na tých najhrubších
a na najdlhších hlavniach.

Zdalo sa mu, že je práve polnoc,
že praská,
krehká a dutá škrupina vesmíru že praská,
súhvezdia že sa rútia popri ňom jak vlaky
zďaleka.

Potom už znela iba jediná
tenká struna,
do prasknutia napätá,
na nej Zem ako na vlásku,
už pokojná
a tichá.

A tak vstal,
oči plné bielka,
krídla zlepené,
a trasúc sa jak kuriatko,
sa díval:

Vrchy sa stavali do základného postoja,
rieky tiekli ako na mapách,
slabo a melodicky hrmelo
jak pod oknami konzervatória,
padal riedky dážď,
len obriadok,
robotníci si pískali nad vežami mesta,
opravujúc klenbu oblohy.

Nebo už bolo prázdne
a čisté ako soľnička.
Raketa na Mars odletela podľa cestovného poriadku.

Robinson

ROBINSON

1

V zeleni záhrad je pohodená ryšavá čiapka jesene.
Zem teda sa zhruba drží svojej dráhy.
Vanádium a mangán,
médium a arzén,
slovo a jód,
a všetky prvky v známom poradí
do istej miery poslúchajú dávne zákony.
Oceány sa ešte kníšu v bedrách,
v kráhu Zeme hlasno mlaská nafta,
spí stepná tráva, lesy počúvajú márný nárek vody
a v popolavom trasúcom sa vzduchu,
v náhlom tichu, ako po výbuchu sopky,
zvýskla siréna.

Ani som dobre nepočul jej hlas.
Noc spúšťa svoje dynamá,
čosi mi vravíš,
nerozumiem ťa.

Už vyšli neóny
a mesto si už ladí
pišťaly neuróz,
hlboko, hlboko,
až na dno mojej studne
zostupuje strach.

A hore nad ním,
na syntetickej oblohe, jasnej ako facka,
otvára tma svoj ťažký čierny klavír:
zasa ten koncert
desných kakofónií!
Allegro ma non troppo...
Guajacuran, hysteps, thiamin forte!
Spať!

O šiestej ráno,
keď do čistého neba sirény mečia ako črieda oviec,
z otvoreného okna
v slnečnom svetle
vystupuje muž.

Na prstoch stojí,
s hlavou proti múru
ako vždy
čuje pravidelné a drsné otáčanie mesta,
ktoré sa nezastaví ani na chvíľu,
potom sa vystrie,
ramená zdvihne ako pred orchestrom:
Piano

o poschodie nižšie
a ešte nižšie hlasný ženský smiech.
Pád anjela,
či opačný let Ikara zo slnka k Zemi?
A on tu leží,
bez prilby a bez skafandra,
bravúrny pilot v prúžkovanej pyžame,
tak dokončil svoj strmhlavý útok na asfalt,
komu by pripomínal muža, ktorý padol,
a komu anjela?
Je to len malý, skvelý natierač,
kresliaci svoju čiaru zhora nadol.

A mesto hrá jak fakírova flauta,
nikoho nedojal
podivný osud podivného astronauta.

Tak zasa leží
a tvárou v tvár planétam
váhu Zeme drží – na lopatkách!

Zvoní zvon,
hlinu vyhadzujú,
šunivý pochod jazdy nad hlavou...

Ale on oči otvára, vidí:

Zemeguľa pláva v širom priestore jak sukňa,
roztočená okolo bokov Galiny Ulanovovej.
Muž s vedrom v rukách zaspal na najvyššej priečke rebríka,
sníva sa mu Yma Sumac, premenená na kolibríka.
Bez váhania pokračuje vo výstupe za hviezdou,
nikomu sa to nezdá neobyčajné
a nik si ho nepomýli so stíhačkou,
pretože deň je modrý ako oko králika,
je fantastický deň
a každý má právo na svoju hviezdu, na svoj sen
a na svoj pohyb nahor.

Ustúpte z cesty mužovi, idúcemu po hrebeni strechy.
Kým ešte trvá pohyb proti slnku,
bolo by smiešne zvoníť na mŕtveho.
Sám dobre vie, čo skrýva v sebe let.
Ak rozhodol sa vzletieť, spraví to!

2

Ideme. V štvorstupoch
je život štyri razy dlhší.
V zákrute niekto rozbehol sa k lesu,

je jeseň, zapadá slnko, strieka krv
a prechádza sa na zelenú.
Padá,
stromy v záklone ho odmietajú.
Zasa ten istý krátky pohyb späť.
Vlastného detstva dotýkaš sa lakťom
jak niekoho, s kým sedíš v kinosále,
sekundu pred skončením vojny
začínajú hrať
medené fanfáry,
kolorované slnko
stúpa nad obzor.

Vtedy ťa naraz počujem pri šijacom stroji.
Stojím a proti svetlu prezerám
plátno zošité a znova rozpárané,
mlčím.
Všetko sa dalo zasa do poriadku,
dierky na košeli, tie už zostali.

Tam bolo treba práve začať.
Tam, pod košeľou, pri pokožke dýchajúcej ako les,
v ktorom sa ukrývame
sami pred sebou a navzájom,
kde číhame
na jeleňa, pijúceho v brode,
na dieťa s čistou tvárou, s bielym medveďom,
na ženu, padajúcu pri jedinom slove
do mdlôb ako do studne,
na dobré slovo,
na človeka,
na príležitosť, ktorá sa už nevracia.
Tam bolo treba práve začať,
pri pokožke dýchajúcej ako les.

Vchádzam do izby,
zamykám,

sadám si ku klavíru,
hrám jedným prstom
jednoduchú pesničku
– Láska, bože, láska, –
len tak mimochodom,
sám pre seba.

Myslím na to, čo ma trápi.
Dažďová voda, voňajúca smolou
v sude pod oknom,
jak veľký čierny reflektor osvetľuje nebo,
motocykel BMW 750
vystrelil dlhú dávku za seba a zmizol,
kukučka na hodinách kuká poludnie.

Zrazu je jeseň a ja som veľký vták,
nemotorný a smiešny vo svojom ťažkom zimníku.
Chcel by som letieť na juh tvojho srdca.
Kde je juh?

Nik nevie,
smerníky pri cestách ukazujú do zeme,
Zem otvorená dokorán sa trasie
a cesty, ktoré teraz nikam nevedú,
ako čiary na studenej dlani mŕtveho dievčaťa
sú prázdne.

Môžeš si kľaknúť,
môžeš hľadať zblízka
čiaru života
a šťastia.

Sedím pri klavíri,
hrám jedným prstom
jednoduchú pesničku
– Láska, bože, láska, –
len tak mimochodom,
sám pre seba.

3

Za dávnych čias mojej pamäti,
keď kdekto vo mne videl naivného chlapca,
akým sa v reči mužov ani nedávajú mená,
ja som už prelamoval ľady Antarktídy,
s Polárkou pod hlavou som spával v holej púšti
a závidel som všetkým robinsonom.

Večer,
keď si už naši doma ľahli,
potajomky som odchádzal
a chodil po prístavoch.

Hľadal som loď, ktorá by stroskotala,
hľadal som vietor,
hľadal som svoj ostrov
večne zelený.

A všade tam len ty si bola so mnou.

No potom neskôr,
keď sa už toto všetko stalo detstvom,
a ešte neskôr,
keď prišiel čas
a vlajky leta klesli na pol žrde,
v ďalekej krčme som sedel
a, čierne kruhy pod očami,
pil som žltý grog.
Pil som štvrtý rok.
Pil som, ako sa pije z oceána,
veľkými dúškami a bez prestania,
pil som lode a ryby,
kamene, ktoré vyplávali na povrch,
práve tak ako ďaleké ostrovy
a mestá, voňajúce vanilkou a ambrou,
pil som vzduch,

magický lieh, ktorý horí v očiach,
šere priestory,
zúfalstvo, čo páli,
ale nezhorí.

A bolo treba začať od začiatku,
tam, kde sa človek zdvíha na nohy,
kde kremeň, biely ako panna,
skrí potme v rukách
a padáš na tvár ako opilec,
keď vidíš v kameni a piesku,
pri záblesku
neónov či sviec
jedínú osamelú stopu
človeka.

A bola tam.
Uvidel som ju na okamih zboku
mihnúť sa ako antilopu
v oku
a potom všade nahmatal som tmu.
Obrovský čierny vták si sadol na palmu,
zakryl slnko.

Vtedy sa Zem zachvela jak žena pri pôrode,
čo vyvrhla, to všetko bolo mŕtve, krvavé,
hlina priľahla si k hline, voda k vode,
obrovský čierny vták napalmu
zakryl slnko.

4

A predsa budeš rásť,
budeš sa zdvíhať
a budeš stúpať po oblúku dúhy,
poletíš,
aj bosou nohou pôjdeš po vesmírnom skle,
umelé slnká zažihajúc pred sebou.

Ó, zázračný a krásny stroskotanec,
padajúc naspäť, začneš odznova,
aj z ničoho,
aj z vody,
ako keď klíčia semená,
zem zdvihneš nad sebou
a vstaneš,
ty nevinný a nahý,
ty bez mena.

Človek medzi ľuďmi.

NEPOKOJ

DEJINY TRÁVY

Měřichovi Mikuláškovi

Te by ste radi videli,
ten fosfor!
Tu lúku, svietiacu ako hodinky,
keď ukazuje jar!
Ešte má mäkké lýtka,
swaly ju budú bolieť
a už sa na svahu mihne jej zelený kabriolet,
a akcelerácia tráv!

A chlorofyl!
A jarné klíčenie!
A dvestotisíc iných hlúpostí!
Hlava vás z toho nezabolí
a tráva už vchádza do ďalšieho kola.
Zaspievaj niečo veselé,
zaspievaj, ale rýchle!

Splašení ako jelene,
starneme tráve na očiach.

A už to nie je pretekársky voz,
hrmenie jarných motorov,
šialenstvo tribún!
Je tu len smutné auto s pivom,
z ktorého vyhadzujú
zelenú fľašu s penou v hrdle,
žriebätá,
koníky lúčne,
napodobňujúce cval.

Raz a dva,
vysoko kolená,
spievať!

A tak sa človek dožil tisíc rokov.

Musel len bežať,
predbiehať s penou v hrdle,
nik sa ho nespýtal:
»Prečo?« A »Kam?«

A kto sa spýtal trávy, kam rastie a prečo?
Kto sa spýtal na jej vnútorný život?
Kto aspoň steblo trávy preložil
do ľudskej reči?
Nič, iba oheň a dážď.

A tráva pracuje:
nad chodbami krtov,
nad hrobom,
nad hrobom,
počúva nárek mora,
šelest nad aortou,
premieňa
požiar slnka,
blúznenie vody,
premieňa
mŕtve veci na živé,
trápi sa sama v sebe,
hľadá im správny tvar.

Napísané sú:
dejiny vojen,
dejiny filatelie a futbalu.
Dejiny trávy nikto nenapísal.
Z hľadiska trávy je to bezvýznamné.
Jej dejiny sú dlhé a plynulé.
Premávajú v nej expresy
a nájazdníci hryzú hrivy koní.

Zapadá do nej zlatovlasá hlava
a mnohý kohútik v nej stratil hrebienok,
č. pozná bludné hviezdy!
Tráva vie, po čom býva krv.
V pamäti drží všetky letné lásky,
sudzoložstvá
a beštiálne vraždy.
Ale tráva je trpezlivá
a citlivá.
Tráva všetko zakryje.
Mlčí.

Nepozerajte na ňu z vysoka.
Tráva vie, od čoho mŕtvych bolí zub,
tráva vie všetko o živote a smrti.
Tráva má presný zoznam nádejí a sĺz.
Vypočítala vašu definitívnu podobu,
podčiarkla si vás zelenou
a čaká.

Raz všetko pochopím
a odhalím ti skryté súvislosti vecí.
Pod,
vyjdeme do tmy
počúvať pôrodné bolesti trávy,
krutý kŕč koreňov,
praskanie buniek,
vrenie štiav.
Už všetkému rozumiem,
akoby sám som bol trávou.
Polož si ruku na chrbát noci,
počúvaj dobre, čo vravím:

Nič, iba oheň a dážď!

Rovnováha

ZVONY NA NEDELU

Zvony, zvony na nedeľu,
zvony krídla bronzového anjela,
počuteľne letiaceho sematam,
nacenganého jak ľalia.

Zvony smutné, zvony veselé,
zvony jednej letnej nedele,
prebúdžali ma a ja som zo sna skríkol.
Nárazy zvonov, zvony nárazníkov,
zvony v slnku horiace jak vlaky s naftou,
zvony brokátov a zvony taftov,
zvony, pod ktorými som ťa videl nahú.
Zvony, hľadám svoju rovnováhu.

Vôbec, svet bol trocha šikmý
v tomto popoludní iba pre plavcov.
Prezradím ti: Prestrieľaný šípami
modrý bazén neba vytekal.

Vtedy za zákrutou rieky parník ako sova zahúkal,
pritisla si líce na pleť jablka,
zľakla si sa, zaspala si v jabloňovom lístí.
Svet bol celkom zelený a čistý,
orgován bol lacný, peľu všade dost,
tenký mesiac z neba visel ako myši chvost...

Amen, amen, vtedy si bola ešte panna,
pod pazuchou s vôňou tlčeného muškátu,
na procesii zo sukne si kvety vysýpala,
lupene ruží, ktoré rastú v prstoch.
Jeden z nich zdvihol náhodou
profesor náboženstva,

ten blondiak,
usmial sa a zamykajúc dvere kabinetu,
nehodou
posadil si ťa na kolená.

... Bas psov,
iskry vodopádov,
fosfor mačky,
do špiku
plač trápených detí.
Putuj k bohu kolenačky,
aby si bol svätý.
Tu sa odhaľujú tajné súhvezdia,
malé luny
sotva vychodiace
zvykajú si na dotyky prstov.
Proti ránu beží noc
so zježenou srstou.
Amen, amen, zastaňte,
ona sa mi páči!
Zvony, zvony behúni,
zvony posmievači.
Zvony, zvony, ach, môj zvon,
tristo bohov trúbi na trombón!

V izbe prudko zavoňalo ihličie,
za chrptom som cítil tisíc nožov.
Pomaly jak auto vchádzal do mňa les,
socha s mostom, rieka, propeler,
jablň plná vtákov.
Zelený mlyn leta mával krídlami
– na konci prázdnin, v agátovej aleji –
mlel jedno a to isté:

Opakujte mi túto vetu ešte raz...
Čo sa dá krásne robiť v letný podvečer?
Odpovedajte na otázku celou vetou!...«
Mlčala.
Všetko sa už naučila,
ale mlčala.

Učebnicu hore nohami
 obracal hlúpy vietor.
 »Répétez moi cette phrase encore une fois...
 Vy máte skvelú výslovnosť, slečna...
 Je vous adore...
 Ja vás zbožňujem...«
 Základné číslovky,
 áno, tie v prvom rade...
 Un, deux, trois, quatre, cinq...
 Jeden, dva, tri, štyri, päť...
 Päť mužov tlačí do garáže
 veľkú, smutnú limuzínu môjho detstva.

No a čo? Človek nie je dieťa.

Zvoní zvon
 strateného leta?

Poznáme!

Vieme, jak to chodí:
 Zlatá brána otvorená,
 za tou bránou jedna žena,
 za tou ženou zvoní zvon,
 celé leto zvoní zvon.

Na jeseň

– poznáme,
 vieme, jak to chodí –
 otvoriť okno na poschodí,
 skočiť von!

V podstate by to za to ani nestálo. Verejne
 bolo známe: cundra ako svet!

Vraveli nám v škole: »Čo je elektrina, vlastne nevieme!«

Možno to, keď ju zdvíham rukou zo zeme...

A vlani, páni, to je na smiech, spítá jak ježiško
 a mesto, oči na stopkách, len na ňu, keď tam tak ležala, no hnus!

Vždy jej bolo ľúto miznúceho snehu,
 ako loďku hojdať si v rukách hlavu boľavú,
 oplakala motýľa, aj jašteričku v liehu...

Potom – to sa dalo čakať – v takom stave z mosta
rovno na kameň... Zabudlo sa na ňu.

...pochovali sme ju pri samučkom brehu,
pod trávu.

A stále rovnako sa krúti Zem
z jari do leta a z leta do jesene,
rovnaké sú mračná nad ňou zavesené,
rovnaké slnko páli
tých, ktorí zrádzali,
aj tých, čo milovali...

Odvtedy už prešlo veľa jesení a veľa nediel.
To bolo všetko dávno. Zvony mlčali.
Iba raz, tesne pred svitaním,
zbohý anjel, krídlami tlčúc o seba,
preletel nízko nad strechami,
mučené nebo zrúкло ako lev
za päťami tryskového anjela,
zvony na nedeľu
o štvrtej ráno
zobudili ma.

ŽMÚRAČKA

Luna je dnes nebezpečne nízko.
Plačeš, akoby si nosil v hlave cibuľu.
Tvoje oči šikmé ako tráva.
Luna. Luna s hrbom ohmatáva
zosnulú.

Nebo previazané bledomodrou stužkou.
Pri schádzaní zo smrteľnej postele
kúpime si pištoľ s nežnou muškou,
čaj a iné veci domnelé.

Za tebou sa rozplakala tráva.
Obloha sa kníše ako balíček.
Veľa prachu. Čudák pochováva
v čiernych šatách odstrelený malíček.

Tak sme teda bez nebíčka. Hurá!
Spievaj, že sme zasa krásne plonkoví!
Prababičky v hrobe ticho žmúria
a hľadá nás niekto voskový.

POVIEDKA S OSOU

Otočili ho tvárou k stene, aby premýšľal.
Presne desať minút na odpoveď, ako pri maturite.
Osa vo vzduchu,
vrážala do čistého okna,
bzučala ako starý jednoplošník,
vrážala, padala,
znelo to, ako keby ktosi klopal nechtom na obločné sklá
a ako keby každým klopnutím diskkrétne vyvolal
niekoho z tej miestnosti
na pohárik koňaku alebo na kus reči,
ktorá sa vždy začínala rovnako:
»Ale tento vtíp ste zaručene nepočuli, vážený pán kolega...«
A končila sa kýchnutím a smiechom,
od ktorého zvonil dom
jak pri čistení reťazí.
Bolo sparné leto,
čas plynul neuveriteľne pomaly,
osa narážala na sklo, padala,
pri každom páde opúšťal ju jeden z posádky,
za oknami hystericky zajačala záchranka,
zrýchlilo sa odkvitanie púpav
a na dlážke padák vedľa padáka.

Začal sa deň dozrievania tabaku a ubúdania vôd,
 číťol vzduch a osa bola tmavožltá hlúpa.
 Ale kto z nás myslí na priesvitnosť skla
 a na jeho neoblomnosť súčasne?
 Kto – zdvíhajúc nohu, aby spravil krok –
 premietne si v mozgu súčasne jej spätný pohyb?
 Bolo by to neočakávané,
 ako keby sme stretli dom,
 prechádzajúci na druhú stranu ulice.
 A predsa – ktovie...

«Moji milí» – povedal, keď zdvihol pohár – »pretože vojna je
 poéziou života a my všetci sme vlastne služobníkmi múzy, poviem
 vám milú báseň. Zasmejete sa. Začínam:

*Nehovorte to nikomu.
 Odkryl som tajomstvá,
 ktoré stráži sedem žien Modrofúzových.
 Viem spraviť slnko
 z pomaranča hodeného do vzduchu,
 podľa vône vetra poznám,
 ako chutia bozky žien v krajinách, z ktorých prichádza.
 Nehovorte to nikomu.
 Najlepšie sú bozky Valinkine,
 voňajú všetky vanilkou.
 Valinka je chudobná krajčírka v našom meste.
 Chudobná, ale čestná.
 Šije s každým,
 musí to byť však láska zvoniaca čistým zlatom.
 Láska, ktorá nezvoní, sa prísne trestá!*

Túto veršovačku sme našli vo vrecku študenta, predtým než...
 A pretože sa – vôbec nie náhodou – mená zhodovali, hneď som jej
 ju poslal.« Potom, keďže bol tak trocha aj filozof, dodal: »Ale
 dôverne vám vravím – len čo som hlbšie prebádal jej dušu, dal som
 jej meno Osa. Tá Osička má nielen štíhly driek, ale aj nabrúsený

jazyk, pravda, okrem iných a vášnejších kvalít, napríklad okrem
– poďte trochu bližšie –
a okrem
a okrem
a okrem,
to je tak asi to hlavné. Ako vidíte, život je zložitý a presný ako
hodinky, ale nevyklučuje možnosť nečakaných náhod a stretnutí.
Tým končím, dobrú chuť! Píme ďalej!»

V istých situáciách uverí človek
v schopnosť vody hovoriť po hebrejsky,
ako aj v iné, podivnejšie veci.
Ale kto nikdy nevidel
smutnú vrbu plakať do vreckovky,
neuverí ani
v možnosť stromov vzlietať na noc do vzduchu.
Prečo by veril, keď nevidel?
A kto videl chromatickú harmoniku jesenných vetrov?
Kto videl svietiaci koreň v hrobe elektrikára
alebo tmu vo svojom vlastnom hrobe?
Kto? Kto? Kto?
Tvárou k stene postavený za trest, to videl:
Osu, keď osamel,
osu, čo nakoniec preletela cez sústrastné sklo,
zanechávajúc v ňom za odmenu svoje prstene,
ako kruhy na vode,
miznúce a z falošného zlata.
A ďalej? Mohol by povedať.
Mohol by povedať všetko. Ale nie.
Postavili ho k stene, aby premýšľal.
Presne desať minút na odpoveď, ako pri maturite.
Tak mlčal, aby si napokon uvedomil: »Mám smolu,«
aby sa obrátil a skríkol:
»Prosím, mám smolu!
Prosím, vytiahnem si radšej inú otázku.«
Ale nebolo inej otázky.

Bolo len ticho také úplné, že počul,
ako si mihnutím oka rozkolísal v hlave zvon.
Mal smolu!
Mal smolu!
Mal smolu!
Nebolo inej otázky,
iba tá jedna.
A prvé štyri minúty už prešli.
Otočili ho tvárou k stene ako vec.
V tej chvíli v parku zavoňali azalky,
akosi privčas vyšiel veľký Mesiac,
čeny vykročili zo zelených brán,
ružovými prstami si zapínali blúzky,
podpätkami zvonili na kamenných kockách,
hlava znela ako veľký xylofón,
voňalo v nej sidolom a mliekom,
v kinách hrali výpravný veľkofilm,
aktorom povestný Theo Lingen v úlohe komorníka
zvädzal krásnu barónku...

Tá náhoda, že cez prestávku zazrel známu blondínku, po ktorej
už dávno pásol! Prehýbala sa v páse ako osa, smiala sa a volala:

»Och, nevydržím!«

»Och, zošaliem!«

»Och, zomriem!«

Povedal jej, inšpirovaný filmom: »Zomriem s vami, krásavica,
nech sa čo chce stane!« »Čo?« – vykrikla. »Pozrite sa doma do
zrkadla, pane!«

Otočili ho k stene ako zrkadlo,
ako sa otáča zrkadlo v zlej chvíli,
keď sa nám nechce práve vidieť svoju tvár,
keď vidieť svoju tvár je skoro také isté
ako zazvoniť večer pri dverách vlastného bytu,
spýtať sa: »Prepáčte, prosím, pán Walter Krist je doma?«
a počuť, ako pán Walter Krist odpovedá:

»To bude omyl, toho nepoznám,
 Walter Krist v tomto dome nikdy nebýval.«
 Preto je lepšie pozeráť si do tyla,
 stáť radšej za sebou,
 mať odstup,
 chodiť v zástupe,
 ktorého čelo tvorí chlapec s jablkom
 a na konci ktorého je muž
 – chuť toho jablka má stále na jazyku –
 a čaká, kedy sa ponad plecía nahne k nemu smrť:
 »Poručík Walter Krist! Už len minúta!«
 »Rozumiem!
 Čelo stáť!
 Zaradte sa!
 Už len minúta!«

Ale jeho chvíľa ešte neprišla, hoci tie slová počul celkom jasne
 A toho druhého je mu ozaj ľúto. Nie je vrah a nechcel by ho
 zabiť. A vôbec, každá smrť je vlastne absurdná. Aj tak ho u
 dosť bili, zahnali ho do kúta. Nemôže ani sledovať svoj zástup
 Všetky jeho tváre sa rozutekali a obracajú sa k nemu s nemo
 výčítkou. Nech teda vraví. Nech ho prinútiť. Zázračný večer
 Vzduch plný medu. Už len minúta.

Otočili ho k stene, aby premýšľal.
 Otočili ho k stene ako vec.
 Otočili ho k stene ako zrkadlo.
 Ó, smutný súmrak odvrátených vecí,
 ktorých duša je jednorozmerná
 a ktoré potrebujú oči človeka!
 Sám do seba sa díval,
 sám seba odrážal.
 Svetielka leta
 v diaľke miznúce,
 traslavý dych sviec,
 ale aj smiech šialeného mesta,

ktoré sa rozbil ako porcelán

známy soprán ženy,

leďa trápenej v tej istej chvíli

a pre tú istú vec:

Dch. nevydržím!«

Dch. zošaliem!«

Dch. zomriem!«

Spomína si: Hnusný večer. Noc sa nadúvala ako ropucha. Vychádzali z kina. Smiali sa. Ona tiež. Ale on sa nepoznával. Svrbelo ho dľaň. Bola celkom iná. Čakal na nich čierny Opel-Kapitán. »Pozri sa, má vyššiu hodnosť ako ja a poslúcha.« Povedala: »Miláčik« – a stiahla záclony. »Nechcela som, aby si to zbadal. Rob, čo chceš! Už tak dávno ho mám rada! A možno tu už miliónkrát spal. A možno ešte bude, kto to môže vedieť. Nuda. Spime. Padám z nôh.« Zavrel oči, ako keby usínal. Zdalo sa mu, že na posteli pri ňom sedí boh. Salutoval mu a vravel: »Rozkaz spaľte, ako keby sa vám bol len prisnil.« Usmial sa a pohrozil mu prstom: »Walter, Walter, buď na neho prísny!« Bol. Ale dal mu možnosť, aby sa sám rozhodol. Len sekundu váhal, keď tam pred ním stál. Potom zdvihol oči k nebu: »Rozumiem, pán generál.«

Ano. smrť.

Vyslovovaná jedným dychom, ako príslovia.

Ano. smrť – na čo dobrá?

Čomu podobná?

Smrť dobrá na lámanie chleba,

na ostrenie nožov,

na zlý sen

a na kvílenie pamäti v nekonečných nociach.

Smrť, sama sebe podobná,

smrť nevyhnutná

ako západ slnka

a smrť zbytočná

ak plavec pod vodou a jeho krásny profil!

»Zázračný večer!
A vzduch samý med!«

»Nech teda odpovedá,
pravdivo a hneď!«

»Vážený pán kolega, tento vtip ste zaručene nepočuli...«
»Ako keby niekto klopal na obločné sklá...«
»Tá náhoda, tá náhoda!«
Postav sa tvárou ku stene!
Nebud' ku mne zlá!
Ach, aká si bledá!
Ako keby v tebe padal sneh
a krieda.
Bolesť? Nie!
Len osa a jej prstene!
Jeden z nich mi položili na srdce!
Vzduch jak med!
Oheň!
Osa!
Bola si môj svet
– tance, prstene –
z falošného zlata.

Jeho smrť sa podobala kľbku nití,
ktoré niekto trpezlivo odvíja.
Ale kto je na tej druhej strane?
Matka, matka, si to ty?
Tvoja ihla pod nechtom,
matka, horí vo mne strom!
Prší. Nebo uplakané
ako oči siroty.

Jeho smrť sa podobala kľbku nití.
Svetielka leta v diaľke miznúce,
prsteň na srdce.
Ponáhľal sa, ako keby žil.

Ale nebo všade prázdne ako oči blázna.
Sadol si.
Zvesil nohy do čierneho prázdna,
koniec nite zauzlil
na konci sveta!

Svetielka leta
v diaľke miznúce.

KALENDÁR

Január, február, marec, apríl, máj
a iné luny.

Na chvíľu ma miluj ako naozaj!
Počut', ako z hrdla noci strieka krv
a ako pijú kuny.

Nechaj, aby nebadane plynul čas,
aby striedali sa ročné obdobia
pri trvaní jediného bozku,
nechaj v peci žltý oheň jasať.

Vyber si ma z úst
a krvavo, jak čerešňovú kôstku,
a sebe si ma zasad'.

Zem a trávu úpenlivo prosím o korene.
Ja som ten chlapec, čo sa zrazil s hviezdou,
nesiem ti modré z neba, sinku pod okom.
Je mi s tebou dobre. Je mi hlboko.
A tiež som bol v nebi. Tiež som dúhu pil!
Ach, oddýchnuť si jak pod vodami íl!
Zhasli. Modré mlieko pijú. Odväzujú psov.

Skôr než zaspíš, polož si ma pod podušku,
narastiem ti krásne do vlasov.

Jak netopier dolu hlavou zavesená noc!

Odlož si ma ako zimnú hrušku.
Nechaj si ma aspoň do Vianoc!

ZAKÁZANÁ LÁSKA

1

Zakázaná láska, dymy nad komínmi, zreje ovocie.
Júl. A celý v plavkách.
Čierna ako kavka.
Ústa ešte večer od peria.
Mliečna luna stvrdla,
na horizont hrdla
slnko padá ako sekera.

Trocha tvojej krvi,
sadze na obrvy,
horí vo mne tvoja tvár!
Bledá hviezda svieti,
k bledej hviezde letím,
začiernený ako kominár.

Zakázaná láska,
ťažká letná zástava,
noc, keď hustnú cukry,
smaragd tráv.
Pod jazyk ma ukry,
budem k tebe rubín,
topás,
    korund,
        diamant
a ešte k tomu hrubý.
Lebo ty si ku mne láskavá.

2

Čierne veci po mysli mi chodia,
čierna, čierna voda,
čierny pes.
Ako čierna líška
steká les.

Ľá jedna žena v bledom je.
Čierna závišť!
Čierne svedomie!
Bledá luna, bledí priatelia,
bledá, bledá jeseň veselá!

Klamem ako knižka.
Klamem, závidím.
Zakázaná láska.
Nad komínom dym.

JESEŇ

Zblázni sa
alebo do smrti sa upí.
Jeseň ti kladie vlhké ruky na ramená
a prosí o oheň,
jeseň na rukáve sedí myš
a jeseň modlíka:
„Neodchádzajte, kúpte si jej rubíny.«
Dčmietaš, teda ona si ťa kúpi.
A už sa nezbavíš
tych kradmých krokov za sebou
a v sebe toho odchádzania bez príčin
— a vlastne kam?

Aj keď spíš,
počuješ, ako si jeseň naťahuje hodiny,
ako si zlostne uhládza svoj plyš,
ako sa bojí, že sa oneskorí...

Vlak píska,
letí ponad dvory
posledná smutná odmocnina vtáka.
Všetko si zapíš, hlúpy počtárík:
Že si mal veľa šťastia,
veľký strach
– a toho zlata
po vreckách!
Všetko si zapíš,
jeseň ti to zráta.
Vo viechach zhasli. Na pol roka tma.
Márnotratníci
vracajú sa domov s rubínmi.
Všetko je jasné:
Stromy zakotvili,
hlboko v hline rinčia reťaze,
most nad vodami praští ako trieska.
Tak mnoho váži slovo nepovedané,
až začínaš sa báť.

Nieкто si tu tleska.
Z dlane do dlane
presýpa jeseň svoje peniaze.
Predané deti idú spať.

ZIMA

V zime sú veci čistejšie a belšie. Je sneh
a belosti všade, až to bolí.
Len ona češe prúdy svojej smoly.
Vichor ako britva stromy z kože zdiera,
kde si vo mne zaskučalo zviera.
Prichádza noc,
objektív luny otočí a poutiera
a čo rána ju z každej strany sníma.
A to je už tmavomodrá zima.

Moja zima je biela. Vetry náhodné
sotva šteknu spod brán.
Moja zima je dobrá.
Zahodíme
starý klobúk melanchólie
a bežme prostovlasí do strmého brehu.
Moja zima je nežnosť,
iskrenie hviezd
a čiry jagot snehu.

Ešte sú iné zimy, v ktorých spomeniem
ružovú zimu tvojho tela.
Nadýchal som sa zimy ružovej,
zamrzela ma zima biela.
Zo všetkých zím jak ponorka som ustal.

Hlt vzduchu do pľúc ako nôž!
Chcem počuť pukať kĺby kremeňa,
chcem drsný vlas čiernej zimy
omotať si okolo prsta.
Nech na sneh kvapká
krv obyčajná, ľudská,
červená.

SENTIMENTÁLNE VIANOCE

To sú tie šťastné Vianoce.
Sirotky mrznú po stovkách jak vrany,
kým na nás letia biele oceány,
korene slnka stále trápi smäd.
Sivé a ťažké hviezdy z olova
lejeme spolu do priehľadnej vody,
okolo domu vlčia svorka chodí
a ty si moja láska staniolová,
budem jesť s tebou tmavý, horský med.

Obchádzam ťa v kruhu,
prezerám si ťa žltým pohľadom.
Bláznivé husle, vlčie zavýjanie,
na zadné zrazu postavil sa dom.

Pre teba, láska, mimózu a hrom!

Miluj ma!
Buď vlhká ako noc,
buď ako studňa hlboká.
Ja práve ako slnko
horľavý
a smädný som.

Vody sa zdvihli, zapráskal bič potoka,
usmiali sa utopenci pod ľadom.
A mne už skoro spadne na stôl hlava,
zdĺhavý Mesiac ma v okne podrezáva,
blesk krvi,
šablá,
horí sad.
Počujem v peci veselého diabla
oheň rozbíjať.

A to sú tie šťastné Vianoce,
ta hudba zvonov,
ta tichá noc,
ten domov.

Ryšavé blchy z ohňa na zem skáču,
srbí ma ruka na ten nežný krk.
A izba modravie jak pri zváraní kovov.
Naramky,
skrtiči jej úbeľových rúk.

Ale nie.
Ani nie.
Jej útle ruky váhavo zvoniace,
éve krotké ovečky,
schádzajú z môjho tela.
Obloha zhasla,
Zem mi uletela.

Aleluja,
aleluja,
tá som spasený.

Zvon! Zvon!
Celé mesto medené jak zvon.

Ach, tá mladost boľavá,
karmínový svet!
Plakala a volala.

Zvon, zvon, zvon!

Bol to neuveriteľný beh.
Na jazyku ešte sladla mi jak perník.
Boli biele Vianoce,
padal čierny
sneh.

Modro pod očami

ELEMENTÁRNA BÁSEŇ

Kde som? Niekedy sa mi zdá, že letím.
To práve vtedy, keď ťažší som než predtým.

Z púheho svetla utrpel som šok:
tisíc vecí rozomletých na prášok,

tisíc vecí, na ktoré sa dalo spoľahnúť.
Na jazyku hrozne známa chuť:

Niečo ako láska, niečo ako soľ.
Milujem ťa, ale už som zabudol.

Padá prach a padá, vtláča do hlíny
skrvavené tváre, pusté krajiny.

Opieram si hlavu o obločný rám,
naslineným prstom všetko zotieram.

Niečo ako oheň, niečo ako dym.
Kde som? Kde som? Kedy poletím?

Hučí vo mne more, chcem sa skryť,
prepadlo sa do mňa tisíc Atlantíd.

Celá Zem mi visí na nohách:
Jedno zrnko prachu. Len ten prach.

Svet jak golier, čosi ma v ňom škrtí.
Vyhlasujem nevyhnutnosť smrti!

KAMENNÍ MUŽI

Mý sme tí kamenní muži. Netancujeme twist
a milujeme len staromódne, s lunou a kyticou.
Ryčíme hrôzou, že plechové lietadlo džezu exploduje
v našom vedomí

a my si ho ponesieme v studenej električke
tak ako bolenie hlavy a angínu.

Stojíme za slovom, lebo to robí muža
a muž je oporou štátu a hlavou rodiny,
kedy podľa možnosti.

Klameme manželky, ale len výnimočne a keď je to celkom isté,
lebo nadovšetko nám na srdci leží
príjka lásky a postele.

Mý sme tí kamenní muži a na našich pleciach
spočíva farcha domu, všetky tie klavíry,
anténa s holubom,
vťahy do nebies,
stálené lustre,
a svadobný závoj
a belasá garsónka s nešťastnou láskou.

Mý všetko vidíme:
rozchody milencov,
vreckové krádeže,
pľýskanie nožov,
krv. krv

a v očiach úžas jak po zrážke vlakov.

Mý všetko vidíme, ale my mlčíme s ľadovou tvárou.

Život je krátky

a naším zákonom je stáť iba na svojom mieste.

Mý sme tí kamenní muži.

A vy ste tí kamoši. Rozbíjači lúčov, zloději neónov
a cynickí anjeli ulíc.

Bezohľadne sa bozkávajú pod portálmi domov,

od prvej jarnej sekundy až po chvíľu, keď stromy
začínajú v sadoch svoj necudný striptíz.
O všetkom vravíte nahlas, o všetkých tajomstvách
krvi a lásky,
náhlivo kričíte do tváre mesta svoj zápor!
Vy ste tí kamoši. Nervózni piloti snov
a urážliví hľadači šťastia.
A my nemáme spolu nič spoločné.
Nie, desí nás vaše hlasné, reaktívne nebo.
Naša cesta je priama, tu úsmev, tam groš,
a ešte malá zvoniaca lož, pre každý prípad.
Nie, geometria života je iná, umývame si ruky,
ó, závrat:
trojmotorový škovránok nad rodnou hrudou.
A vy sa smežete, ľahkomyselne sadíte stromy,
v krikľavých košeliach idete do rannej smeny,
plánujete svet na tisíc rokov.

Nie!

My nemáme spolu nič spoločné,
my sme tí kamenní muži.

ODSTRAŇOVANIE SÔCH

Noc ako ostatné.

V Dunaji luna penila si svoje saponáty.

Nad mestom krúžil súmrak ako excentrická sova,
šarmantné ženy v obchodnom dome sa usmievali príjemne a hlúpo.
ako živé,

nejaký Jesse Owens z Kambodže vytvoril svetový rekord,
posledný trolejbus ho oslnil modrým bleskom a uniesol,
dlažba sčernela.

Keď sa im rúk položili na mosadz,
ľahko a jemne ako na krk husiel,
našli bod rozhodujúci o pohybe sveta,
odložili sochory a páky,
namiestie, ústa dokorán,
odskočili od úžasu,
z úst múdrosti sa zakýval.

Potom vystúpila socha do vzduchu.
Akoby kráčala po hlavách tých mužov,
išla z podstavca.
Nezosuli sa hory, zem sa nechvela,
ani holuby už nekrúžili okolo jednej hlavy,
nebojvali ju cherubínskymi krídlami,
prach na ňu nepadala.

Na kameni uvädnutá kytica
v kusy sadry ako po strihaní obvázov.
Táboľka noci zrastala
obľestivo a zdĺhavo jak fraktúra,
čas meravel.
Ráno bolo modré ako po svetličke,
Dunaj si lenivo penil svoje saponáty,
nele mračno knísalo sa na oblohe ako kombiné,
melízeň neba bola vypraná.

Ale ja som si stále predstavoval jeho tvár,
jeho ruku zasunutú pod blúzu,
v ktorej mal ešte jednu vlastnú sochu,
v malých čižmách,
s malou rukou zasunutou pod blúzu.

Potom som skúsil opatrne,
dvoma prstami,
keď chvíli, keď sa nikto nedíval,
okolo srdca a pod srdcom
– stále mysliac na tú malú sochu –

až nahmatal som niečo ako kameň ťažké a studené
– hory sa zosúvali, zem sa zachvela.
Bola tam!

V tom okamihu
pred očami exkluzívnych žien z obchodného domu,
ktoré sa usmievali príjemne a hlúpo ako živé,
pred očami zametačov osudu
a robotníkov, opravujúcich svetlá nad svetom,
v tom okamihu a práve tam som poznal:
Odstraňovanie sôch sa začína!

VERŠE

Ladislavovi Novomeskému

Nie sú!
Už nie sú!
Akoby ani nikdy neboli.
Chodbami mozgu čiernu rakvu nesú,
ich nepáli to a nebolí.

Veď nočné mlyny básnikov sa krúčia.
Ach, moja hlava ako košík z prútia:
Čo namelieš, to postráca.
No, čože!
Veď je lacné svetlo Mesiaca.

Tak vidíš, básnik. Všetky luny zájdu.
Včuľ balansuj si na slnečnom lúči.
Si lopta, ktorú koplí do ofsajdu.
Ó, dobrí hráči! Až v nej duša skučí
ako pes do vlastnej kože zašitý!

Je po zvonení, je po zvonení. Už berú zošity.

ZABÍJANIE KRÁLIKOV

V nedeľu po raňajkách,
keď je vzduch asi na polceste k ľadu,
v komíne pištia tenké flauty myší,
v nedeľu po raňajkách,
po čerstvom snehu kráčať
na klietkam.

Stiahnuť si rukavice na ružovú slávnosť,
na plot ich napichnúť
ak čerstvo odseknuté dlane
a ťažiť cez dvierka.
Potom už vsunúť hľadajúcu ruku
a s dymom v zuboch vraviť sladké reči,
ľahôtky, jemné slová,
trochu poľutovať,
zachopiť pevne za kožu
a zdvihnúť z teplej slamy.

V nedeľu po raňajkách
spavok ovoňať.

Čavílu tak držať ľavou dolu hlavou,
pozerať, ako brunátnejú uši,
pohladať nežne za väzami,
pofúkať, odniesť
a náhle pravou udrieť do tyla.

Ešte raz v dlani zacítiť odraz
s zbytočným skoku,
mať ťažko v ruke,
sladko na podnebí,
pocúť, ako sa otvorilo nebo zajačie
a plné hrste srsti z neho padajú.

Viedenský modrý,
belgický obor,

francúzsky baranovitý,
český strakáč,
ale aj bastard z hocijakej krvi,
všetci zomierajú rovnako rýchlo
a bez slova.

V pondelok mať modro pod očami, mlčať,
v utorok uvažovať o osude sveta,
v stredu a štvrtok
vynájsť parný stroj
a objavovať hviezdy,
v piatok myslieť na iné,
ale najmä na belasé oči,
celý týždeň ľutovať siroty
a obdivovať kvety,
v sobotu sa do ružova vykúpať
a usnúť na jej ústach.

V nedeľu po raňajkách
zabíjať králika.

BUBNOVANIE NA OPAČNÚ STRANU

Krátko pred smrťou si kupujem chrómovaný bicykel,
na všetky strany sveta zvoním, že si krásna.
Asi tak v marci,
keď nad zemou sa dymí ako z krematórií,
ornica spaľuje mŕtve telo vlašjšieho pýru,
asi tak v marci, pri výstupe z električky,
zamiloval som sa do teba v čase klíčenia.
Vtedy však ponorkové loďstvo obilných zŕn
len váhavo vysúvalo svoje periskopy,
jar bola chladná zimnica
triasla osikami celý večer

načal hlúpy dážd
— naspamäť a bez námahy.
Ten deň si našla zrkadlo a utopené mača s hodvábnou mašľou
— b. okrášlená smrť, krutejšia než iné, vecné vraždy —
tesala si sa kľaciačky
— proti smeru idúceho vlaku
— hviezdíčka ti vyšla na temene.

Zbožňujem vojakov,
miluju ich remeňov a skysnutého chleba,
mam vás rád,
generáli jazdectva
a velitelia plukovných kapiel,
mam všetkých, ktorí máte o hviezdíčku menej,
pokorne milujem.

Ružové nozdry vašich koní ženy vzrušujú
a vaše bubny, ich lakonické hrmenie
— ako keď zobudí sa gorila a beží temným lesom!
A potom ticho a potom zas a zasa
na starej koži sveta bubnujú:
Vznik horstiev a zánik oceánov,
stahovanie národov a náhly zosun skál!
Napokon už iba malé, bezvýznamné dunenie,
to pochodujú konšeli a rukami sa tlčú do plešivých hláv:
Ako sme mohli... Ako sme dovolili...
No pokrok ľudstva sa začal už dávno pred nimi.
Bubny prešli stáročiami,
bubon veštil budúcnosť,
bubny vzbúr a búrky bubnov pod nebom,
bumerang bubnov ženúci stáda k hradbám,
buldogy bubnov proti rabom,
batola bubnov, teba kolembám,
širota, položím ťa ako zmrzlé vtáča na album
senilného generála vo výslužbe,

bublíny bubnov,
hanba,
bubon vyšiel na bubon!
Tak sa stalo, čo som predpokladal:
Zabudli sme na náhodnú lásku,
na jej meno, na jej chuť,
našli sme si iné, to sa stáva,
a možno až o sedemsto rokov, pri hľbokej orbe,
žlto jak osa v malinách,
zasvieti jej očný zub.
Odpusti nám, krásna Brunhilda.

A to je príležitosť všetko zopakovať.
Teda znova:
Mám vás rád,
generáli jazdectva,
ó, maršal Ney,
Scipio Africanus,
Džingischán,
vynálezcovia beztretej smrti,
hľtači ohňa,
žongléri,
vrhajúci svoje nože proti dejinám.
A Zem sa točí stále zbesilejšie,
za hrivy koní slnko zapadá,
kopytá na skle,
bubnovanie na opačnú stranu sveta,
bláznivý charleston,
dupot lavín,
džungľa!
Kde je váš bič, krotitelia pardálov a púm?
Smrť hrdzavá kobyľa tak naliehavo erdží,
zdokonaľujte to nežné zviera,
ten čistý kvet,
až po absolútnu ružu, vhodnú k meninám,
ale aj k hľbokému spánku, k vete:
»Drahí rodičia, chvíľočku sa oneskorím, lebo...«

Bezkonalená smrť do každej rodiny!

Hygienická smrť pre budúce matky a dojčatá!

Smrť

Opakličkovaná, biela, konečná podoba tečúceho času.

A všetko je v ňom presne rozdelené:

FOR LADIES

FOR GENTLEMEN

Ale gentlemani neprídu sem zložiť kosti,

milujú sa exkluzívnym strojčekom značky Philips a pijú gin.

Elektrická včela bzučí pri ich ušiach, no med im nenosí.

Načo? Ich život aj tak je sladký.

Doh. áno, krásna pani s medovými ústami, dnes večer

na vaše prsia vo výstrihu jedine

naš Hiroshima perfume spray

a vaše šťastie bude trvalé

dnes večer,

na veľkej chvíli XX. storočia,

keď kapitalizmus začína svoj jedinečný striptíz.

Dž trasia ňadrami,

dotúľajú sa všetky jabĺčka Kalifornie a hlasno zvonia.

Doh. krásavica, viem, tvoj úsmev je blikajúci neón,

zlatá ryбка v akváriu,

ružový koktail v očiach.

Zakloň hlavu k hviezdám, ďalší závoj padá ako motýľ,

džez, džez,

promadná havária pancierových flotíl.

Objavujú sa ružové stehná,

celové svaly rozkročených nôh,

...

...

známa lopta nad rohami býka,

zemeguľa v plnom rozpuku,

Amerika

tancujúca ako slon

na plantážach sveta,

Amerika v nukleárnom klobúku,

trochu hysterická slečna, ktorá vzlyká.

Svet sa mračí, je mu z toho úzko,
Amerika,
nehraj sa s tou blúzkou!
Ešte jedna gombička a budeš svätá,
vojdeš za živa do nebeských brán.
Amerika, plaň!
Zakvílili limuzíny, clivá luna mandolíny
ožiarila kraj.
Amerika, tancuj!
Amerika, hraj!

Polnoc.
Slečna, zhasíname neón vo vlasoch.
Šero hrá na nás tesne spoza siete,
umiesti všetko tam, kde nečakaš,
saxofóny vyplazujú jazyky,
planúce šije napli k Mesiacu,
vyjú svoj vlčí žiaľ.
V umelej noci
padajú na nás hviezdy umelé.
Sex a zvony,
požiar rumeliek.
Na čepeli ohňa tancujúca, biela osamotená,
len zrkadlá
a zo všetkých strán zrkadlá
pracujú nervózne a s vášňou,
zachytia si ju v každej polohe,
odhodia svoje výkresy a začínajú nové.
Všade je plno jej úst,
jej úsmevov,
jej vlasov,
jej prsty trúsia korenie,
jej prsia a jej lýtka,
nahý, pružný vzduch,
vlny Atlantiku,
rybári zbierajúci ulity a mušle,
príboj, perleť.

A potom naraz ako gong,
jak malé, matné slnko na nehybnom nebi,
zvedomili sme si jej brucho
dokonalé a oblé,
šupinu jagavej ryby,
kružnicu Archimeda,
disk nad hlavami chodcov.
Zachytila ho rukami, videli sme zblízka: Je sýte.
Naplnili ho jatky Chicaga,
jatky Laosu,
jatky Vietnamu
a jatky Malajska,
je sýte.

A tu sa práve zlomil hrebeň luny,
nebo plné hviezd,
jak podfaté sa zosypalo na stôl.
Tneď vstali riaditelia bánk,
fašovatelia peňazí
a majitelia oceliarskych trustov,
a arcibiskupi
a automobiloví králi,
čo atramentovej tmy utekali,
trady sa im triasli,
hlavy im horeli jak pece plné koksu.
Našli brucho Ameriky,
pľeskejú ho červenými rukami,
tľú doň
jak šampióni boxu.
A je to bubon,
je to známe dunenie,
akoby v strede Zeme narodil sa hrom.
A je to bubon,
vzrgajú remene,
oceľové gule zavrtané v hline vracajú sa k hlavniam,
ponorky sa posúvajú pod ľadom,
sedlajú jazdecké pluky od stvorenia sveta,
prahorné vrstvy vystupujú na povrch,

blesk na dne mora zdvíha farchu vôd,
 syčí had ako fľaša sifónu,
 okysličujú sa kovy.
 Podkova páli oleje,
 chce na kopytá koní,
 rachotia sudy na kamennej ceste,
 a sú to bubny,
 sú to ich čelá bez jedinej vrásky,
 už idú s ohromnými hlavami
 proti múru.
 Ich rytmus, to je to, čo nás uspáva,
 a za hlavou nám bijú bubny ako hodiny, keď spíme:
 Smrť, smrť, smrť.
 Ó, bubon, beľmo oblohy,
 čo vidíš za obzorom krvi?
 Ó, bubon, mlynský kameň sveta, pomalšie sa toč,
 nezamúč ešte hlavy našich matiek.
 Ó, bubon, v tebe zašití sme ako mačatá
 a práve takí hlúpi.
 Z tvojej kože, bubon, sa raz prerezať,
 prepáliť ju, vyletieť
 a za päťami cítiť úder blesku.

*

Krátko pred smrťou si kupujem chrómovaný bicykel,
 na všetky strany sveta zvoním, že si krásna.
 Krátko pred smrťou, a predsa na polceste,
 ako muž, čo vie, že nevytiahne do kopca,
 no nevzdá sa a nepreruší jazdu.
 Posledného pretekára dávno stratil z dohľadu
 a nemá spojenie,
 nepíše domov, listy nedostáva,
 nezamiloval sa do brunety za oknom
 a nepil z cudzích studní.
 Sám seba cíti za sebou a uniká,
 aby sa stretol so sebou až v cieľi,

ako aj pred sebou má iba seba,
stopy inú podobu,
starú len matne tuší,
tak ako jabloň tuší jablko,
ako vzduch tuší vtáka.

A hádam práve to je zmysel všetkého,
tež zatateľ a tvrdohlavej jazdy.

Ale možno medzitým už prešli stáročia a svet sa zmenil.

Vieme, že: »Štvorec nad preponou
pravouhlého trojuholníka... atď.«

Vieme, že Zem je guľatá
a časťka večná.

Objavili sme Ameriku a ekrazit.

Prekonštruovali sme gramofón, prototyp papagája,
predstaviteľa diluviálnych umeleckých kruhov.

Zastrojili sme metaforu a alkohol, pohonné hmoty zmyslov,
vyrobili sme porcelán,

vieme, ako sa rozbíjajú atómové jadrá.

Zastavte jazdca za vlastným tieňom!

Všetkým je na posmech, ten slepý leštič hviezd,

všetkým je na posmech,

stou dúhou nad hlavou a v predpotopnom drese.

Psy celej planéty ho hryzú do lýtok,

dvetisíc rokov už preteká vo vlastnej krvi.

Zastavte človeka, žije len

tisíc.

dvetisíc,

stotisíc,

le na tom záleží, koľko tisíc mihnutí okom.

Je to len posunok,

rusknutie prstami,

nezradný pohyb plecom.

A stačí zápal pľúc,

stačí pád zo schodov,

splašený, biely kôň

a úder na bubon

– slnko sa odtrhne,

žeravá obloha zájde ti za nechty,
to bude všetko.
Človek je vlastne vždy tesne pred smrťou,
človek je smrteľný,
človek je vlastne vždy jednou nohou v hrobe.

Mal som rád tvoje vlasy, krásna Brunhilda,
rozmýšľal som o hviezdíčke, ktorá medzi nimi vychádzala,
aj keď už medzitým prešlo pár storočí a všetko je iné.
Poznávame sa v jazdcovi s napnutou tvárou na zákrute,
cítíme v nohách to stúpanie prudké jak búrka,
to hučanie zvonov v hlase.
To je tá cesta, ktorú musí vykonať každý sám v sebe
a všetci spoločne, po svojej dráhe.
To je to zázračné perpetuum mobile,
výmena energie, delenie buniek, nekonečnosť človeka,
jeho krv, jeho sláva.
Objavili sme nesmrteľnosť života,
vieme, ako sa ladí hrom,
vkladáme ruku na kožu bubnov,
aby zarástla trávou.
V mene života vyvolávame po mene mŕtvych,
ktorí aj v smrti sú na svojom mieste:
Súdruhovia, počúvajte tú poslednú hudbu,
pozerajte, ako horí slák na jedinej strune.
To nie je škrípanie zubov:
»Imperialisti si pília konár, na ktorom sedia.
Na svete niet sily,
ktorá by mohla zastaviť napredovanie ľudstva...«
Človek je večný!

MILOVANIE
V HUSEJ KOŽI

IDA NA VEČNOSŤ

Nejaký deň nejakého leta, keď včely
hľadali klavír v úloch,
keď voda nie je pre nikoho doma,
keď túži
stať sa zasa ničím
každý.

Keď čosi viac než iba hudba vo veciach,
keď okrídlení muži
spájajú z dielni.
Vstúp do nej,
stažeš nesmrteľný!

Keď sa vie: červy
— tie to prekazili!
Pelešia v hline
a natahujú v stromoch hodinky.

A strom sa ukláňa
a púva do jesene.
Opustený. Sám.

A dal by večnosť za súcit,
za láskavé slovo,
za hocijakú tvár,
ktorú by videl.

Hrom. Potlesk
milovních krídel.
Pád zostrelenej hviezdy.
Pád hviezdy.
Pád
bez začiatku a bez konca.

Počuť, ako božiu hlavu obletuje brok
a v duši bazy sneží jak v duši lakomca.

Z ABSOLÚTNEHO DENNÍKA I

(2)

Keď budeš visieť na drôtku
a nohy sa ti budú knísať v prievane,
pochopíš,
že sú to iba ďalšie kroky do prázdna.
Tak už s tým prestaň, už je po jarmoku
a ty si sa predal ešte za živa...
Bol si vždy oslík, ktorý beží v kufríku,
bol si vždy uzavretý,
bol si na kľúčik
a nesúc svoj náklad, bol si nesený,
lež iným smerom.
To práve je tá mechanika pohybu,
to je ten slávny výstup blázna,
ktorý prichádza, aby sa presvedčil,
že tu už nie je,
no vracajúc sa vidí, že neodíšiel,
a tak tam sedí, plače na schodoch,
zúfalo kričiac do rehotu divadla:
»Preboha, kto som a kam sa ponáhľam?«

Ubúda času ako múky z vreca.

Mohla byť z teba krásna mŕtvola,
mohol si ležať v tráve, pozeráť svetu pod sukne,
mať v uchu cvrčka,
žltnúť pri hudbe,
mohol si byť citovaný,
mohli po tebe pomenovať cukráreň...

– A čo si?

Nula. Trocha kostí. V najlepšom prípade
vec občas potrebná na hodinách anatómie.

Tie sa rozpadáte,
tie ten starý dáždník, čo sa zabúda,
tie púhe kostry v tmavom kabinete...

Pred tvojím hrudným košom
hrať s lunou basketbal!

Nie! Tma, prach a krieda!
Len postupne
travujú sa topole a trávy, morské hviezdice,
tma sa Zem, kontinenty sa vzdalujú...

Si si bol vtedy, homo sapiens?

Si sebou to ešte skúsiť? Teba potiahnuť
nečestným leskom?

Si čierny dáždník,
strata pamäti,
zarmenie slnka,
tanie slepnutie!

Si čierny dáždník,
odpuka za životom!

Si sebou byť nezáväzný?
Teba si púšťať
vlecha do ucha ako banálnu hudbu,
teba si v hlave rozložiť,
techať ťa letieť po vetre,
teba by z teba povetroň,
musil by si mesto!

(4)

Padáme ako po behu, vyplývame zakrvavené mestá,
opúšťame ich, škrtíme sa vlastnými rukami
a pred zrkadlom
odhaľujeme pohlavie maloletého slova,
ochotní vyspať sa s každou lepšou básňou.
Závidíme si, nenávidíme sa.
Tak ako vy bifteky, hltáme svoje narkotiká,
aby sme uvideli motýľa,
prechádzajúceho do skupenstva ruže.

Trápime ženy, nechávame sa trápiť ženami,
píšeme, píšeme,
posledná spodná sukňa noci je dávno popísaná,
a nikto nevie, čo je poézia.

Niektorí ju definujú
ako prijatý návrh na ukončenie panenstva
a iní
ako prerušovanú súlož citu s rozumom,
ale to je fatálny omyl!
Poézia chodí v kockovanej košeli
a kašle na bontón!

Z toho hľadiska
kométa v hlave
a luna pod nechtom
môžu byť celkom vhodné pre báseň,
ale poézia je niečo iné, vážení!
Začína sa to vtedy,
keď spozoruješ, ako sa v tebe pohol kostlivec,
ako ti znútra siahol do vrecka a skúma
rok, mesiac a deň narodenia,
farbu očí,
zvláštne znamenie...
To je čas básne.

Trás sa, lebo prichádza
 poslanstvo o podobe semena,
 bolesť a krv,
 oheň na oheň.
 Tak do biela rozžeravená nahota syčí
 všade okolo,
 kolotoče stromov sa krútia
 a krútia...

Každá báseň má svoj čas,
 ale čas básne je kratší, než si myslíš.

(7)

Ach. akvamaríny sú studené,
 oľlia ma tvoje oči, oranžové plamene!

Hnedá, vôňa pálenej kože,
 povraz na hrdle. Biela pleť,
 konvalinky a nože!

Dajte pokoj, ja to viem,
 aj vy ste plakávali
 do vlasov predavačky z parfumérie.

Vtedy ste boli bohatí
 a milovali vás!

Dobrý deň, slečna.
 Sveti u vás med,
 štalenstvo šalvie,
 purpur, oheň,
 prázma.
 A kde je báseň?
 Nemáme!
 Ach. akvamaríny sú studené!

(9)

Úbohý básnik, ktorý vykráda
klenotnice a kostoly,
verný vôl plužných slov,
s Andromédou v pysku!

Príležitostne budeš vypískaný,
pôjdeš na oheň,
všetky hanby sveta budú v tebe porátané
a ich suma pripíše sa ti k farche.
Tvoje poníženia sa rozpočítajú na prvé a druhé
a prvé vojdú do druhých,
aby ich naplnili, samy nimi napĺňané.

Ó, nežný úd!
Tvoje meno je strata semena
a tvoje tehotenstvá sa nikdy neukončia plačom mláďat.
Budeš oplúvaný
a ženy, ktoré si miloval, budú pri tom,
s očami prižmúrenými tak nauzučko,
že pod nohami ti budú plakať žiletky...
To nie je ako vtedy, keď ste spítí
kdejakou hudbou náhodného tela
do výstrihov malé luny dávili!
Kde je tá žena, ktorá sa nevyzliekla v zreničke tvojho oka?

A predsa –
kto, ako ty bezradný pred tajomstvom blizien,
prosil pozhovieť?
Kto odmietal jesť ľalie?
Kto nahú ani rosu nevzal na jazyk?
Kto veril, že sú všetky zrnká peľu spočítané?
Komu bolo ľúto ľahkých púpav?

Prírodník!

Stavie, čo si niesol, ale niesol si to tak,
 aby všetci uverili, že máš so sebou vozík,
 na ktorého sa ukladajú
 smieborné podkovy strateného šťastia.
 Postupne si vypovedal celý svoj životopis,
 ale zámerne si zabudol na nejakú maličkosť,
 ktorá sa stávala kľúčovým bodom básne.

10)

Príroda času — len sa teš!
 Šťastiežcom, ktorý má pod košeľou líščie mláďa!

ŠTVORNOŽCI

Boh sme dvaja. Hľadali sme dvoch.
 Keď štvrtok večer náhle zomrel boh.
 V jeho štvorrozmernom oku sa zachveli
 spriatelia fialoví anjeli.
 Niečo sa chystá.
 Nejaké hrozné veci visia vo vzduchu.

Ospravedlňte poruchu.

Nieкто niekoho volá.
 V nejakom meste začal zvonit' zvon.
 Nejaký hluchý človek
 zabíhol hluchý telefón.

Omyl!

To sa nestalo.
 Ticho ako po smrti.
 Ako keby v nočnom vzduchu
 chodil nieкто vyzutý.

Akási neviditeľná, nahá noha
rozknísala dom.
Nieкто stojí dolu hlavou nad nami,
nejaký inteligentný a krátkozraký hmyz.
Pod dohľadom televízneho boha
lúštim miliónty kvíz.
A v božom oku sa zmráka.
V jeho sklenenom oku vševesmírna únava.
Storočie,
tvoja absolútna hlava
zlyháva!
Tvoj prázdny rukáv nad zástupmi,
tvoja zástava,
ó, tvoja neviditeľná a tajná ruka,
tá desí, tá zvierá ako lis.

Dupocú vo mne neuveriteľné kone tvojich psychoanalýz.
Rozmnožujem sa. Beda!
Erdžím ti lásku, ale nerozumieš.

Som črieda.
A som aj osamelý hlas v nočnom tichu,
nariekajúci pri zabitom.
Som bolesť trávy pod kopytom.

Už sa úži
večnosť v oku boha.
Nejaký zástup vo mne kráča,
nejaký zástup prekračuje rieku.
Cudzí muži.
Nejakí nepravdepodobní a cudzí muži na úteku.
To som ja
– a čosi vo mne,
čosi s operenou dušou udavača,
pretvaruje sa,
narieka
zďaleka, ako z hviezd,
a otvára svoj kockovaný notes.

Aleaia, aleaia,
aleaia, beda, beda,
aleaiaactaest!

Ale svet
ďalej vrhá semená,
svet
mlúje sa za vŕzganí protéz.
Kráčaj, si krásna nevesta,
v horiacom vzduchu, v azbestových šatách.

Fantómy vystúpili nad mestá
a sypú sírny kvet!

Zdvihnúť plece,
pchnúť nohu, čo sa zdráha,
čekať k oknu
a svoje štyri tváre na sklo pritisnúť, nech horia
ako štyri sviece v dome samovraha.

O, bože: nebo!
Trasie sa cirkusový šiator
nad hlavou veselého pajáca!
(Twist, twist...)
Noc, zubatá jak aligátor,
krásne krváca.

Štyri razy som sa zažal,
prechli na mňa štyri klavíry.
Pľujem ťa, večnosť!
Dusiš ma jak krv!
Harmónia sfér, mám ťa plné ústa!
Zakláňam hlavu:
Štyri milióny slnečných sústav
a štyri hviezdy
padajúce o štvrt na štyri.

Čosi tu chýba. Čohosi je mi ľúto.
Všetko je v poriadku. Všetko spočítané:
pondelok, utorok, streda...
Vo štvrtok večer sa bojím:
za oknom indigo noci
a za ním štyri oblohy.
A štyri lunny!
A štyri západy slnka!
Počujem, ako štvorhlasne kvíliš.
Svet je štvornohý!
Vy,
baleríny,
povrazolezci,
pokrývači striech
– pripažiť!
Nastal čas položiť sa na vlastné nohy.

Ruky dolu!
Vzdajte sa!

(Noc podkovaná lunou.
Spln. Kopyto diabla hrabe
vo vysokom žľabe.
Pád zostrelenej hviezdy.
Pád hviezdy.
Pád.
Otče náš,
ktorý si
na nebesiach,
napime sa!
Twist. Aleluja. Twist.
Padlí anjeli a vyskočené mníšky.
Sladký spev z výšky:

»Handry, kosti odovzdaať!«)

Mesto plné sôch
a terpentínu.
Tímývajú z neho čiusi vínu.

Toľko krvi zo slnečných škvŕn
a toľko slnka z bozkov!
Až to ide stromom do korún.

Vo vzduchu, kde sochy hrajú hazardne
a zvieratko tvojich bokov,
smeti moje elektrické oko.
Vhod správnu mincu, usmej sa a stlač,
a padne zo mňa oranžový plač.

Ach. nie. Doszlil strom svoj jantárový bes,
a sklleslý
a žltým včelám žlté slzy kreslí.
Ach. nie. Už si iná.
Letí čas a z leta upíja.
Na chodníkoch
až škripe jeseň zlatom.
O. Júlia,
večná vášeň v hlavách automatov!

Univerzálni milenci na rohu
navrhujú ti každé ráno
štyridsiatu štvrtú polohu
nistej lásky s príležitostným tulipánom.

Pod dotykom kovu blikala ti koža.
Nerozumiem a nechápem.
Tvoji muži v absolútnych krčmách,
storé nie sú ani na mape,
pijú pivo, boli ospalí..
Do smrti si budem pamätať ten požiar,
storého jazyky ťa oblizovali!

Čo robí s tebou ten stroj!
 Ó, ohne,
 ó, planúce stĺpy Sodomy!
 Si už len číra rozkoš
 v jeho exaktnom vedomí.

Som doma sám, čakám ťa a prší.
 Vodorovne. Ako zo spánku.
 Tak číhavo. Tak úzkostne.
 Akoby niekde ustavične rásťli
 slonie uši strachu.
 Akoby celý svet v tej chvíli
 kľáčal na hrášku.
 Prší a prší.

Vodorovne

– akoby práve mŕtvym na vlasy.
 Kde si tak dlho?
 A aká si?

Boli sme dvaja. Hľadali sme dvoch.
 Vo štvrtok večer náhle zomrel boh.
 V jeho štvorrozmernom oku sa zachveli
 štyria fialoví anjeli.
 Niečo sa chystá.
 Niejaké hrozné veci visia vo vzduchu.

Ospravedlňte ropuchu.

Akosi ticho.
 Akosi príliš ticho. Ako po stvorení
 ničoho.
 Akoby sa niekto dusil.
 Ako keby celý život dýchal niekto plyn.
 (Aj obloha toho leta bola príliš belasá...)
 Kam dnes večer. Kam dnes večer?
 Pozerám sa do novín:
Koniec sveta, nehrá sa!

Nieko zvoní za dverami bytu.
Nie, nie, nie!
Padám tvárou do dlaní.
Ticho priezračné jak z igelitu.
Kto to zvoní za dverami bytu?
Mčím, ako keby som bol odcestovaný.

O. škrtenie!

O. štvrtenie!

A pod horami popola,
ach, pod horami popola,
pod kopýtkami kozliatok,
pod sladkým zápachom jahňacej kože,
pod ohňom, pod ohňom,
pod spálenou srstou
– odtlačky mojich prstov!

A štvornožci

A štvorčatá,

štvorice milencov kričia: »Zabiť!«

Koho?

Štvornásobne počatá

laska už hrabe

suracou nohou.

A plechový kohútik

na štyri svetové strany sa krúti.

O. neviditeľné krídla

beznohej smrti!

ÓDA NA BOHA ZVIERAT

Zvieratá,
prisahám na vaše jazyky,
na vaše zubadlá,
na vaše citlivé ústa:

vesmír je prázdny!

Čo urobíme?
Koho zavraždíme?
Kam ukryjeme kosti?

Do seba,
zvieratá,
do seba ukryjeme
aj všetko ostatné
– ťažší o zviera,
o človeka ľahší.

Ako po poprave
ležia na hromadách
krvavé hubertusy stromov.

Lesy odišli,
nahé na kožu.
Už navždy samota,
už na veky vekov
fialové tetovanie dažďa.
Milosť, zvieratá,
pripomínam vám
nesmrteľnosť chrústov!
Vznešená ropucha,
neopúšťaj nás,
modli sa, slimák,
oroduj za nás,
prechovávač kostolného striebra.

Kde je boh?
Tranzistorový boh,
elektrónkový boh?
Nech predstúpi boh,
odpúšťajú sa mu viny naše!

Farvece, supy, líšky,
 priznajte sa:
musí byť nejaký boh,
sluchonemý,
slepý,
odpovedný boh!

Duhové muchy,
noha vášho
neviditeľného
stráhneme z božích nebies
na osem mušíc nôh!

Vyslyš nás, milostivý hmyz,
zamávaj anjelskými krídlami,
odpovedzte, cyklámenová voš:

Vy ste boh?

Zatýkame vás,
na večnú slávu
reperat.

Z ABSOLÚTNEHO DENNÍKA II

(1)

Každý nech je pripravený na cestu.
Každý nech volá do svojho mäsa
mená vecí, ktoré chce vziať so sebou.
Každý nech vzlyká,
každý nech sa bojí,
každý nech si líha do svojho mäsa
a nech v ňom zotrvá
čo najdlhšie, a každý sám.

Čo je v tvojom mäse?
Dymiaci kameň, motýľ krutohľav,
skřížené ručičky päťprstých bylín,
či ešte iná vec?
– Musím mať istotu, ak ťa chcem milovať.

Čo je v mojom, to neviem.

(6)

Pozoroval som párenie slov za vlhkého večera,
mľaskanie jazykov,
praštanie srsti v ušiach lopúčov,
miešanie slín, až veciam na koreň.
Ó, jeseň!
Ó, údesné milovanie červených mravcov!

Kanec s čistou tvárou utekal,
liahlo sa slovo v hrdlách hrdličiek,
sladké a oplzlé.

Príď, báseň, buď pravdivá!

(11)

Farvice, hrnce

– žlté hviezdy zo starého železa,

– nevábná láska, láska z barchetu,

– smrt. šťastie, náhoda a oči

– zelené, čierne, psie, sklenené, uhrančivé oči,

– všetko sa uvedie do pohybu

– do toho niečo zo vzduchu:

– „Kúp si, suka, chlapčeka...«,

– „Kuš, Monika, prší...«

– a život ubieha.

Miluj ma. Miluj ma aj tak!

Fistulový hrom

– soľ pazuchou neba smiešne skuvíňa,

– smrdí sa nad kopcami mäsa.

Každý nech je pripravený na cestu.

SKAZA TITANICU

Tak je teda mŕtvy

John Fitzgerald Kennedy.

Mŕtvy tak neskutočne a absurdne

– kamene chodia naopak jak raky,

– zastupy si naberajú do úst vodu, aby vzlykala,

– a more nezrozumiteľne šumí,

– zázadu si recitujú Homéra.

– To všetko v poslednej chvíli pred objavením Ameriky,

– Hannibal ešte neprekročil Alpy,

– nepredával sa preparovaný mozog Einsteina

– a Attila, bič boží, neprehovoril v OSN.

Ale čas letí, obloha cvaká čelustami,
utkvelé predstavy Williama Shakespeara,
dogy dánskych princov
ako hrdzavé zámky visia na bránach osudu:
Byť – a či...?

Nie!
Skôr než stihol zachrániť kapitalizmus,
kapitalizmus mu venoval
peknú perlu do kravaty.
Ó, Karolína,
okarína detstva píska falošne.
»Čas nepracuje pre nás.«

Nie!
V chatrčiach svojej existencie,
maličkých, maličkých,
takže ich stačia zaskliť mušie krídla,
zdĺhavo rozmotávame uzlové písmo svojich životov,
noc za oknami vykrikuje spoluhlásky úžasu,
nečitateľná voda podpisuje mlčanie.

Ó, horľavá a bledá jeseň schizofrenikov,
svet potrebuje trocha nežnosti,
nech zaplanie,
nech padá,
nech zapáli si svoje superlampióny,
nech sa mu sníva hviezda s padákom!

A svetu sa zatiaľ rozväzujú topánky,
svet sa potkýna,
stretajú ho orleánske panny,
mesalíny
a jacquelíny,
svet sa hanbí za svoje veľké nohy,
je mu naponáhlo,

— Už pod čapicou
— je Termopyly a dynamity
— trake svoje prvé zápalky.

— Časni už, maličká, zaspí.
— Eďem trikrát hádať, čo ti mám dať na Vianoce...
— Čo sa asi dáva,
— Eď celá Zem podobá sa vianočnému stromu,
— Eď ktorom benzínoví mnísi vybuchujú ako prskavky
— Eď ktorý skvelí chlapani z Texasu
— Eď šli práve čokoládového černoška
— Eď na zjedenie, drahá?!

— Eď. Z abstraktného neba padá sneh.
— Eď sa doba ľadová,
— Eď ňa sťahovania zvierat do ľudí,
— Eď tematizovaná
— Eď po poslednú gombičku na kožuchu šialenstva,
— Eď ktorého ťa zakrúcam celkom nahú,
— Eď zda striptízu,
— Eď ňona na predaj,
— Eď pravda!

— Eď dý deň nové zemetrasenie.
— Eď dý deň nejaká skaza Titanicu.
— Eď stavične sa vynárajú na povrch
— Eď prsenky a posteľe,
— Eď osienky a prstene,
— Eď ňi a intimacy,
— Eď ňovia a brutality,
— Eď dý deň nejaká pevnina na dno v niekom padá!

— Eď! Sláva!
— Eď končili atómovú archu Noema
— Eď Golema,
— Eď ňetické dieťa človeka.
— Eď ňa Golemovi!
— Eď stvoriteľovi sláva!

Stvoriteľa bolí hlava.
Obrovský urýchľovač času mu v nej hučí. Opačne!
A dejiny krúčia sa v ňom. Opačne!

Luna, nula na oblohe
osvetľuje unylo
vek vnútorných prvohôr,
komfortnú púšť nylonu.

Tu je to miesto,
kam prichádzajú mŕtvoľy piť agátový čaj.
Tu nahé víchry plačú na ramene zúfalstva
a kĺby noci duto pukajú. Reuma
trápi drahých zosnulých.
Smrť je len samota o pol tóna nižšie,
čas premýšľania na dubovej doske.
Dupni nohou! V jamke po podkove
vystúpi čierna voda, oznámi
stroskotanie stromu.
Tamdolu v tebe ťažké lode plávu,
namáhavo sa pokúšajú vyletieť.
Ťažké sny!
Ťažké krídla smutných, divých husí!
Neotvorila. Neklop.
Taký je život.
Tak dunia čelá pod vekami rakiev
a tak sa hlava ľahko zapáli. Náchylná je
na mučenie ohňa...

Preboha!
Smrť všetko urovná!
Len si nenamýšľaj!
Smrť nemá koniec. Má len začiatok.
Často celé týždne neotvoríš ruku.
Bojíš sa.
Tam svietiace duše mŕtvych koní obletujú čas...
Koľko je hodín? Na ktorej hviezde?
Neviem.

Ich drsné chvosty vzduch odierajú práve zo siedmej kože.
Ich chvosty blčia, kvíľivo zapadajú v jazerách,
purpurové kométy,
šišky Paganiniho,
mŕtvy!

Prilož si svoju dobu na hrdlo,
aby si vedel, ako hlboko je do živej krvi!

Často celé týždne neotvoríš ruku;
tá ťa úzkosť očakávania:
aby si videl?

Nie, to je to hrozné!

Tak je teda mŕtvy
John Fitzgerald Kennedy,
samenný anjel kapitalizmu,
metafora,
symbol,
človek!

ako odvracal hlavu kôň v pohrebnom sprievode
ako plakal dovnútra
— čistými konskými slzami,
Amerika,
smýval tvoju hanbu.

More vyložilo na breh čierne rukavice.
Ticho, od ktorého rastie svetu hrb.
Ticho, ticho. Prsty na očiach.
Zamrežované mesto, s hlavou pri zemi,
pobíha ako zvierá.

Mý sa nenáhlime?
Čas pracuje pre nás?
Je to naše storočie
a naša éra!

LEN TAK

Len tak,
ako keby som ťa stretol náhodou,
ako keby som ťa stretol na ulici v prudkom daždi,
ako keby som ťa mohol odviezť loďou,
len tak mimochodom
poviem: »Mám ťa rád!«
Povieš: »Ach! Ako každý!«

Také pokorenie!
Možno by to bolo práve v auguste.
Zahanbený až po korene
stromov,
krútil by som kľúčom na prste,
povedal by som ti: »Poďme domov!«
Len tak,
ako náhodou.
A mimochodom.

Bolo by to asi
v stredu, o pol štvrtej pred obchodom,
pri vedľajšom vchode,
kde sa predávajú spomienkové predmety
a vzducholode.
Zašepkala by si:
»Ale? A kam?«
Spýtal by som sa ťa: »Čo je ti?
Preboha, vrav, tak čo je ti?«
»Ach, nič,« odvetila by si,
»iba, že si to povedal tak náhle
a mimochodom...«

Kde si?
Stále sa desím,
že ťa stretnem v noci,
v letnej horúčave,

Keď mŕtva luna stojí za oknom
ako hypnotizovaný spáč
a keď sa ľakám,
že ma už zasa tuší
pláč.

Keď pijem čaj
a meliem kávu,
keď sa bojím,
aj keď si kabát obliekam,
stavične mám v hlave
to tvoje: »A kam?«
Stoviekam!
Niekam, kde by som ti bol blízko
ako stromu strom,
kde by som sa ti prezradil,
ako prezrádza sa voda vode,
len tak,
ako náhodou.

Ako keď prší.

ODA NA LÁSKU

V tej chvíli medzi nocou a dňom,
keď sa Zem krúti na pivovej fľaši,
keď konečne aj peklo odpočíva,
býcha diablov sa už opila
a diabol bích spí v perí čiernych sliepok, až sa práši
z chĺpkov obilia,
keď za očami hlúpych melú mak,
keď je tma vlastne najčernejšia v rozkroku,
v tej chvíli vecí horeznak
hovori žena lútostivú vodu,
slabikuje dym:
Čo. kedy, koľko ráz a s kým...

Niečo klope vo vajíčku.
Niečí hlások škemrá: »Vstúp!«

V nejakej hlave kotúľa sa hlava,
nejaký muž tam visí
v slučke slovíčka.

Kryší zub odhľadáva z nebíčka.

Množenie vecí.
Narážanie ľadov.
Nežnosti, čo Zemou otrasú.
Milovanie v husej koži
úžasu.

Noc, vlhká ako po súloží
hviezd.
Láska ako nebo.
A Mesiac ako päť.

Vzduch, ktorý brúsi drsné hranolčky.

Zlostná hudba skla.

A tma a tma, až do nahoty kostí,
až takmer biela...

...Boh, skladajúci nový stroj
zo súčiastok tela...

SKLÚČENOSŤ

Rád by som bol faraónom s achátovým okom.
Rád by som si ponechal svoj náskok,
svoj odstup od vecí.
Je predsa len príliš zložitá tá hra a nikdy nevieš,
či si ten, čo hľadá, alebo hľadaný.
Dómyselnosť úkrytu, vzdialenosti, dokonca aj čas
znamenajú tak málo,
že iba zhoda náhod alebo chvíľková roztržitosť osudu
dovoľia veciam zmiznúť z pamäti,
ale čo sa stalo, trvá, je to v nás,
nejakým spôsobom sme zúčastnení na potope sveta,
a nepravdepodobné sa stáva občas zrejmé. Pamätáš?
V blčiacom vzduchu, v ohni ľalií,
keď pred všetkými skrytí
videli sme, jak duše vecí oslepujúco žiarili,
si natiahla ruku a povedala: »Cítim
škvry na slnku.«

I

Utekaj, Gaius Julius Caesar,
budem rátať do tisíc a nájdem ťa.
Vidím ťa, sladká Kleopatra.
Do tvojich vlasov havran zapadal a dosiaľ
jeho krídla na oblohe – prísnosť obočia
a pod ním ticho také úlisné a temné,
že musíš veriť v modré oči hromu
a prosiť výšku, hoci kolenačky,
nech stane sa.

Planéta?
Nejaký žart
nejakého boha!

Choď, hľadaj!
Je stále niečo skryté
za chrbtom niečoho.

Kop pod topoľom, v ktorom preklína
chromý démon stromu,
kde spodná voda usína na predlaktí piesku,
kde kľúčne kosti strážia svoje tajomstvá
a plaché nahé červy zväzujú ruky mŕtvolám.

Zahrmelo v balvanoch,
v ktorých sa trápia stáda,
vzduch ako keby načúval dažďu s ťažkou hlavou,
tráva akoby uhýbala pred nejakým hlasom:
Zvieratá znútra oslovili nás.

Vstúp do vecí a povedz, čo si videl!

Videl si lásku, ako protirečí príčine,
ako popiera súvislosť pohlavia a plodu,
ako si rozostrela zelené posteľe,
ako vchádza do purpuru jej slávnostná jazda,
ako sa zakrýva,
ako psím jazykom zlizuje z oblohy Mesiac
– dynamit –
ako na všetkých kríkoch visia jej krvavé lôžka!

Pi zo stupajú včiel, uč sa od múdrosti hmyzu,
ktorý letiac listuje si vo večnosti
tak neuveriteľne rýchlo, že zabúda,
skôr než sa dozvie.

Ach, ty už vieš,
kde je voda slzou,
prečo do pamäti semien vchádza sekera
a ako zamyká sa
za slávou tela!

A kde je lebka Minotaurova?
Kde je ten nežný milenec?
Kde sú deti Herodesove?
Kde je kameň, pod ktorým spáva zemetrasenie?
Kde sú muži, ktorí vstupovali do ohňa ako muži
a vychádzali z neho ako mávnutie?
Možno v budúcnosti. Neviem.

Čo je minulé a čo je budúce?
Nerozoznávam
Duk padajúcej vody od padajúcej vody.
Som príčinou aj následkom
prave tak, ako motýľ je budúcnosťou húsenice
a húsenica budúcnosťou motýľa.
A láska? A nenávisť?
Lásklivosť a krása?
Až príliš sú si podobné, až príliš,
a sprisahané
A na pot zrkadla,
odhadzujú nám na oči každý náš omyl.

Neľutuj.
Život je iba prenášanie lampy v tmavej miestnosti:
kedy trocha svetla z trocha inej strany,
ale je to stále tá istá tvár, ktorú vidíme.
Nevrav, čo tušíš.
Verím,

že vyslovené slovo nakloní vesmír.

Obrazňujem
nekonečnosť pohlavia
tak ako bezpohlavnosť smrti.

Smrť hovorí s nami sopránom,
spáva v uchu hudby,
trpí náš zachrípnutý bas a trpí

pocitom menejcennosti.

A predsa každodenne zostupuje a prosí,
aby smela vytvoriť úplný súlad duší,
niečo medzi áno a nie,
nejaký pevný vzťah medzi tým, čo bolo, a tým, čo je.

Smrť, ktorá má tak rada bezvetrie,
že každé naše dýchnutie ju bolí v chrbte,
smrť, ktorá cíti pohyb budúceho plodu ako búrku v kolene,
maľuje si víchor do kútikov očí, prichádza,
smrť od stvorenia smrti takto prichádza a skúma:
čo je človek?

Ach, človek!
Slniečnik slnečnice,
dáždnik dažďoviek,
barlička pod pazuchami hlíny!

Jednako —
je iba jedna smrť? Nie je tisíc smrtí?
Nerozmýšľaj o tom. Netráp sa.
Je predsa možné, že sa len uskutočňuje, čo bolo už myslené,
nedopovedané sa opakuje, zabudnuté sa vracia.

II

Pred Vianocami,
v tisícdeväťstošesťdesiatom štvrtom
Holofernesova hlava cestovala vo vlaku
tak krásne sľatá,
že okolo nej krúžil malý kolotoč,
plný dobrých ľudí.

Bol biely deň
a bola medzi nimi britva,
ktorú si podávali z očí do očí.

V tom istom čase ležal Ramses II.
na betónovej dlážkovej Topolovej ulici,
pretože jeho žena milovala šoféra;
ten najprv nechcel. Potom zazvonil.
Ešteboha! Ako sa to stalo?
Je bez viny.
Šiel len po ulici
a mala v očiach čierne klaksóny.

Niekedy sa mi zdá, že aj Zem je hlava,
odčlenená od obrovského trupu a hodaná
do niečoho, čomu tak zhruba hovorí sa vesmír.

Teďa meče na hrdle,
nasilenstvá, krv
a všetky tie úkladné vraždy
sa ťa napodobovaním
niečoho prapôvodného gesta?

A podlosť a zrada
a vojny
a mor.
A naše objatia pod pečatou luny,
prisahy, našepkávané do rukáva noci,
mačacím striebre hviezd,
ano, tá láska, tá lož,
či všetko už bolo?

Je to len zotrvačnosť, ktorá nás núti
stáčať sa k sebe, začínať
tak ako predtým?

Či predtým!
Spomínam si ťa v ohni,
starým som si ťa na ružovo zapamätal
a ktorom ma tvoje vlasy dusili jak dym!

A ty si svoje ruky nad ním držala,
ty si ho zaklínala,
tvoje prsty boli ohňom spočítané,
krotiteľka hadov!
V твоjich rukách horeli aj Pompeje, aj Hirošima,
tvoje ruky,
bielym žiarením múky rozsvietené,
aj v hodine smrti kvások chránili.

Ty si bola každodenným chlebom sveta!
Toto sa stalo,
to bolo napísané,
to už vieš.
Prečo teda dovoľíš,
aby som nohou vstúpil do тvoјho tieňa?
Som len nôž,
v tvojej blízkosti
s bleskom prekrížený.

Zvoľ si blesk!

Ruky mám po lakte zodraté od tvojej kože,
siaham po тебе ako po zvierati,
zubami si ťa popamäti otváram,
na jazyku ma páliš ako zlý lieh.
Bláznivá ovečka!
S kopytkami k nebu budeš obetovaná!
Zachráň sa! Bež!

Ó, predtým!
Koľko tisícročí už kvapká tvoja krv?
Z koľkých dlažieb si ju už tajne zotierala!
A keby si chcela,
odtajila by si puklinu aj z klenby nebeskej,
keby si chcela,
udržala by si aj vlások medzi stehnami,
aj jeleňom a vlkom by si odoprela.

š voda.
š m smäd.

š sa noc,
š čiernou srstou zarastá
š svitá ako v bielom chrupe koňa.

š ňt. ako pod kožou ti padá špendlíček.

III

š zastávke trolejbusu číslo osemnásť
š našali kosti z cintorína.
š trinásteho júla, súdny deň,
š slnko bolo také oranžové
š tak hrozne bilo do hlavy,
š z hrobov
š stupovali neuveriteľné tanečnice,
š ňené medičky v žltom stípe ohňa
š poslucháčky konzervatória s takou hudbou v lýtkach,
š ň drevo zabúdalo na svoj absolútny sluch.
š ňeli mužom v očiach,
š ňli semená,
š ňým palcom
š ňklili hlinu na zápästí,
š ňli chlieb
š ňko zo sna usmievali sa.

š zastávke trolejbusu číslo osemnásť
š ňradou cintorína
š stará žena kosti hľadala,
š zastávke trolejbusu číslo osemnásť
š stará žena
š ň čiernej sukne usedavo plakala.

š slnko, bolo oranžové.
š veľa slnka na takýto deň.

Neuvidela
ani jamku na temene hlavy,
ani malíček,
ako keby nebol ani pochovaný,
ani vlastnú ruku pred očami
neuvidela.

A slnko bolo také oranžové
a tak hrozne bilo do hlavy!
Príležitostný hrobár ležal v tráve,
pil lacný rum a spieval:

*»A kto videl
a kto videl,
židovské-
ho bo-
ha,
v červenej
čapici,
bez jedné-
ho ro-
ha?«*

Koľko je vecí, ktoré sme nevideli,
ktoré neuvidíme
a pred ktorými sme iba slepcami,
zmätено pobehujúcimi v jazdnej dráhe?
Tak plynie čas, tak prejdú povedľa
lásky a náhody,

príležitosti a priateľstvá.

Len občas
zachytí nás šťastie lesklým blatníkom
a padajúc vidíme v ňom svoj nečakaný portrét,
hroznú tvár,
akoby fotografovanú cez zreničku diabla.
Tak plynie čas,
dážď nevšímavo odpočítava kvapky na nespavosť noci,

penáhľame sa domov, odkladáme
 život ako nohavice,
 v ktorých tak jasne vidieť kolená,
 ako keby sme tisícročia prekľáčali
 na schodíkoch nejakých tajných kalvárií,
 penáhľame sa,
   zhasíname,
 v mesačnom svetle pijeme svoj bróm
 a rozveselujeme sa
 služným blabotáním plynu.

Tak zbohom.
 Padáš do modrého okvetia,
 len prsty ešte žltó zasvietia,
 len čnelky nad hladinou indigových vôní.
 Tam slza v oku slzy plače,
 tam lúskaš v zuboch biele vypínače,
 tam tma mat tvojej pleti rozopína,
 tam, tam, kde drevo bolí hlina,
 kde s jazýčkami od hadieho jedu duje z prázdna kostí,
 tam, trocha nikde, trocha vo večnosti,
 budeš sám.

Zamurovaní v múroch pokľakli
 a z pohrebu sa vracia kapela.
 Kôň v snehu. Ľudia ako sadze.
 Noc temnou tvárou padá na mosadze.
 Vo vzduchu sa sklí.

Kde je tá žena, ktorú okradli?
 Tá žena v čiernej sukni, ktorá chodí
 tak číra rosa cestičkami vody
 na každou rakvu sveta, v každom sprievode,
 je taká priezračná,
 že viacej podobá sa nevode,
 je skoro rosa rosy, púhe nič.

A nosí v sebe práskajúci bič
a krokom – len čo by tráva upažila –
ba ešte o trávičku kratším,
peši celú večnosť prechodí,
ten slepý kruh si točiac na prste jak kľúčik,
zamyká svet, otvára si nebo,
v samote života svojho boha mučí:
Bože, nevstal si z mŕtvych.
Bože, teba už niet.
Bože, ty si nebol?!

Už zasa zvuk trúbky za oknom svetlá podráža.
Nejaký šialený džez. Opití svätí
ležia na chodníkoch.
Ticho.
Nespíš, mama?
Tma. Vietor
si huhle do dlaní.

Dnes v noci, nahý, krvavý
som z ohňa vyšľahol a vzlietol:

Boh medzi hviezdami bol iba namaľovaný.

Ja viem: istota.
Na klinec čierny klobúk zavesím.
(Nie to, že nebudeš, ale to, že si.)

Nezdvíhaj.
Prikry rukou.
Pod klobúkom
tma.

Láska nás z čistej vody uživí.
Buď stále so mnou,
a viac než seba miluj ma.

Tak teda žiť. Stáť na nohách,
podobáť sa moru,
nepočítať odlivy.

Ja viem: strach.
Netrpezliví,
zatajú si do tisíc.

Tú cítiš v sebe cudzie obrisy.
Utekaj –

DA NA ANGELIKU

Môže to byť zapísané do semienka
a do hliny,
môže byť jasné čo a kde,
môže byť už rozdelená strana dal a strana má dať,
kedy sa nájde niekto, kto to pošpiní,
nejaká čierna čiara,
nejaký
krt cez rozpočet záhrad.

A môžu o tom luháť noviny,
môžu ti to trúbiť faliovo,
môžu ti to odprisahať pod ľadom. Zlá hra
je zlá hra! Všetko sa to rozkričí!
Budeš jarnej vode na očiach,
radú ťa mať na britvičkách holiči...
A tvoje lásky. Ach,
pravda! Spredu nízko, vzadu vysoko...

Tú puká zem,
tú je koniec mrazu
a na lýtkami cmukajú ti bahná.

Zub za zub.
Čo za oko?
Za skulinu v okne?
Za kľúč, ktorý spoľahlivo odomyká?
Angelika,
ty sladké jahňa,
choď do hája,
nech ťa stromy ihličkami zošijú,
buď panna!

Ja viem, už je rozkričané
po bylinkách a po poliach,
už vo výťahu vezú nahú snežienku,
ach, áno: už sa musí...
Už cengá v tráve perleťový kľíček,
už vzala rybka lesklú udičku.

Smeje sa v tebe malý trpaslíček
a celý deň ti strúha mrkvičku.

V KRUHU

Všadeprítomné oko škrtiča detí
slzí nad ružovou mašľou.
Už ju vidí, ako vybledá,
akoby v diaľke, ako za sklom, vlastne v budúcnosti
– ale na pohľad
je ešte stále krása večná.

To dáva nádej.
Teší sa, necháva zmiznúť Mesiac v rukáve,
zamyká,
skrýva ju k sebe pod kabát a volá:
»Vy, rohaté a parohaté veci, preč!

„Vy, motýle a húsenice, z domu preč!“

Vo vlasoch mu erdží koníček so striebornou hrivou.

O, kúzelník!

O, dobrý, starý pán!

Má v uchu husle,

čaruje:

prí celkom malej sviečke,

na aj v tme mu nahlas rastú prsty.

Potom je už veľmi ospalá,

sama v kruhu,

točí sa,

dváňasť čiernych mačiek okolo nej tancuje

a spieva tenulinkým hlasom:

Vrana letí,

nemá deti,

a my máme,

nepredáme,

a my máme nepredáme,

a myma nerped a,

amymema erpenad,

ane memy, ane memy,

ane mad.«

SPEV

Večer ťa bielo poprestiera.

Som unavený ako zviera,

ako kôň s lunou,

stúpajúci do vysokého vrchu.

O, hrbáčikovia, ktorí ťa lovia na luničkách

teleních kopýt!

Je len ich cval.
Je krv býčka.
Je len ich tanec nad pohlavím.

Modli sa slovo, ktorým ťa zakrvavím.

Nahota leta,
tvoja píšťala ma dojíma.
Nahota leta, tvoje slúžtičky, tvoji bosí králi!

Ó, láska:
náhoda tela, ktorého sme sa dotýkali.

Postoj!
Je čosi viac v tom speve:
dym, oheň, voda, slepé
hviezdy, strom...
Postoj, veď vidíš, že neviem!

Ozubený Mesiac sa točí.
Noc v nízkom drepe
močí nad mestom.

SLOVO

*Komunistickéj strane,
ktorá ma učí
stať sa človekom*

Prečítajú ju, zívnu z hĺbky sál,
aby zívli levy: »Napísal.
Všetkom niečo. Báseň. Slovíčka.«
Poézia, krásna vdovička,
Tých si mala! Teba nemal nik?

Ani ten blázon, čudák, romantik,
ktorý si tebou svietil v tmavom byte;
stačilo škrtnúť telom o telo
a žilo sa, aj keď to bolelo?

Približné je to, je to neurčité;
podivuhodné curriculum vitae.
Milujete sa, ale neľúbite,
to vcelku prosté: treba čím skôr ísť.

To je tá láska: táto nenávisť;
keď on vie, že zasa s niekým spíš,
že to, čo hladká, je len hebký plyš,
že patrí ti, že ty mu nepatríš.
A spravila si, len čo robia sny:

Prázdny kút v srdci, vôňa po básni.

A istota, že zas sa budú vracáť
nádeje, lásky, dažde jesenné.
Teba tá pieseň, len tá pieseň nie.

Idú piesne dokola,
okolo stola — la -la ...

Len jedna pieseň kdesi zaspala.
A jedna horko plakala.

/ 2 /

Tak si ju berte, keď sa ponúka.
Ťahajte si jej meno z klobúka.
No to sa vie, že ide o hazard!
A čo je život? Možno tiež len žart.

Že chránila si pre vás všetok peľ?
Že preplakal ju, prežil, prebolel?
No vidíte: už k sláve privoňal!
Cha! Poznáme to: profesionál.
Znova si zloží, čo mu napadne
– raz ostýchavé a raz nápadné.
A ona predsa je tu pre rozkoš.

Zadržte, prosím. Slovo je aj nôž.
Zmiernite radšej ľahkovážny tón.
Je slovo nad smrť, slovo nad zákon.
A že s ňou toľkí žili intímne?
Raz budú pri nej stáť jak pri hymne.

Chcíte ju menej mať a viacej rozlúštiť.
Je báseň lož a báseň čistý štít,
no každá chodí v inom kabáte
a vaša je, len keď ju nemáte.

/ 3 /

Zomrela pravda. A poézia s tvárou v závoji.
Aj v najlacnejšom slove veje čierny flór.
Predbiehajú sa ako divé: ktoré skôr
údesnú ranu sveta zahojí?

Ono sa ľahko povie: Ži!
No slovo ozaj málo zaváži.

Ba takmer nič. Len povedz: Ži a ver!
 Noc, jednoznačná ako revolver.
 A celá pravda v jednom náboji.

Už obzerá ťa mlčanlivá tma,
 cynickým okom lunny si ťa skúma,
 okrúhlym ako Judášova suma;
 ešte je nemá, ale už ťa má.

A ticho chodí po uliciach strach.
 Ba aj strach akoby sa trocha bál
 – či predlžujúc hrôzu, iba vyčkáva?

Ach,
 demokracia je krvavá!
 Ten starý žonglér slabý je
 a zabíjaný zabije.

Páň!

Dve hrdličky v piesku manéže,
 kvety a nôž, ktorý zareže.

Páň!

Ubohý anjel sa k spánku uložil
 a vtáčiu hlavu ukryl pod krídla.

Páň!

Krváca mesto z podrezaných žíl.
 Vôňa vencov
 a vôňa kadidla.

Páň!

Do milencov.

(Popol lásky, buď im ľahučký.)

Páň!

Lesklé oči detskej horúčky,
 prsty katedrál,
 znamenia putujúce po nebi,
 označujúce boha,
 čo sa zdráha.

Pál!
Do dverí vsunula sa noha
vraha.
Pál!
Horí rieka.
Zemeguľa piští ako brok,
fontána hlúpo strieka
do výšok.
Pál!

Do človeka.
Rok:
(Doplňte vždy podľa potreby.)

Pán generál,
niet hodín, ktoré by
ukázali veľkosť nášho času.
Aj oči sôch
blednú od úžasu.
Dnes ukrižovali sme zasa tisíc kristov
odrazu.
Asepticky, čisto,
podľa rozkazu.
Zostalo len pár komunistov.
Škoda.

No generál
sám je boh.
Sám so sebou
partiu šachu hrá
a miesto slov
len mávne rukou: nazajtra!
A dodá:
»Nemusia ma milovať,
kým sa boja.
Buď vôľa moja.
Mat.«

Bielym ránom beží čierny pes. Hádaj, hádaj, kde to bolo, hádaj ešte
ines. Kde to bolo, na tom nezáleží, takých miest je dosť. A čierny
pes bielym ránom beží ako čiernou ranou. Pre šťastie a pre radosť,
bielu, bielu ľudskú kosť nesie svojim pánom...

Komunisti?

Ano!

Pre vás tu máme zvláštnu výsadu:

Život za zradu,

za zradu život.

Prisahajte falošne aj krivo,

ale hneď.

Mlčanie je jed.

Tak z rúčky do rúčky:

što chceš, ber.

Porozumeli ste?

Ježišu Kriste,

akí tichučkí!

Do slučky

tá zver!

To ja tam svetielkujem v prítmí
podkrovného bytu.

To ja ti vzlykám rytmy
brutálneho beatu.

To ty si slovo láska
napísané na tabuli sveta
dielou kriedou.

To ja som plný narkotík
a jedov.
Spím iba s najhoršími,
to sú: hnev a nenávisť.

To ty po krutej smrti zimy
vstaneš svieža, zelená.
To ty si úsvit, zažihanie hviezd.
To ja som suchý list
Paula Verlaina,
hnaný víchrom
pozdĺž tvojich ciest.

To ty si dobrá zvesť.

Ja som päšť
v tvári harmónie
starého sveta, ktorý hormóny je
a chce byť bez vrások.

To ja som ten potkan, ktorý hľodá.
Ja som tá mútna voda
jeho stôk.

Ty si belások
v čiernej noci čiernych otázok.

Ó, sladký Paríž!
Mám horký dych z tvojich vín
a v očiach dym
vypálených ukrajín.
Čo desí ma, nevidím?

Chcel som ti zahrať nežne, ale je to v dur,
Opéra, Odéon, Orly? Oradour!

Po svete ohne lidíc, ohne kremničiek.
Svet je chorý, potrebuje liek.
A pri uchu vesmíru čas bzučí ako hmyz.
Dejiny klamú, klame zemepis:

To nebolo včera. Ku-klux-klan iba chystá
atentát na Ježiša Krista!
Ó. Cassius Clay, alias
voľný ring
slobodného biznisu:
kedy bude zavraždený Martin Luther King
a ktorí mŕtvi naši blížni sú?
Ó. Muhammad Ali, alias
bas
Paula Robesona:
Kto bude ďalší, komu odzvoní?
Ó. čierne shaw,
alias
barbiturát,
alias
achillova päta
nadradených snov:
nechaj to biele dieťa
– už spalo by!

Tak zasa vyťahuješ staré žaloby?
My little boy! Týka sa ťa predvolebný boj?
Modli sa a pracuj. A trocha sa aj boj.

Raz ráno opitý muž kričal na pláži:
Kto mi chce brániť? Nech sa neopováži!
Budem sa kúpať s nahou lunou v mori!
Dajte mi pokoj, nech si zahýrim.
Svet otravný je ako starý rým.
Svet potrebuje idol? Nech ho stvorí!
– Ceterum autem censeo... – Senátori:
Nová Angola!

Aj Trója padla. Aj veľryba zhltna Jonáša.
Hlasujem za smrť. Za pomalú. Tá viac vynáša.
A komunistické hlavy nech nás nebolia.

Ach, ako blízko to je. Až to mrazí.
Zasa nejaké zmeny?
Zasa pád?

Komunizmus?
Červený jazyk
vyplazený
na Západ!«

Nechaj ten svet, nad ktorým sa mračí,
kde čas sú peniaze. A kde je čas račí.
Kde slnko na teba sa díva spod obočia,
kde naopak plynú stáročia.

Nechaj jeho sýtosť, jeho hlad,
kľčové žily jeho autostrád
a k plátenkám konopným sa vráť!
Tvár spotenú si do nich poutieraj
a načúvaj: tam každá veraj
inú hudbu skrýva.
Tam je aj skala citlivá a živá
a pre každého sa tam nájde pekné slovo.
Ach, zázračný je to dážď, keď prší ovos!

Tam voda ako voda, chladná je a dobrá
a slnko ako jastrab padá do brál
a blýska sa a hromy divo bijú,
les svoje litánie tam odrieka
a tam aj o polnoci stretneš človeka.

Potichu si hraj tú melódiu,
potichu si tie slová opakuj:
»Kde je tá krásna země, kde domov můj?«

A nechaj ešte staré striebro na tráve
a odpočítaj dlane láskavé.
Len ticho spievaj: tichšie, potichu.
Neprišla ešte chvíľa oddychu.

Viem, široká si, proletárska vlasť,
a krvavá je ešte tvoja luna!
Vstať musíš aj zo smrteľných únav.
Nenapísať ani list
a ísť
tam, kde sa oheň s ohňom stretá,
s dychom dych.
Ešte stále je svet zlata a svet chudobných.
Choď teda dymom sčernetý
a s tvárou bledou.

To ty si slovo láska
napísané na tabuli sveta
bielou kriedou.

To ja tam svetielkujem v prítmí
podkrovného bytu.
To ja ti vzlykám rytmy
brutálneho beatu.

5 /

Istý chirurg nakreslil mapu človeka,
no človeka znútra.
Telo je aj tak dosť mizerný futrál.

Boli tam priepasti i výšky,
cundričky aj mníšky,
kardináli,
ktorí s nimi spali

v mene božom,
zlodeji v solídnom postavení
a tak ďalej...

Taká vec sa nevyrieši nožom.
Telo muža a telo ženy
líši sa len málo.
Ešte nalej!
Poviem, čo sa nestalo, aj čo sa stalo.

No navždycky:
tú vec cháp
len apoliticky!

Ach, všetko je relatívne totožné,
pravda, ako v kom.
Sú isté veci pod slnkom...
Veď vieme.

Komunista napríklad
absolútne vymyká sa schéme.
To sú tie taje anatómie:
Nepříjemný je živý
a mŕtvy nebezpečný je.

Nechajte ich, nech vyhynú sami.
Nech idú teľce za heslami
a nedržia sa svojho rozumu.

Nalejte ešte rumu do rumu,
nech sa jed jedom ničí!
A či bude svet? Ničí.

Čiže náš!
Odstúp, satanáš!
Tá mašina je ešte príliš zložitá.
Flintičku zatiaľ skryme do žita

a nalaďme svoje sladké mandolíny.
 Nech to za nás všetko spravia iní.
 Tí, čo sú za súkromný raj.

Ty iba ber a ponúkaj:
 oliva olova
 chuť
 aj smrti!

Ale ňou šetri. V tom buď lakomec!
 To až naposledy.
 Kov až nakoniec.
 S diablom sa miluj v matnom svetle sviec,
 nech narodí sa lož.
 Veď čo je lož?
 Len pravda s kratšou nohou!
 Kde hľadal si jej stopy? V kom?
 To v tebe klopká svojím kopytkom.

Lož?
 Sedíš ako žiačik nad úlohou
 a márne rátaš straty.
 Lož svätá je a platí.

Zvoľ si teda lož!
 V správnom čase
 do správnych úst ju vlož;
 ťbaj, nech sa obtrie pravde o rukáv.
 Nech nie je ako páv.
 Šprav
 lož nenápadnou.

Potom siahni na dno:
 tam sú anonymy.
 Ano, nimi
 ako myš
 nahlodáš aj svet.

Sadni si a piš!
Ach, písmenká anonymných abecied,
pijeme váš anonymný jed.

Anonym je mím.
Zdržanlivým gestom niečo naznačí
– a dosť. Ako keď utne.
Anonym je vždycky sám.
Anonymom byť je smutné.
Anonym, ten malý hrbáčik
v ušľachtilej duši.
Anonym, tá horká mandľa v koláči
– jazyk ju len tuší.
Ó, anonym, kvietok zlatistý,
ktorý zdobí uši
závisti!

Ešte všetko nespísal.
Ešte toho vie!
Ani z domu nehni sa:
anonym ťa zje!

Bože anonymov,
stoj vždy pri mne.

Verne.
Anonymne.

Napokon
to, čoho nedotkne sa skon
a zánik:
návod na výrobu paník.

Napríklad:
»Zasa vraj bude od utorka hlad.«

»Civilizácii zasa hľadí z očí
nejaká vražda
a každá
zasiahne ňa!

(Aha, o tom si už počul).«

»Určite ale bude koniec sveta.
A prostý človek je tu bez nádeje.«

»Opäť sa vraj hore niečo deje.
Zasa vraj budú noví svätí.«

»Revolúcia zhltne vlastné deti.«

Už sa varí kašička. Pre každého trošička. Svet je malý. Aj pravda je maličká. Svet je ako lyžička. Krásna, lesklá lyžička. Kto tú pravdu ukradne – už to máme úradne – ten sa navždy prepadne. Prepadnú sa všetci spolu, prepadne sa každý zvlášť. Odkiaľ chodí dážď, odkiaľ chodí dážď? A kam slnko zapadne? Bú, bú, bú, za vodu, za zelenú jahodu. Bú, bú, bú...

»Európou obchádza strašidlo komunizmu...« Ticho, pomaličky. Národy idú ako deti zo škôlky. Národy sa držia za ručičky... Čo sa toho týka, vtedy si, Európa, nerobila také okolky. Vtedy, keď na chrbte býka rozdávala si sa. Ave, Európa, gratia plena: no, len sa pozri do zrkadla! Prsníky ti visia, tvoje lono je vypálené a tvoje boky – dominus tecum – iba kopce sadla. Panna? A v tvojom veku? Ale, moja milá! Prečo si taká dolámaná? A koho si nakrmila! Hordy Džingischána. Prejdi sa trocha po histórii! Dojčatá tvoje kojil oheň krematórií. Tvoje fosforové vlasy žiarili tak nevinne a naho, a ty rodila si vrahov...

»Nie! Nie! Nie! Vy všetci ste moje deti a krmilo vás moje vlastné telo. To pre vás moje slnko svieti, to pre vás moja nočná obloha je plná hviezd. Kto z vás je hladný? Kto chce jesť?«

»My, národy z každého kúta Zeme a každej pleti, žalujeme a v mene sveta, čo sa narodí v bolesti a kŕči, chceme s ostatnými do jedného radu vystáť si svoje šťastie. Zub múdrosti nám rastie. Vlčí. Stále väčšie sú oči nášho hladu. A stále menší je náš strach. Bite na poplach!«

»Stát! Kam vediete tie deti zakované v železách?« »Tie deti kradli, pane. Že sú malé? Od malička pásli po lyžičkách; lákal ich lesk striebra. Počet lyžíc je obmedzený a každá má už pána. A každý pán má pána svojich lyžíc. Spravodlivý, kto nedával, ale spravodlivejší, kto nebral. Kradli, pane. Viem, nie z roztopaše. Každý chce byť živý. Ale je pravda, čistá ako vaše zrenice a ťažšia nad náhrobný kameň: vo svete, kde je málo kaše, nemôže byť spravodlivosť lyžice Amen.«

Hovor vždy pravdu,
aj keď slovo vyhýbavé
bolo by práve
lákavé.
Nepridávaj ho k veciam
ako cukor ku káve.

Hovor pravdu,
aj keď oči kole.
Pravdy holé
bývajú občas horké.
Nezníž sa nikdy k výhovorke!

Nehovor:
Vec riešiť sa dá
takto aj takto.
A cieľ vždy
na podstatu
faktov.

No predovšetkým vyhýbaj sa fráze.
Nevod' ju všade ako psíka na povraze.
Neschovávaj sa za pamiatku
a necituj ho v každom druhom riadku.

Lenin žije
a oslepí ňa bleskom svojej irónie.
Lenin, to sú myšlienky a činy.
Pozerať sa svetu na hodiny
a buď vždy o pol kroka vpredu.

Uč sa,
no nepreskakuj triedu.
Komunista je v doživotnej škole;
neprepadni!
Trpezlivo stúpaj po rebríku vôle.

Čím viacej vieš,
tým menej buď chladný.
Cudzí osud nech ňa bolí
viac než vlastný.
Nedaj ho ako cenu do tomboly.
Vedz: žiješ, aby iní boli
šťastní.

Ak sa ti zdá, že si príliš na výslní,
zhasni!
Nemáš právo na súkromné lunny.
Ani v láske neklam,
ani v básni.

Vždy buď láskyplný
k tým, čo vrátili sa z pekla
samoty.
Poznali aspoň toľko ako ty.

Nauč sa rozoznávať ozajstnú tvár ľudí.
Váž si tých, čo sa k zlu obracajú čelom.
A buď tvrdý
len k nepriateľom.

Nadovšetko miluj rodný jazyk,
svoju reč.
Je zamat
a je meč.
Nevhodný dotyk nech ju nepokazí.

So slovami hovor, iba keď ste sami.
Vyberaj ich ako drahokamy.
Nie každé je také ako včera.
Ustavične hľadaj slová pravdivé a nové.
Zavrhni nezrozumiteľné,
aj tie, čo rodia nudu.

Ber slová priamo z dielne
konštruktéra:
z ľudu!

/ 6 /

Raz v temnej noci udrel do mňa blesk
a v dyme a ohni uvidel som Slovo.
A nebo bolo nebo Kainovo.
Nie, nenapísal som to pre potlesk
a nezabil som v sebe svojho brata.
Len človeka som zazrel takým, aký je.

Čas milosrdný všetko zakryje.
Odvtedy často myslím na zvieratá,
ktoré svet chápu, nakoľko v ňom sú,
kým človek je len natoľko, nakoľko ho chápe.

Ach, ako ťažko číta sa v tej mape!
Aj bezhraničnú vernosť videl som tam. Psiu.
Aj pretváрку som videl, zášť a faloš.
V sebe. A čísi hlas šepkal: Založ
to ad acta a ži si normálne.
Nezízaj do seba jak cudzím do spálne.

A vtedy v hrdle básne vzpriečilo sa slovo.
Lož pravdu presiahla, predbehla život, smrť,
ako vždy: presne o olovo.
Ale to slovo bolo: buď!
A slovo a ja sme boli súčasne,
aj spoločne, aj osve.
To práve vtedy oťažel som o svet.
A ty si bosá prišla do básne.

Vtedy? Nie, toto všetko bolo skôr.
Padal som k tebe ako meteor
a minul som tvoj svet len o vlások,
svet plný vrások, od lások.

Teraz sa teda vraciam ako z prvohôr.
Nahý a čistý, nedotknutý tvor.
Čo mám, to delím. Tebe? Mne?
Nie, všetko iným. Nech je súkromné,
len čo je v básni: prosba o milosť
tvojho pochopenia.

Daj mi ho ako darček na meniny.
Daj mi ho ako starodávny skvost
vykopaný z hlíny.
Vždy je dosť
iných, čo sa menia.
Ale ja nikdy nebudem už iný.

Čas plynie. Svet sa krúti, krúti...
Čas liečivejší je než sliny.

Vždy budem k tebe láskavý. A krutý
vo chvíli smrti?

Za oknom
záhrada.
V záhrade hviezda padá.
Človek len chodí, hľadá.
Čo? A v kom?

A komu vďačiť za to,
aký som?

Komunistickej strane, ktorá ma učí
stať sa človekom?

/ 7 /

Nie. Rady nie. Lesk kovov, hodváb stužky...
A potom doma plakať do podušky
od hanby?
Aj pohan by
uveriť musel v boží trest!
Je ťažko zničiť
niekedy aj seba samého.
Aj bez tej príťaže.
Sotvaže
sa začal stávať človekom,
sotvaže
presvedčiť sa chcel, čo dokáže,
zakázali mu súťaže
a oznámkovali ho,
ani okom nemihol.
Lúto je mi ho.
Je tvárny ako polyetylén.
Dajte mu ešte možnosť zmien!

Je, aký je. Snáď trocha naivný,
nesmej sa mu a nezívni,
ak vykladať ti bude svoje plány.
Nebud' odmeraný.
Sleduj jeho reč:
až príliš verí v ľudské možnosti!
Pohosti
no a pošli preč.

Je ako každý: prototyp.
Ale má množstvo vlastných chýb.
Vy neveríte, že sa ich raz zbaví?
Život je prikrátky
a motor beží na vysoké obrátky?
Načo ten úsmev, pohľad vyhýbavý?
– A vôbec...

Vôbec sa nechce prispôbiť dobe;
skôr dobu svojim predstavám.
Ach, to je ošúchané ako zástava
a staré ako heslo májové.«

Prečo tak naraz lipnúť na slove?
Slovo je iba motýľ. Uletí.
A mohli ste mať výhru ako z rulety,
no vyhli ste sa rizikám.
Ako sa teda pohnúť z miesta. Kam?

Začnime hoci u detí:
na začiatku je krvi prúd,
meka mlieka,
bolesť tela
a skvelá
rovnováha pŕs.

Škús,
zhádni
české sny!

Bež,
pozri na deti
a povedz: Čo je v kom?
Je ťažké stať sa človekom.
Úlohu svoju hrá v tom doba.
A bolesť tiež.

Ale to sa ti nepodobá.
Chceš
rýchly výsledok.
A čo je rok?
Nič, iba posunok
času, v ktorom ty možno uplynieš,
niekto sa narodí;
no človek nie je dielom náhody
a okamihu.
A nemusí byť podľa tvojho strihu.
Na človeka majú ľudia svoje nároky.

Človek je projekt na roky.
Človek je výtvor kolektívny.
Nič neovplyvní
tento zákon prostý.
V tom sú zarátané
nočné bdenia, roky samoty
aj vlastný pohyb z nedokonalosti.

Človeka chcem, ktorý ako ty
z mäsa je a kostí!
Nie anjela a nie stroj
– božemôj –
nech ako ty sa raduje či zlostí,
ak náhodou stúpi vedľa,
ak prehrá boj,
či ak ho zvidla
krása úlisná.

A nech ho morí strach,
ak sa neprizná,
že ho nalapali
na hruškách!

Chcem človeka,
čo ním zostane
aj v radosti, aj v žiali,
keď činí pokánie,
aj keď je v siedmom nebi.

A komunista mohol by ním nebyť?
Nie!

Až po zem pokloniť sa
tým, ktorým patrí uznanie,
tým, ktorí z ruín stavali nám dom.
Nie, nenechajme ich napospas hrdzi.
Svet vedy možno im bol cudzí,
lež vedu sveta zvládli svojím životom.

Rad matkám. Za lásku a za život.
A milujúcim ženám zlato!
Za to len, že sú. Za číru
nežnosť. Za ten pevný bod
nášho vesmíru.
A deti nech si večer berú do postele
žiarivú medailu
– slnko, to skvelé
lízatko.
Nie, nevydajme zlu
dieťaťko;
kruté slovo nech ho nikdy neporaní.

No podvodníci s legitimáciou strany,
čo myslia: ja – a vravia: strana,
čo vravia: strana – a myslia: ja,
nech idú do hája!

Netrzeplivosť k nim bola trzeplivá
– k falošným vykladačom karát,
ale aj oni prídu na rad.
Život ich sfúkne ako penu z piva.

Ach, načo si nechať zarásť báseň burinou?
Za čistou hviezdou mieri, za inou!

Nie. Rady nie. Lesk kovov?
Hodváb stužky?
Veď stačilo by možno dobré slovo.
Slovo. No slová sú len slúžky
chladných úvah,
ak pri pôrode nepomáhal cit.
No je aj slovo, ktoré trvá,
ktorého nedotkli sa ústa...
Slová a slová,
spříšky
banalít.
To si mal na mysli, od toho si tak ustal.

Ber klobúk, zamkni byt
a poďme medzi ľudí,
svetu, čo vstáva, aspoň zakývať.
Nech každý so sebou má vlastný rad:
čisté srdce v hrudi.

/ 8 /

Akoby odkrúcali z balu plátna;
bolia ma oči od tej bieloby.
Zastav sa, mesto. Mesto chcelo by,
lež Červené námestie sa krúti ako platňa;
víchor z nej hvízda ako do tanca.

Toho snehu! Kto ho poodhrňa?
A v ňom ako olejová škvrna
svieti tvár černoškého vyslanca.

Zo zámoria parta na motorkách
naladených na vysoké c,
ako svorka, ako vlčia svorka,
loví ľudí ako zajace.

No ich oči chladno horiace
a zasklené za stoličnou vodkou
zhasínajú pomaly a krotko.
Ale kto tie smeti odprace?

V turistoch jak sviece horia grogy
– toľko liehu by aj slona zabilo.
Jazyky sa pletú. Ó, ten babylon!
A kamery vrčia ako dogy.

Pred Mauzóleom stojí strohá stráž
a mŕtvy Lenin nad živými bedlí.
Sláčky zimy zo strieborných jedlí
tenučko a nežne zazneli,
hviezdy cengli ako činely.

Postoj, Moskva, kam sa ponáhľaš?

Ako ten čas letí!
Kým ja v dave chytám druhý dych,
Lenin, živý v ľuďoch sovietskych,
dávno uzly sveta roztína.

Ani nevieš, kde si, či si.
Celkom nízko nad hlavou ti visí
luna, bledá nočná zmrzlina.

Ako letí čas!
V uličkách to hučí ako v hrdlách fliaš.
Tvoje noci pil som ako kvas;
postoj, Moskva, kam tak utekáš?

Ó, Moskva!
Ešte svoje maslo krájaš na diely,
aby aj inde deti boli šťastné
a najedli sa? Vlastne:
tak násobí sa, čo sa rozdelí?

Márne som jej hľadel pod blúzku;
mala celkom nevšímavú tvár.
Model sveta ako hodinár
skladala si kúsok po kúsku.

Pod hviezdami
stromy v tmavom sade
knísali sa ako alkoholici.
Šiel som, ale nevedel som kade.
Pochodil som všetky bulváry
a na Kyjevskej stanici
ustatú tvár som ukryl do dlaní.
Havarovaný
ako auto v rampách som tam stál.
Jediná veľká slza na tvári
horela mi ako pouličná lampa.
Hanbil som sa za svoj náhly žiaľ
ako za záchvat
chronického kašľa.

Tak ma tam aj ranná Moskva našla:
ako balík
v oddelení nálezov a strát.

Deň bol ešte malý
a vlhký sneh podobal sa plaču.

Až potom som začul
čeničky spievajúce tenulinkým hlasom:
Fialôčky, fialôčky, fialky...«

To ruská zima posielala mestu
navoňané obálky.
A všetkým bolo jasné: je v nich jar.
A všetci lutovali, že nechali si doma jarnú tvár.
Aj moskovské vrabce na holých konároch stromov
pustili sa do škriepky.

Ale ja zrazu pocítil som domov.
Videl som, ako liptovské ženy na námestí v Prahe
predávajú oštiepky.
A hneď mi boli oveľa viac drahé
kupoly pražských veží,
aj slovenské piesne, prenikajúce až ku kosti.

A počul som,
ako vo mne sneží
nekonečné more
tichej ľútosti.

Vzduch v Moskve bol naraz ako z topásu.
A ženy blikali v ňom ľahko, graciózne
a všetky boli choré
na krásu.

Hrozné,
ako sa mi zachcelo byť nežným k jednej dáme.
„Prepáčte, ale my sa nepoznáme.«
Moja milá,
ja som ten bludný kôň, čo prišiel o podkovy,
ja som ten, čo sa vracia z túlok
a hľadá správny pereulok,
nejaké miesto známe,
odkiaľ by trafil domov, k mame,

aby tulákovi
uvarila
dobrý silný čaj,
čo v samovare šumí a ako ruská duša žalostí.
Aby vrátila sa k nemu sila
stálosti.

Ach, Moskva! Byť tebou plný až po okraj,
znamenalo – neďávať sa inam.
Nie, nevnímam som to, čo teraz vnímam,
nie, nevedel som to, čo teraz viem.

To, že Zem
sa čoraz viacej točí
podľa moskovského času.

Kde som len mal oči?
Ešte stále sa v nich trasú
ohníky tvojich rubínových hviezd?

Ale svet hladných musí jesť.
Svet ponížených za slobodou siaha.
Pravda chudobných je krvavá a nahá.
Iná je pravda kapitálu.

Preto to tvoje: áno,
to tvoje: nie.
Preto to tvoje večné náhlenie!

Viem, neišli sme na bál ani z bálu.
(Balónik Zeme, ale príliš ťažký.)
No komunizmus mladý je a svieži.
Povzbudzujte bežca cez prekážky!
Beží aj za vás, aj za nás beží.
Nie, na sláve mu nezáleží,
nepotrebuje ničiu radu
a nebojí sa zrážky.

Len nechce zostať vzadu.
Chce byť prvý.

Chce zastaviť stálu stratu
krvi
proletariátu!

Viem. Svet býva aj ustatý
a otrhaný.
Lež liečiť svetú rany
– aj to je politika strany.

Viem,
ruská zem
hustejšie než zrnom obsiata je mŕtvymi,
a kde sa len potkneš, sa zabelejú kosti.

Ó, Moskva,
oči utri mi,
aby som lepšie videl svetlá budúcnosti.

9 /

Čakáte hostí? Kto dnes asi príde?
Smrť. A už sa teší, že tromfy vyhodí.
Má krásnu čiernu ružu na kabáte.
Obraciate sa, kord svoj odkladáte.
Je múdre zbavovať sa svojej výhody?

Neberiete ju proste na vedomie,
či nechcete sa dívať na jej tvár?
Je to váš život. Váš aj tento dom je,
ale sú chvíle, keď aj smrť je dar.

Vymeňme mŕtve veci za živé,
život aj tak je trocha nestály.
Čo ste to vtedy práve čítali?
Slová, slová, slová. Sladké, mámivé...

Tak lovec volá srnku. Tak vábi ju.
Kam vlastne nás tie slová vedú?
V každom slove je aj štipka jedu?
A sú aj slová, ktoré zabijú?

A bolo ticho za dverami spálne.
Zazneli len dva čisté akordy;
to asi keď ste siahli na kordy.
Riešili ste to prísne individuálne.

Snáď mánilo sa tým, čo mali málo,
či vplyvom toho, čo všetkým oplýval,
ostatní žali iba samý žiaľ.
Čo dokonalé bolo, dávno dokonalo?

A večer bol. A mŕtvy Hamlet pri zábradlí stál.

Úbohý princ. Nie, vaša dilema,
tá nezomrela s vami.
Svet ešte stále ťažké chvíle má
a stále je dosť zrady pod hviezdami.

Vy ste to ešte netušili vtedy,
a prečítali ste tak veľa kníh!
Dnes vaše: byť, či nie – sa stalo vecou triedy
a problém váš je problém pre všetkých.

Osudy sveta visia na vlásku
a človek je tvor bezbranný a nahý?
Nie, slepá spravodlivosť nemá v rukách váhy
a nezodpovie vašu otázku.

Čas beží, beží. Sú nás milióny
a s nami je aj strana Lenina
a čo chce žiť, to s ňou sa prelína.
A na otázku odpovedia ony.

Čo sa to deje? Také divné tóny,
akoby na mňa padal vodopád!
Ach, nenechajú ani mŕtvych spať.
Čo sa to deje? Pane, iba zvony.

No zvonía tak, jak nikdy nezvonili,
a udierajú rovno do tyla.
Tak sa tá pieseň predsa vrátila,
tak predsa, hoci v predposlednej chvíli.

Je málo času. Sviece dohoria.
Si bledý. Taký bledý si.
Počúvaj dobre, čo to hovoria,
veď všetko možno začína sa znova.

Nič, pane,
len slová, slová, slová...
Lež celkom iné ako kedysi.

Z VODY

/ I /

Navykol som si ako na alkohol
na tvoju tvár. A nikdy nemám dost.
Jej pravé meno je však nespavosť.

Spomenul som si náhle na lákavú
možnosť. A píšem súrny telegram,
aby si prišla. (O kolkej. A kam.)
A pijem ťa jak horkú čiernu kávu.

Ak inde ľúbiš, vedz, že tikajú
vo všetkých láskach práve natiahnuté
hodiny: kruté, kruté, kruté, kruté...
Milosrdný, kto nenaviká ju.

Mám ustatú a ťažkú hlavu ako po plyne.
Čas jednej lásky plynie, odplynie.
Čas inej práve nastáva.

Nad твоjím srdcom biela zástava.

/ II /

Na jar bolo rieke vidieť do spálne,
zastreli ju vertikálnym trstím,
ale rieka spí si ako v plsti.
Na všetko hľadá horizontálne.

Škovránok s bombou, ktorý z neba visel,
ešte zatiaľ nezosadol, zatiaľ nie.
Láska, vieš, že často býva fatálne,
čo spočiatku nemá jasný zmysel?

Oranžový peľ, čo k tvojim šlapám Ine,
nebezpečná výbušnina jari
pristane ti k prvej rannej tvári.
Láska, moje telo je dnes zápalné.

Láska, zbohom. Písala si mame,
že som pri tom ani nezaplakal? Nie?
Ach, láska! Tá len neklame, že klame.

/ III /

Je teda rieka. Stromy poskrúcané
akoby ešte v kŕčoch pôrodu;
breh udrel o breh, voda o vodu.
Ale to iným zatlieskali, pane.

Ty si sa nahol nad jej zrkadlá
a hodinky ti spadli do vody.
Čas uplyva a ona nechodí.
Láska ťa háda? Už ťa uhádla.

Je plná teba, plná seba samej
a od teba má, čo si vynúti.
Meškáme v sebe len pol minúty,
ale aj tak už nemáme, čo máme.

Noc prišla s čiernym dáždnikom
a klope láska. Ty máš zbalené.
Chcel by si ešte skúsiť? Ale nie.
Ach, beda, beda márnotrátnikom.

Tak trocha ešte ako pred stvorením
a zamyslená, až to zabolí.
Rozdelme si to prázdno napoly;
ja ti ho horkým slovom okorením.

Večerné ticho padá na vody,
čas uplýva a ona nechodí.
Tichučko ako myška v mokrej slame.
Je plná teba? Plná seba samej.

/ IV /

Tam rozhadzuje slnko šperky zo zlata,
milenci za svet nemajú kam ísť.
Napísala mu hrozne smutný list
a pred zrkadlom čítala ho dojatá.

Ona je taká. A tak sa náhle mení,
až ľaká sa, že raz sa nespozná.
Na veci siaha znútra. Nervózna.
A nenechá v ňom kameň na kameni.

Zástavy leta sú už zvesené.
Vták ešte spieva. Ale celkom ináč.
Čas ľahkú ruku kladie na vypínač,
zažiha ťažké lustre jesene.

A ako nočný expres prišla únava.
Aj ospalá je. Ale radšej bdelá.
Počúva tichý tikot svojho tela.
A najbdelejšia je, keď zaspáva.

/ V /

A ešte niečo nežné nakoniec:
akoby snežili v nej matné sklá,
akoby bola dvere zaplesla.
A bolo to len pokrčenie pliec.

Tak zľutuj sa, keď prosí skrúšene;
aj súcitná lož bola by mu vhod.
Keď zostupujú veci do nahôt,
dobré by bolo aj zlé tušenie.

A tu je ticho. Je tak čisto tu.
Tu každý prášok z teba pozmetá.
Stačila by mu aj polveta.
Istotu mu daj, že nemá istotu.

Ó, ona vie, kde veci sú a v kom,
že láska je len pohyb do kruhu,
že dve z nej vravia, jedna cez druhú.
A všetko zaprie jedným posunkom.

A potom veľké, chladné oko Mesiaca
a jej tvár vo mne ako obraz v ráme
zhasína, planie, bledne, krváca.
Ako lúč svetla vo vode sa láme.

/ VI /

Polož mi ruku na srdce. Si bledá.
Tu je tá chvíľa, čo nám nanúti
únik, no do iného času. Beda,
sme iba jedným z jeho mávnutí.

A márne denne prekračuješ rieku,
kde si ľady brúsia kly jak mamuty,
márne vždy pred sebou, vždy na úteku.
Hodiny idú opačne a klamú ti.

Náhle zomrela láska. Čuť ešte súkolia,
no to, čo tak v sebe hýčkaš, je len mŕtvola.
Stroj času škripe. Dni sa zastavia
a obrátia sa všetky prúdy spodné.
Strieborný ráčik ticho cúva po dne,
voda sa zdvíha ťažká, ťarchavá.

/ VII /

Chvíľku by aj chcela, chvíľku ani nie.
Oprela si hlavu o rám dverí.
Chvíľku mala oči ako Viery,
chvíľami to boli oči Annine.

A všetky mená sveta mala bezmála;
mená nemých rýb a mená kvetov.
Odbil si to ľahkovážnou vetou.
Keď usmiala sa, hviezda padala.

Ach! Koľko sa v nej vystriedalo žien!
A každá pristihla ťa pri nevere.
Mal si pred ňou zamknúť všetky dvere,
no nepovedal si jej ani n.

Viem, učaroval ti jej útly driek
a ona, sama v sebe premenlivá,
odprosuje si ťa úpenlivá,
úbohá, smutná sesternička riek.

Riek krvi, ktoré cez ňu pretiekli,
akoby porodila potomkov aj predkov.
Ona, čo všetko vie, zabudnúť chce všetko,
osamotená v svojom predpeklí.

A teba zrazu zachvacuje plač,
akoby niekto cudzí v tebe plakal.
Akoby išla inam, odinakiaľ,
tak neprítomne prekračuje prah.

Akoby stála mŕtvym na hlavách.

/ VIII /

Už si prišiel na to, čo je prelietavé:
najnovšiu báseň zabudol si práve.
O čom tá báseň bola? Bola o žene?
Mal si si všetko písať. Písať!
Chuť, farbu, vôňu, zloženie,
aj koľko a akých prísad
pridáva sa k piesni.

Mal si byť k sebe prísnejší
a presný.
Spoliehal si sa príliš na pamäť.
Na pamäť prstov hladkajúcich plet
každého slova, krásy nestálej.
(Tie gestá jej!)
Vždy viacej cení, čo sa zabudne.
Je ticho v básni
a je záludné.

Ak si už všetko skúsil,
aj žene ver.
Žena je ako jednoduchá veta.
Nič nepridaj k nej, nič z nej neuber;
len aká je, sa navždy zapamätá.

Ó, koľko tváří v jednom zrkadle!

Neupínaj sa tak na slovíčka;
láska má predsa celkom inú reč.
Podrž ju trocha. Zle
sa jej práve teraz stojí.
A celý život hľadá zábradlie.

A netráp ju. A nechaj na pokoji
jej farbičky, jej sklíčka.
Bolo raz jedno leto, jedna lastovička...
A sú preč.

Len sa lieč.
Z čoho tak asi budeš variť? Z vody
– nemôžeš sa oprieť o nič konkrétne!
Keď človek s človekom sa nestretne,
báseň aby umývala schody.

Obliekal si ju iba do záplat.
Ku komu teraz krása chodí
spať?
Stoj v daždi,
záviď mu a plať:
došť si si toho nazhromaždil.

Nie, kto báseň zradil, už ju nezíska,
zbytočne bude striedať schodiská:
jeho vlastné slová, ako keby kradli,
spúšťať sa budú pred ním po zábradlí.

A lásky, lásky budú ako klziská
a ustavične bude padať na tvár,
nemý,
krvavý.
Počuje nás, no nevraví.
On iba poskytuje témy
pre iných,

je na dne
a deti jeho kníh
sú hladné.

Dajte mu pokoj, už ho zlomili.

Nešťastné počty! Vlastne
nezaplatil ani svoje omyly,
nemá dosť striebra, ani zlata nie
a nevyjde mu na to ani z básne.
Ach, všetky neznáme sú dávno známe.
Má to zrátané.

Do kruhu toč sa, rybka v čiernej jame.

/ IX /

Dáma
so závojom.
Noc je daždivá.
A má
očú dvojo
a je dráždivá.

Celá tajuplná
a v tých očiach spleen.
Luna
popri vlaku
ako bernardín.
Beží zo zvyku.
Ani lístok nemá.
Je noc.
A je nemá.
Dáma v rýchliku.

Priletela kavka
a hovorí čosi
v cudzom jazyku.

Kto si,
netýkavka?
Ten vták je nadaný.
Veští. Predpovedá.
Pozri, miesto tratí
čiary na dlani.

Mlčí a je bledá.
Na smrť bledá. A ty
vieš už v srdci svojom,
že niet úniku.
Osud
so závojom.
Dáma v rýchliku.

A tma
za oblokom.
Navždy
chce ťa mať?
Hmat má
svoje oko,
vidí cez zamat.

Rýchlik s dámou.
V daždi.
Padá do tunela
ako kométa.
Ona rozumela.
Dáma odmieta.

A závory.
A zápory.
Sadza na rukáve.

A chce ťa mať.
A navzdory.
A práve.

/ X /

Za kúsok chleba, za hlt čistej vody
všetko, čo máš, vďačne vymeniš.
Človek len chodí, do zúfania chodí.

A nenájde domov. To si píš!
Aspoň to málo, o čo žiada, daj mu.
Chce sa ukryť ako v zime myš.

Zober si úbožiaka do podnájmu,
schovaj ako kufor pod posteľ.
Ó, nech ho tvoje biele ruky zajmú.

Všetkých úpenlivo poproste;
nech sa to vie, no nech sa radšej mlčí.
Čo ich po tom, či ste, koho ste?

A budeš ho mať na krku jak klúčik.
Čí by bol, ak tvoj byt nemôže?
Veď každú noc sa tvoje telo učí;

celá si mu vsiakla do kože.
Možno, že si a možno práve taká.
Práve taká. Bože, prebože.

Už ani smrť ho z domu nevyláka.
A môžeš prísť preňho do rečí:
ulakomila si sa na tuláka.

Ak stratí ťa, bude ktovie či.
A nebo miesi mračná popolavé.
Ak bude tvoj, bude človečí.

Ak nájde ťa jak zrkadielko v tráve.

/ XI /

Aj vystríha. Aj zvädza.
Ak pre ňu si, si sadza
v jej oku. Tam: v kútiku.
Ak vôbec si, si iba odraz.
Si belasý,
ak je ona modrá.
Si iba prázdno po jej úniku.

A možno predsa ťa len ľúbi.
Neskonale. Na smrť.
Plnú hlavu pesničiek jej nasmúť.
A pod súhvezdím Labute ju ubi,
zo seba ju vyzleč ako tuniku,
ako džínsy, ako dres,
ako obnosené sako.

Ako suchý les
ju zapáľ,
ako jed
vyvrhni ju pred prvého chlapa,
a ľaliami detstva
veď ju na spoveď.

Ó, smutný spev sťahovavých vtákov;
už sa chystá
žltý karneval!

Raz sa vráti
nevinná a čistá,
akú si ju vzal.

Aj tvoja je. Aj cudzia.
Je ľad. Jej chlad je horúci.
Je hrdza
na srdci.

A trpezlivo hľadá.
Je bdelá v tebe, v sebe spiac.
A celé noci skúma, kto dá
viac.

Oplakávaš ju. Lež koho?
V tej jednej ich bolo mnoho.
Máš výhodu času. Má čas výhod.
Na jednej strane váh je kat;
tam sa slzy zlata rinú.
Nešťastnica, rýchlo prihodí
na druhú stranu – hoci slinu.
A môžeš ho zariekať.

Aj odmieta. Aj sľúbi.
A hrotmi prs keď presne zacieli,
je nebo prázdne. Padlí anjeli
jej hrajú na medené trúby.

A to je už noc tisíca a prvá.
Noc, keď veci samy seba prezradia:
jej dokonalé telo speje do záhuby?
Veď príbeh ešte trvá.
Hovor, Šeherezáda.

Už z ničoty sa k tebe nakloní
a prekračujúc čas i zákony,
vrúcne ti šepne, že ťa nerada.

/ XII /

Les

odkladá si všetky staré listy,
aj tie bez adries.

Les je les

a nik ho neprerobí.

A čo má byť? Má svoje hobby.

Ale ty radšej neblúď po lese;
naplakal si sa do zásoby.

A vôbec: tu si na zlej adrese.

Les má dosť práce s prezliekaním stromov.
Chod domov.

Myslel si: láska. A bol to iba zvyk.

Uletel ti biely balónik.

A je ti smutno. Niet čo zobrať do rúk.

Dni idú, idú ako rieky k moru,
dni idú, idú a ty tak hrozne sám
pripínaš krídla predstavám.

Niektu ti kýva. Ty sa neotoč.

Máš pod klobúkom krásny kolotoč.

Niektu sa pýta. Neodpovedaj.

Pozri, je jeseň zlatá ako čaj.

Pristáva práve tma, vypína motory.

Niektu len chodí, hovorí, hovorí...

To ty sám so sebou začínaš rozhovor

a je už pozde a je už neskoro.

Vybieha líška z hrdzavého lesa.

Nerozumiete sa.

Hrdzavá jeseň, láska hrdzavá,

a čo nám ešte zostáva?

Ešte je toho nadostač,
čo zostalo a zahrdzavie.
Len sa mi pre to nerozplač.
Len si ju nechráň ako oko v hlave.

/ XIII /

Jazýčok váh je tesne pri nule,
kde sú, ach, kde sú veci minulé?
Kde sú tie lampióny v oku?
Kde rána plné jazmínu?
Utíš sa, srdce, neprovokuj.
Už nenarazíš na mínu,
už nevybuchnú orgovány,
už je ten chlapec pochovaný,
hlboko, dolu, dolu v tebe.

Ani som nebol na pohrebe,
ani som vlastne nezbadal.
A bol by som aj seba dal
za dobré slovo, za lásku...

Za taký vzťah, čo visí na vlásku?

Ach, už je aj láska dospelá?
A vždy tak krásne bolela.

Jazýčok váh je tesne pri nule.
Kde sú, ach, kde sú veci minulé?
Ó, ako toho bolo málo
a aj to málo odplávalo,
ako keď niekto do vody
svoj starý klobúk odhodí.

To, čo on videl,
                                 neuvídíte.
 Sneženie krídel
                                 v rannom úsvite.
 To, čo ste videli vy,
                                 on nebadá:
 už tichá voda do Dunajka nepadá.

/ XV /

Nad tvojím srdcom biela zástava.
 Ach, láska! Tá len neklame, že klame.
 Je plná teba? Plná seba samej.
 A najbdelejšia je, keď zaspáva.

Ako lúč svetla vo vode sa láme,
 voda sa zdvíha ťažká, ťarchavá,
 akoby stála mŕtvym na hlavách.
 Do kruhu toč sa, rybka v čiernej jame.

A chce ťa mať. A navzdory. A práve.
 Ak nájde ťa jak zrkadielko v tráve,
 vrúcne ti šepne, že ťa nerada.

Len si ju nechráň ako oko v hlave.
 Už odleteli vtáky sťahovavé,
 už tichá voda do Dunajka nepadá.

OBRAZÁREŇ

/ 1 /

Ten hnus, tie reči štekľivé,
tie brady, z ktorých kvapká pena!
Vyzliekajú ju pri pive.

Vyzliekajú ju do lupeňa,
akoby ju všetci trhali.
Kam podeje sa olúpená?

Už odtrúbili halali
a počítajú padlé lane.
Bolo to trocha podlé, pane.
Zo zálohy ste strieľali.

Len smiali sa z nej, trúfali,
ale jej prsia v kalnom ráne
jak pomaranče olúpané
sladko a prudko voňali.

/ 2 /

Vystúpila zo sonetu
– akoby struna zaznela.
Ten sonet nestál zaveľa
a nemal hlavu ani päťu.

Len jeden blázon s husličkami,
len jedny husle pre blázna
a jeho hra je otázna,
ale tú strunu na nej mámi.

Spáva len v hudbe, spáva nahá,
raz chcela by a raz sa zdráha.
Nechajte ju, je dospelá.

Šla za láskou jak na popravu,
pätí sa, ale stráca hlavu.
Aj tak ju vždycky bolela.

/ 3 /

Všetko to boli iba mýlky;
je ako tuha versatilky:
stačí, keď jemne pritlačíš,
a ak chceš písať, tak si píš.

Presvitalo jej cez blúzku
– božemôj, iba kúsok pleti,
ale jej pleť mi práve svieti.
Potrebujem tú ceruzku.

Boli to týždne medové.
Žul som ju ako tvrdú kôrku,
aspoň mám dobrú výhovorku.

Tak míňa sa ten stredovek
a nevie sa len, čo sa vie.
Môžeš sa zbláznit v takom horku.

/ 4 /

Nenapíšem s ňou ani slovka,
je v ústach ako anízovka.
To ja si brnkám na gitare
nie pesničky, ale tváre.

Ach, všetko je už hotové
a láska je lož nehorázna,
držia ma iba ako blázna:
Veď nevie sa len, čo sa vie.

Tajne si kvapkám na ranu
liečivý extrakt šafranu,
tak predčasne sa ožltne.

O veci hrajme. O smutné.
Predávam všetko, kožu nie.
Kúpte si hlavu baraniu.

/ 5 /

Dolieha naňho únava.
Vystúpi ako obraz z rámu
a na husličkách smutno hrá mu
neskutočná a krvavá.

A on sa iba díva, díva
tak hrozne z diaľky. Z minula.
Usmiala sa a plynula.
Ó, chvíľa, buď k nim ľútostivá.

Stačí, aby len kývol rukou,
a krása je už donaha.
Tá bojzlivosť, odvaha!

Nie, nesiahajte na jablko,
mráz zostrelí ho ranným lukom.
Čas, času, ktorý pomáha.

/ 6 /

Tak zostal iba číry tón,
len číra hudba napokon.
Škrtá nás čistou rovnou čiarou.

Už zasa siaha za gitarou
ten vrah, ten podlý škrtič strún
– má plné oči čistých lún.

A kade chodí – rozdáva,
a kade chodí – všade plač.
Vydajte na plač zatykač.
Ten komediant. Ohava.

Keď si si kľakla, tak si kľač!
On sa len trocha pohráva;
hrá presne podľa pohlavia.
Falošný hráč je, ale hráč.

/ 7 /

Rumelky leta pre maliny!
Dal ti svoj život, nemal iný
– tieň času bol už priveľký.

Ach, cudzia vôňa pod vankúšom,
ach, iba telo! A čo s dušou?
Nenávidí tie prístelky!

Mohol ti radšej pustiť plyn,
nasypať piesok do hodín;
neverila si, že je to navždy.
A on bol v tebe ako v daždi,

otíkal sa tam o kúty
zahanbený a zmoknutý.
Ukrutné leto, ktoré vraždí
aj osy spité od malín.

/ 8 /

Čo ona vie, to iný nedokáže;
vie veľké veci ukryť do malých,
v noci, keď stromy zadržajú dych,
luna ju dráždi v krku ako dražé.

Vie, že prehltnúť sa dá všetko a že
bolo by márne myslieť na spánok;
noc vyzúva sa z čiernych topánok,
uprostred záclon lesklý bodák stráže.

A iba on jej svieti do cely
a iba ona sa tak rada zdobí
belasým, chladným šperkom ocelí.

Ach, a už počuť krásnu hudbu ruží,
pamäťou idú zabudnutí muži.
Záhrada ráno preberá sa z mdloby.

/ 9 /

Tí iní išli so striedkou
a pre mňa boli iba kôrky
a život ako čaj bol horký.
Veď o nič nešlo, šlo o všetko.

Čo by ste chceli od básne?
Sú to len slová. Obyčajné.
Slabučký čaj, ba ani čaj nie.
Len obyčajné je obrazné.

A vyšlo slnko ako pivo,
studené, žlté. Bolo clivo.
Chytali chlapci sýkorku.

Na sladké slovká, na cukríček
a na ružičky do sukničiek.
Tí iní. A ja na kôrku.

Báseň ako nevyhnutnosť

Nie som člen nijakej lyrickej kotérie nad Dunajom, vlastne teraz už na Dunaji, po celý život som nekoketoval, iba ak čas od času sám so sebou. Teda to, čo som porozumel z básne a ako som porozumel básnika, hovorím iba z najhlbšieho presvedčenia: Miroslav Válek je z najväčších žijúcich básnikov v najširších priestoroch aj mimo nášho národného ohraničenia. Veď jeho poézia napríklad je nesúmerateľná s tými poetickými výrobkami, ktoré v poslednom desaťročí odmenili Nobelovou cenou. To akiste nie je ani len relatívne meradlo, ani pre básnika, ide len o to, aby sa aj takto pomenovali vzťahy, aby sme si všetci uvedomili, s kým máme tú česť.

Ťažko sa dostať do dverí Váľkovej básne, hoci sú otvorené. Vstúp do vecí a povedz, čo si videl: básnikov princíp by bol ľahký, keby vstupovanie do vecí nebolo aj zostupovaním do najzraňujúcejších hlbín, keby sám dobre nevedel, že medzi slovom a vecami existuje istá nedomykavosť, nemožnosť definitívneho spojenia:

A slovo a ja sme boli súčasne
aj spoločne, aj osve.

Stotožnenie slova a básnika nie je vec ľudská; je to vec mytologického boha. A tak, napriek miliardám veršov, ešte stále nevieme povedať to prvé i posledné, to základné:

Posledná spodná sukňa noci je dávno popísaná
a nikto nevie, čo je poézia.

Miroslav Válek nevstúpil do poézie, ale vhupol do nej už dospelý, bez verejných detských krokov a pubertálneho zajakania. A akoby už na začiatku bol síce nie celistvý, taký nie je ani dnes, ale celý, naplnený svojou pralátkou, vnútornou jednotou a neúprosnosťou sústredenosťou.

Táto sústredenosť, smerujúca za mágiou poznania, za jeho poslednými hranicami, je takmer maniacká; je reaktorom Váľkovej básne.

Struna jeho poznania je napnutá do prasknutia: je to romantická struna. Je v nej názvuk byronovskej vzbury, Majakovského tvrdo-

hlavý spor s človekom, apollinairovske nekonečno, vracajúce sa samo k sebe, a obrazivosť, vybuchujúca ako podmorské sopky, pripomínajúca, povedzme, milovaného Oldřicha Mikuláška. Válkova dráma sveta má korene v jankokráľovskej vzbure i v jeho smutnej kozmogónii. Veľký básnik nesie v sebe stopy najlepších, aby mohol byť sám sebou.

Básnik alebo skôr jeho báseň sa pohybuje v mrazivom vesmíre, v ktorom boh už zomrel a človek sa ešte nenarodil.

V tomto mrazivom vesmíre Človek len chodí a hľadá a najmä sa spytuje: Preboha, kto som a kam sa ponáhľam? Človek je umučený, pribitý na kríž nedokonalého poznania: Postoj, veď vidíš, že neviem, lebo: Nemáme nijaké krídla a to je smutná vec. Nič sa tu nezatajuje ani o človeku, ani o vesmíre, nezamlčuje sa nič z biedy ľudstva. Pochybnosti vychádzajú z konkrétneho, otvárajú sa širšiemu poznaniu, ktoré je vždy presné, temer vždy paradoxné a zákonite kruté:

Zostrojili sme metaforu a alkohol, pohonné hmoty zmyslov,
vyrobili sme porcelán,
vieme, ako sa rozbíjajú atómové jadrá.
Zastavte jazdca za vlastným tieňom!

Spolu s básnikom vieme dobre, že jazdca nemožno zastaviť: že čarodejnícky učeň nemôže vrátiť vodu do prameňov – že totiž ľudské poznanie má svoju logickú krutosť, ktorá ho núti nielen k pokroku pre človeka, ale akoby aj a najmä k pokračovaniu pre démona zániku.

Planéta?
Nejaký žart
nejakého boha.
Niekedy sa mi zdá, že aj zem je hlava,
oddelená od obrovského trupu a hodaná
do niečoho, čomu tak zhruba hovorí sa vesmír.

A tak ďalej, až po apokalyptický obraz, ktorý ešte nikto nenapísal, a vari ani nenapíše:

Akosi príliš ticho. Ako po stvorení
ničoho.

To nie je časové ani náhodné: je to práve vnútorná jednota, o ktorej som už hovoril. Básnik mysliteľ tu negestikuluje, odhaľuje svoju podstatu: ťažko a zakrvavene sa lúči s každým kúskom nehusacej kože, ktorú z nás zdiera skúsenosť a poznanie.

Moderný romantik je básnik intelektuálny, básnik elitného intelektu, keď aj nie intelektuálnej elity. Napriek tomu, práve preto napísal najlepšie politické básne v slovenskej poézii. Dobré vedel, dobre vie, že poznanie bez porozumenia je nebezpečné: zachraňujeme sa vzťahmi, vystupovaním zo seba. Jedine vzťahy umožňujú porozumenie: jedine porozumenie umožňuje, aby báseň bola otvorená a zmysluplná. Mnohí, ktorí sa naučili chváliť Váľkove verše s hlaholom, ktorý znemožňuje pochopiť jeho poéziu, si myslia, že politické verše Slova sú niečo navyše. Lenže od samého začiatku, od prvého verša, je Válek básnik politický.

Slovo je len pokračovanie porozumenia: ak je tu niečo relatívne nové, je to pokus o stotožnenie:

Som teda doma, držím sa zeme,
zem všade chodí so mnou.

A inde

Ja sám som mesto,
milión bežcov beží vo mne maratónsky beh.

Slovo je pokus o únik nie z epochy, ale z jej neznesiteľne drásavého obrazu. Ale ani nádej, ktorá v Slove leží na dne, ešte ťažká ako olovo, nie je vo Váľkovej básni nová, beží s ním od začiatku, takpovediac, so zatajeným dychom.

Na každom písmene tejto nádeje je krv prischnutá:

Ó zázračný a krásny stroskotanec,
padajúc naspäť, začneš odznova.

To je Váľkovo posolstvo, vykúpené pre človeka. Tento básnik jednoty, ktorá sa manifestuje i v jednotlivostiach, nie je len básnická individualita, je to básnik individualista. Toto slovo sa u nás dobre utajilo a zamrežilo. Lenže rovnicu sveta nemožno riešiť inak, iba skrz seba, aj keď pre mnohých alebo aj pre všetkých; pre veľkého lyrika

niet inej možnosti, iba skrz seba a pre seba. Básnik neindividualista je len zaslúžilý nositeľ básnických krpcov.

Pravdaže, básnik je jeden z nás; ale je rodič posolstva, ktoré je nevyhnutné pre život aspoň tak ako vzduch a voda. Nedostatok posolstva ohrozuje život na zemi tak ako bomba, ako ekologická katastrofa.

Chváľme teda báseň a básnika, lebo je žriedlom živej vody, nevyhnutnosťou vzduchu a lepšou časťou ľudského údely.

VLADIMÍR MINÁČ

OBSAH

ZÁPALKY

- 11 ... Okienko
- 11 ... Obrázok z posledného plesu
- 12 ... Návšteva
- 12 ... Ticho nad krajom
- 13 ... Sonet na opakovanie
- 14 ... List pre princeznú
- 15 ... Sklamanie
- 15 ... Možno
- 16 ... Hmlistá noc
- 17 ... Zápalky
- 18 ... Jesenná láska
- 19 ... Príhoda
- 19 ... Hrdlička
- 20 ... Už koľkú noc
- 21 ... Kaplnka
- 21 ... Svadba
- 22 ... Lynčovaný
- 23 ... Šachy
- 24 ... Problém

DOTYKY

Nite

- 29 ... Prehliadka
- 29 ... S hlavou v ohni
- 30 ... Večer
- 31 ... Dážď
- 32 ... Myší sonet
- 32 ... Nepochopiteľné veci
- 33 ... Jablko
- 34 ... Po písmenku
- 35 ... Smutná ranná električka
- 36 ... Starnutie
- 36 ... Minútu pred usnutím
- 37 ... Nite
- 38 ... Citliví
- 39 ... Strom

- 40 ... Ohýbači železa
40 ... Sluch
42 ... Osudy
44 ... Počasie
44 ... Estetika

Rovina

- 47 ... Dotyky
50 ... Zem pod nohami
52 ... Krídla

PRÍŤAŽLIVOSŤ

Oslnenie

- 59 ... Slnko
60 ... Domov sú ruky, na ktorých smieš plakať
66 ... Nedeľa
68 ... Oslnenie
73 ... Vzducholod'

Robinson

- 77 ... Robinson

NEPOKOJ

- 89 ... Dejiny trávy

Rovnováha

- 92 ... Zvony na nedeľu
95 ... Žmúračka
96 ... Poviedka s osou
103 ... Kalendár
104 ... Zakázaná láska
105 ... Jeseň
107 ... Zima
108 ... Sentimentálne Vianoce

Modro pod očami

- 110 ... Elementárna báseň
111 ... Kamenní muži
112 ... Odstraňovanie sôch
114 ... Verše

- 115 ... Zabíjanie králikov
116 ... Bubnovanie na opačnú stranu

MILOVANIE V HUSEJ KOŽI

- 129 ... Óda na večnosť
130 ... Z absolútneho denníka I
135 ... Štvornožci
142 ... Óda na boha zvierat
144 ... Z absolútneho denníka II
145 ... Skaza Titanicu
150 ... Len tak
151 ... Óda na lásku
153 ... Skľúčenosť
163 ... Óda na Angeliku
164 ... V kruhu
165 ... Spev

167 ... SLOVO

201 ... Z VODY

221 ... OBRAZÁREŇ

231 ... Báseň ako nevyhnutnosť (Vladimír Mináč)

Miroslav
Válek
BÁSNE

Ilustrácie Luba Lauffová
Grafická úprava Ľubomír Krátky
Vydal Slovenský spisovateľ,
Bratislava 1988, mimo edície
Zodpovedná redaktorka Oľga Hirnerová
Jazyková redaktorka Jozefína Lackovičová
Výtvarný redaktor Dušan Grečner
Technická redaktorka Nataša Stovíčková

Tem. skup. 301/13
Číslo publikácie 3451
Vydanie tretie
Náklad 6000 výtlačkov
AH 11,40 (text 9,05, il. 2,35), VH 12,05
Vytlačili TSNP, n. p.,
závod Neografia, Martin
Strán 240
Výmer SÚKK č. 121/I-88

072-063-88 BAS
Kčs 25,-
601/22/85.7